

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

SURİYELİ SİĞİNMACILARIN UYUMU VE GELECEK
BEKLENTİLERİ: KIRŞEHİR ÖRNEĞİ

Ethem Ali DÖLEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2019

©2019-Ethem Ali DÖLEK

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

SURİYELİ SİĞİNMACILARIN UYUMU VE GELECEK
BEKLENTİLERİ: KIRŞEHİR ÖRNEĞİ

ADAPTATION AND FUTURE EXPECTATION OF THE
SYRIAN REFUGEES: A CASE STUDY OF KIRSEHİR

Hazırlayan
Ethem Ali DÖLEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER

KIRŞEHİR-2019

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Ethem Ali DÖLEK tarafından hazırlanan “*Suriyeli Sığınmacıların Uyum ve Gelecek Beklentileri: Kırşehir Örneği*” adlı tez çalışması, 10.01.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği ile **YÜKSEK LİSANS** olarak kabul edilmiştir.

Danışman(İmza)

Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER

Üye.....(İmza)

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY

Üye.....(İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul GÜREŞÇİ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2020

(İmza)

Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2020

Ethem Ali DÖLEK

İmza

ÖZET
SURİYELİ SİĞINMACILARIN UYUMU VE GELECEK BEKLENTİLERİ:
KIRŞEHİR ÖRNEĞİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Ethem Ali DÖLEK

Danışman: Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER

2019 – (xiii+88)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Jüri

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY

Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul GÜREŞÇİ

Göç, tarihsel süreci çok eskilere dayanan bir olgu olup göçün siyasi, kültürel, ekonomik, iç/dış savaşlar gibi nedenler başta olmak üzere birçok nedeni bulunmaktadır. Nitekim Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle bugün milyonlarca Suriyeli, ülkelerini terk ederek başka ülkelere yerleşmek zorunda kalmıştır. Göç etmek durumunda kalan Suriyelilere yardım elini uzatan ülkelerin başında ise Türkiye gelmektedir. Ancak göç olgusu, hem göç eden hem de göç edilen bölgedeki halk için bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir.

Yapılan bu çalışmada, Suriye’de çıkan iç savaş nedeniyle Kırşehir iline yerleşen sığınmacıların yaşadıkları sorunlar ve gelecek beklentileri ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışma, nicel araştırma yöntemi kullanılarak Kırşehir ilinde yapılan uygulamalı bir alan araştırmasıdır. Alan araştırması Şubat 2019 - Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasında 197 kişilik bir örneklem grubuna ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak tam yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Çalışma sonucunda; araştırma grubunun büyük çoğunluğunun evli olduğu, çoğunun hiçbir gelirin olmadığı ve sosyal yardım aldığı tespit edilmiştir. Katılımcıların göç etmesine neden olan faktörlerin başında can güvenliği endişesi ve ekonomik sıkıntılar gelmektedir. Türkiye’yi göç ülkesi olarak seçmelerindeki en önemli faktör ise, Türkiye’yi ‘güvenli’ bulmalarıdır. Bunun yanında araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların kendi kültürleriyle Türk kültürünün benzerlik göstermesi nedeniyle Türkiye’de çok fazla sosyal ve kültürel bir sorun yaşamadıkları, istihdam ve ekonomi konularında bazı sorunlar yaşadıkları ancak gelecek konusunda umutlu oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suriye, Sığınmacı, Uyum ve Gelecek Beklentileri.

ABSTRACT

ADAPTATION AND FUTURE EXPECTATION OF THE SYRIAN REFUGEES: A CASE STUDY OF KIRSEHİR

M.Sc.Thesis

Preparer: Ethem Ali DÖLEK

Advisor : Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER

2019 – (xiii+88)

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School Of Social Sciences

Political Science and Public Administration Department

Jury

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY

Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul GÜREŞÇİ

Migration is a phenomenon whose historical process is very old and has many reasons such as political, cultural, economic and internal/external. As a matter of fact, because of the civil war in Syria, millions of Syrians have been forced to leave their country and settle in other countries. At the beginning of the rest of the country extended a helping hand to the Syrians come to immigrate Turkey. However, the phenomenon of the immigration brings with it a number of cultural and economic problems for both immigrants and the immigrants in the region.

In this study, because of the civil war in Syria, the problems of Syrian refugees who settled in Kırşehir province in urban areas have been tried to be addressed. The study is an applied field study conducted in Kırşehir province with quantitative research method. The field study was performed between the dates of February, 2019 and May, 2019. A sample group of 197 subjects was reached for the application of the questionnaire. In the study, fully structured interview form was used as a data collection tool and descriptive analysis approach was used for data analysis. In the results of study; The results of the study revealed that; most of the subjects are married; most of them have no income and receive social assistance. The primary cause of the participants' leaving their country has been found to be the concern for their safety of life and economic problems. The most significant reason for their choice of Turkey as the country to migrate are that they find Turkey 'safe'. Besides this, Syrian refugees in Turkey because of the similarity of their culture with Turkish culture very few a problem, because they are a living cultural communication, it was determined that having some problems in employment and economy but they are hopeful about the future.

Key Words: Migration, Syria, Refugee, Adaptation and Future Expectations.

ÖNSÖZ

Türkiye'ye 2011 yılından itibaren gerçekleşen Suriyeli göçü toplumda etkisini hissettiren, toplumun birçok alanını ilgilendiren ve etkisini hemen kaybetmeyecek sosyolojik bir olgudur. Yapılan araştırma sonuçları da göstermektedir ki, zorunlu göç dalgası sonrasında ülkemizde hayatlarını sürdürmeye çalışan sığınmacılar konusu yadsınamayacak derecede önemlidir. Bu bağlamda, Suriyeli sığınmacıların göç sonrası yaşadıkları sorunları onların bakış açısından değerlendiren bu çalışmada Kırşehir ilinde ikamet eden Suriyeli sığınmacılarla anket çalışması yapılarak elde edilen sonuçlar çeşitli açılardan değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Bitirme Tezi olarak 2018-2019 yılları arasında hazırlanmıştır.

Araştırma süresince bilgisi ve desteği ile yönlendirici olan, bana zaman ayıran, araştırmamın her aşamasına katkı veren, geri bildirimleri ile araştırmamın en iyi şekilde sonuçlandırılmasını sağlayan, danışmanım, saygı değer hocam Doç. Dr. Azize Serap TUNÇER'e en içten samimiyetle teşekkürlerimi sunarım.

Bu araştırmanın yapılmasında Kırşehir'de yaşayan Suriyeli sığınmacıların da büyük katkısı olmuştur. Görüşme taleplerini kabul ederek bize zaman ayıran, yönelttiğimiz sorulara içtenlikle ve sabırla yanıtlar veren katılımcılara içtenlikle teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca araştırmanın daha resmi ve güvenilir olması için anketin hazırlanması ve uygulanması sürecinde benden yardımlarını esirgemeyen Kırşehir İl Göç İdaresi personellerine teşekkür ederim.

Bu Araştırma boyunca beni destekleyen, karşılaştığım güçlükleri moral vererek aşmamı sağlayan aileme de çok teşekkür ederim.

Kırşehir-2019

Ethem Ali DÖLEK

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
RESİMLER LİSTESİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xiii
GİRİŞ.....	1
ARAŞTIRMANIN KONUSU VE AMACI	3
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	5
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	5
ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	6
VERİ TOPLAMA ARACI VE UYGULAMA.....	6
VERİLERİN ANALİZİ	7
BÖLÜM I	8
1. GÖÇ OLGUSU, TANIM VE KAVRAMLAR.....	8
1.1. GÖÇ OLGUSU	8
1.1.1. BMMYK Bürosuna Göre Mülteci ve Göçmen Tanımı.....	8
1.1.2. Şartlı Mülteci.....	9
1.1.3. Sığınmacı	9
1.1.4. Geçici Koruma	10
1.2. GÖÇ KAVRAMI.....	10

1.3. GÖÇ TÜRLERİ	11
1.3.1. İç ve Dış/Uluslararası Göç	12
1.3.2. Gönüllü Göç ve Zorunlu Göç	13
1.4. GÖÇÜN NEDENLERİ VE SONUÇLARI.....	13
1.5. GÖÇ TEORİLERİ	14
1.5.1. Ravenstein'in Göç Kanunları	15
1.5.2. Kesişen Fırsatlar Teorisi	16
1.5.3. İtme Çekme Teorisi.....	16
1.5.4. İlişkiler Ağı (Network) Teorisi	17
1.5.5. Merkez Çevre Teorisi.....	18
1.5.6. Göç Sistemleri Teorisi	18
1.5.7. Marxist Teori.....	18
BÖLÜM II.....	19
2. ARAP BAHARI, SURİYE KRİZİ VE TÜRKİYE'YE SURİYELİ GÖÇÜ....	19
2.1. ARAP BAHARI VE SURİYE KRİZİ	19
2.2. TÜRKİYE'YE SURİYELİ GÖÇÜ	20
2.2.1. Türkiye'nin Suriyelilere Yönelik Politikası (Suriyeli 'Misafir' ler)	23
2.2.2. Kırşehir İli	24
2.2.3. Suriyeli Göçü Açısından Kırşehir İlinin Durumu	24
BÖLÜM III	27
3. SIĞINMACILARIN UYUMU VE GELECEK BEKLENTİLERİ	27
3.1. SURİYELİ SIĞINMACILARIN UYUMU	27
3.1.1. Sığınmacıların Uyum Sorunları	28
3.2. SURİYELİ SIĞINMACILARIN GELECEK BEKLENTİLERİ	29
BÖLÜM IV.....	31
4. BULGULAR VE YORUM	31
4.1. SIĞINMACILARI TANITICI BULGULAR	31

4.1.1. Sosyo-Demografik ve Ekonomik Özelliklere İlişkin Bulgular	31
4.1.2. Göç Sürecine İlişkin Bulgular	35
4.2. SIĞINMACILARIN UYUM DURUMLARI.....	47
4.3. SIĞINMACILARIN GELECEK BEKLENTİLERİ	50
SONUÇ VE ÖNERİLER	57
KAYNAKÇA.....	67
EKLER	74
ÖZGEÇMİŞ	88

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1: Kırşehir’deki Suriyelilerin Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Dağılımları.....	23
Tablo 2.2: Kırşehir İlinde Bulunan Suriyelilerin İlçelere Göre Dağılımları	23
Tablo 4.1: Sığınmacıların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumları	29
Tablo 4.2: Medeni Hal, Çocuk Sahibi Olma ve Çocuk Sayısı Durumları.....	30
Tablo 4.3: Sığınmacıların Anadilleri ve Konuştukları Diller	30
Tablo 4.4: Ailedeki kişi sayısı ve Suriye’deki Mesleki Durumu.....	31
Tablo 4.5: Sığınmacıların Gelir Durumları	31
Tablo 4.6: Kırşehir’de Ücret Karşılığı Bir İşte Çalışma Durumu ile Demografik Değişkenlerin İlişkisi	32
Tablo 4.7: Sığınmacıların Göç Etmesinde Etkili Olan Nedenler	33
Tablo 4.8: Sığınmacıların Göç Sürecine İlişkin Diğer Durumları.....	34
Tablo 4.9: Can Güvenliği Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	34
Tablo 4.10: Çevresindekilerin, Akrabalarının Göç Etmesi Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	35
Tablo 4.11: Ekonomik Sıkıntılar Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	36
Tablo 4.12: Mezhepsel Sorunlar Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	37
Tablo 4.13: Etnik Sorunlar Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	38
Tablo 4.14: Güvenli Olması Sebebiyle Türkiye’ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	39
Tablo 4.15: İş Olanaklarının Fazla Olması Sebebiyle Türkiye’ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	40
Tablo 4.16: Ülkeye Yakın Olma Sebebiyle Türkiye’ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	41

Tablo 4.17: Baskıcı Ortamın Olmaması Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	43
Tablo 4.18: Akrabaların Olması Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	44
Tablo 4.19: Kültürel Olarak Yakın Hissetme Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	45
Tablo 4.20: Aynı Dine Mensup Olma Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi	46
Tablo 4.21: Sığınmacıların Yaşadıkları Konut ve Bölgeden Memnuniyet Durumları.....	47
Tablo 4.22: Sığınmacıların Bölge Halkıyla İlişki Durumu	47
Tablo 4.23: Sığınmacıların Kültürel Yakınlık ve Göçü Tavsiye Durumu.....	48
Tablo 4.24: Kırşehirlileri Kültürel Olarak Kendine Yakın Hissetme Durumu ile Değişkenlerin İlişkisi	48
Tablo 4.25: Çocuklarının Türkiye'de Büyümesi ve Yarattığı Endişe Durumu.....	49
Tablo 4.26: Sığınmacıların Türkiye'den Beklentileri ve Karşılama Durumu	50
Tablo 4.27: Sığınmacıların Vatandaşlık İsteme ve Yaşamak İstenilen Yer Durumu.....	50
Tablo 4.28: Sığınmacıların Gelecek Beklentileri Konusundaki Açık Uçlu Sorulara İlişkin Cevap Dağılımları	51
Tablo 4.29: Türkiye'ye Göç Ettikten Sonra Beklentilerin Karşılandığını Düşünme Durumu ile Demografik Değişkenlerin İlişkisi	52
Tablo 4.30: Türkiye'ye Göç Ettikten Sonra Beklentilerin Karşılandığını Düşünme Durumu ile Değişkenlerin İlişkisi.....	53
Tablo 4.31: Türkiye'ye Göç Ettikten Sonra Beklentilerin Karşılandığını Düşünme Durumu ile Suriye'den Göç Etme Sebeplerinin İlişkisi	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

- Şekil 2.1:** Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacıların Son Durumu.....21
- Şekil 2.2:** Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Sığınmacıların Yıllara Göre Dağılımı.....22
- Şekil 2.3:** Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Sığınmacıların İllere Göre Dağılımı.....22

Resim 2.1: İç Savaş Öncesi ve Sonrası Uzaydan Çekilen Suriye Fotoğrafları.....20

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BM	Birleşmiş Milletler
BMMYK	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
GİGM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
İHH	İyilik Her Zaman Her Yerde İnsani Yardım Vakfı
MAZLUMDER	İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SGDD	Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği
T.C.İ.B.	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNDESA	Birleşmiş Milletler Ekonomi ve Sosyal İşler Bölümü

GİRİŞ

Göç, insanlık tarihi boyunca var olan ve uygarlıkların şekillenmesinde önemli rol oynayan bir olgudur. İnsanlar yıllardır ekonomik, siyasi ve sosyolojik sorunlar, yaşanan savaşlar vb. birçok nedenlerle göç etmişlerdir. Tarihi çok eskilere dayanan göç olgusunun etkisi son dönemlerde küreselleşme ile bir hayli artış göstermiş ve bu göç olgusu içerisinde özellikle uluslararası göç, başta Türkiye olmak üzere tüm dünyada önemli bir mesele haline gelmiştir (Giddens ve Sutton, 2014: 110). Uluslararası göç; bir devletten diğerine yapılan bir insan topluluğu hareketinin ötesinde tüm göç yapılarını kapsayan, çok boyutlu, ekonomik, siyasi, kültürel ve demografik bir süreçtir (Faist, 2003'den akt; Şener, 2017).

Bugün dünya genelindeki verilere baktığımızda uluslararası göçmenlerin sayısı 258 milyona ulaşmıştır. Bunun yaklaşık 20 milyonunu ise mülteci ve sığınmacılar oluşturmaktadır (URL, 1). Bu doğrultuda konuyu detaylı olarak ele almadan önce ilk olarak göçmenlik, mültecilik ve sığınmacılık kavramları arasında bir takım farkların bulunduğu noktasına da değinmek gerekmektedir. Çünkü mülteci ve sığınmacıları göçmen olarak tanımlayabilsek de göçmenleri, sığınmacı ve mülteci olarak tanımlamak mümkün değildir (Ünal, 2014).

Göç olayları birtakım değişimleri ve sorunları da beraberinde getirmektedir. Bunların başında ise uyum ve gelecek beklentisi gelmektedir. Göç etmek durumunda olan bireyler, göç ettikleri bölgelere kendilerini kabul ettirmeye ve uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Uyum süreci, göç eden kişilerce zor bir deneyim olmasına rağmen, iyi bir gelecek, umut ve güvenlik anlamına da gelmektedir. Ancak yaşanan göç sürecinin birey üzerinde yarattığı etkiler, bireyin geleceğini umutsuz olarak görmesine de neden olabilir (Apak, 2014).

Günümüzde Türkiye, Arap ülkelerindeki iç savaşlar nedeniyle, başta Suriye olmak üzere, birçok yerden göç alan bir ülke durumuna gelmiştir. 2011'in mart ayında ortaya çıkan olaylar ve iç karışıklıklar neticesinde ülkesini terk etmek durumunda kalan ilk sığınmacılarla başlayan bu zorunlu göç dalgası, kısa sürede Suriye'deki çatışmaların da artmasıyla birlikte milyonlarca insanı yer değişikliğine sürükleyen kitlesel bir göç hareketine dönüşmüştür (Akşit, Bozok ve Bozok, 2016; Sağlam ve Kanbur, 2017). Türkiye'ye göç eden Suriyeli sığınmacı ve mültecilerin bir kısmının sınır hatlarında oluşturulan kamplarda kalıyor olmasına rağmen büyük bir kısmı ise ülke geneline dağılmış durumdadır (Apak, 2014). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin Temmuz 2019 verilerine göre; Türkiye'deki mülteci sayısı 3.6 milyondan fazla olup bu mültecilerin % 90'ından fazlasının kampların dışında, kentsel ve yarı kentsel alanlarda yaşadıkları belirtilmektedir (URL, 2).

Her geçen gün çeşitli yollarla (kara, deniz, hava vs.) kayıtlı ya da kayıt dışı olarak Türkiye'ye giriş yapan Suriyeliler, günümüzde Türkiye'deki toplumsal gerçekliğin kayda değer bir unsuru haline gelmeye başlamışlardır (Akşit, Bozok ve Bozok, 2016). Son yıllarda yoğun bir şekilde artarak devam eden bu g dalgası, mülteciler ve sığınmacılara karşı önyargıların da giderek artmasına neden olmuştur. Öyle ki, sığınmak için başvurdukları ülkenin yerli nüfusu tarafından göçmenler hakkında; 'göçmenler ücretleri düşürerek yerli nüfus arasındaki işsizliği yükseltir, doğurganlıklarıyla sosyal sistemi kertir ve ulusal kimliği tehlikeye düşürürler' gibi ekonomik, siyasal ve sosyo-kültürel alanda olumsuz tanımlamalar yapılmaya başlanmıştır (nal, 2014; zekmeki, 2010). Bu bağlamda, uluslararası g ve mülteciler sorunu kontrolsüz şekilde gerçekleştiğinde hedef ülkelerdeki siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel yapıları olumsuz etkilediği aşıkardır (Deniz, 2014).

Uluslararası göç hareketleri ile Türkiye'ye gelen bu sığınmacı nüfus, birçok kentte daha çok karmaşıklaşan bir yapı ortaya çıkarmakta ve bulundukları kentlerde sosyal dışlanma, n yargı, ayrımcılık, ötekileştirme, kayıt dışı çalışma ve yoksulluk gibi sorunlarla karşılaşabilmektedirler (nal, 2014). Çünkü kente göç ederek kent yaşamına dahil olmak 'kentli' sayılabilmek için yeterli bir ölçüt değildir (Kaypak ve Bimay, 2016). Kentlileşme; kente göç eden bireylerin, kent toplumuna ait değerler sistemini, kentsel yaşama biçimini benimseyerek sosyo-kültürel olarak bulunduğu çevreye uyum sağlamasıdır (Bal, 2002: 64). Bu nedenle her kente göç eden birey kentli sayılmamaktadır. Kent yaşantısına uyum sağlayamamış, kentle bir bütünlük kuramamış olan kent nüfusunun bu yeni yeleri, kente özgü olanaklardan yeterince yararlanamayan kentli nüfus sorununu da ortaya çıkartmaktadır. (şenyapılı, 1981'den akt; Koçak, 2011).

Çalışma dört kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım giriş bölümü ve araştırmanın metodolojisi hakkındadır. Bu bölümde, araştırmanın konusu amacı, evreni ve rneklemi, veri toplama araçları, verilerin işlenmesi ve yorumlanması hakkında bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın ikinci kısmı araştırmanın kuramsal altyapısını oluştırmakta ve  bölüm altında ele alınmaktadır. Birinci bölüm, g olgusu bağlamında mülteci, göçmen, sığınmacı ve geçici koruma kavramları, g türleri, g teorileri, gün nedenleri ve sonuçları alt başlıkları ile ele alınmaktadır. İkinci bölüm, Arap Baharı ve Suriye krizi sonrası Türkiye'ye doğru gerçekleşen Suriyeli gi ile g sonrasındaki Kırşehir ilinin durumu konularından oluşmaktadır. nc bölüm ise, sığınmacıların uyumu ve gelecek beklentileri ile ilgili kuramsal ve kavramsal bilgilerden oluşmaktadır.

Üçüncü kısım ise Kırşehir’de yaşayan Suriyeli sığınmacılarla ilgili alandan elde edilen bulgular ve bunların yorumlarından oluşmakta olup çalışmanın dördüncü bölümünde yer almaktadır. Bulgular üç ana başlık altında sistematize edilmiştir. Bu bölümde Suriyeli sığınmacıların tanıtıcı bilgilerine, uyum durumlarına ve gelecek beklentilerine ilişkin bulgular değerlendirilmektedir.

Çalışmanın son kısmında ise elde edilen bulguların değerlendirmesi yapılarak tespit ve önerilere yer verilmektedir.

ARAŞTIRMANIN KONUSU VE AMACI

Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaş ve kargaşa dolayısıyla yaklaşık dört milyon Suriyeli Türkiye’ye göç etmiştir. Bunların büyük bir kısmı kentlerde yaşamakta ve başta uyum problemi olmak üzere birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bütün bunların sonucu olarak yaşadıkları belirsizlik gelecek beklentilerini de olumsuz etkilemektedir. Bu bakımdan Kırşehir’de yaşayan Suriyeli sığınmacıların uyum durumları ve gelecek beklentileri çalışmanın iki temel konusunu teşkil etmektedir.

Araştırmanın ilk temel konusu sığınmacıların yaşadıkları bölgeye uyum süreci ve bu süreçte yaşadıkları sorunlardır. Uyum süreci sığınmacının geldiği ülkedeki durumu, göç ettiği ülkedeki durumu ve bu durumları belirleyen değişkenlerin etkisi altındadır. Sığınmacıların sosyo-kültürel ve toplumsal uyumunda önemli bir etkiye sahip faktörlerin başında dil, din, kültür ve yabancılara karşı tutumlar gelmektedir.

Araştırmanın ikinci temel konusunu sığınmacıların gelecek beklentileri ve bu beklentileri etkileyen faktörler oluşturmaktadır. Göç eden bireyler bazen göçü yeni bir başlangıç ve umut kapısı olarak görüp geleceğe umutla bakabiliyorken, bazen de geleceklerini belirsiz olarak görüp geleceğe kaygı dolu ve umutsuz olarak bakabilmektedirler. Araştırma kapsamına dâhil edilen bu konuların bir kısmı bazı araştırmalarda farklı biçimlerde ve değişik amaçlarla yer almaktadır. Ancak bu araştırmada ele alındığı şekliyle henüz yeterli sayıda bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu araştırmada Suriyeli sığınmacıların uyumları ve gelecek beklentilerinin Kırşehir ili özelinde ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada bazı değişkenler arasındaki ilişkiler bulunmaya çalışılarak konunun detaylı bir şekilde ele alınması hedeflenmiştir. Bu konular çerçevesinde araştırmanın temel amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Suriyeli sığınmacıların Suriye’den Türkiye’ye göç etme nedenleri ve sonuçları ile birlikte göç sürecine ilişkin faktörlerin ortaya konulması;

- Suriyeli sığınmacıların demografik, ekonomik, sosyal ve kültürel durumlarının belirlenmesi;
- Suriyeli sığınmacıların Kırşehir halkıyla kültürel etkileşiminin ve iletişim düzeyinin ne durumda olduğunun tespit edilmesi;
- Suriyeli sığınmacıların Kırşehir'e uyum sürecinin açıklanması ve uyum sürecine etkiye bulunan faktörlerin ortaya konulması;
- Suriyeli sığınmacıların gelecek beklentilerinin ne düzeyde olduğunun tartışılması.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Suriye'de çıkan iç savaş ve karışıklıktan sonra ülkemize gelen sığınmacılarla ilgili birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen yapılan çalışmaların çoğu Suriyelilerin ülkemizde meydana getirdiği sorunları ve yine vatandaşlarımızın bu konuda yaşadıkları sıkıntıları konu almaktadır. Alanyazına bakıldığında, bu konuda yapılmış bazı çalışmalar bulunmaktadır (Akkaya, 2013; Ardıç Çobaner, 2015; Atılkan, 2016; Bozbeyoğlu, 2015; Buz, 2003; Deniz, 2009; Güran Yiğitbaşı, 2016; Harunoğulları, 2016; İhlamur Öner, 2014; Kap, 2014; Karaca, 2013; Kartal ve Başcı, 2014; Kolukırık, 2009; Önen, Güreş, Türeme ve Ağaç, 2014; Tuğsuz ve Yılmaz, 2015; Tunç, 2015; Uzun, 2015; Nurdoğan, Dur ve Öztürk, 2016; Kutbay, 2013). Ancak yapılan bu çalışmalar yukarıda da belirtildiği gibi genel olarak Suriyeli sığınmacıların uyum sürecinde yaşadıkları sorunlardan ziyade, sığınmacıların yerli nüfus üzerindeki etkilerini ve yerli nüfusun bu konuda yaşadığı sorunları temel almaktadır. Araştırmamızın diğer araştırmalardan temel farkı; Suriye gibi farklı bir kültürden ve farklı nedenlerden dolayı Türkiye'ye göç eden bir kitlenin uyumunu ve gelecek beklentisini ortaya koymaya çalışmak olmasıdır.

Yapılan araştırma sonuçları göstermektedir ki, zorunlu göç dalgası sonrasında ülkemizde hayatlarını sürdürmeye çalışan sığınmacılar konusu yadsınamayacak derecede önemlidir. Bu bağlamda, Suriyeli sığınmacıların göç sonrası yaşadıkları sorunları onların bakış açısından değerlendiren bu çalışmanın, sığınmacıların sorunlarına dikkat çekmek bağlamında alanyazına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında elde edilen veriler; başta Birleşmiş Milletler (BM) ve ona bağlı olan Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) gibi uluslararası kuruluşlara, AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) ve Göç İdaresi gibi resmi kurumlara, Kızılay, İHH, SGDD gibi sivil kuruluşlara ışık tutacak olması açısından da önemli olacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma süresince dört temel sınırlılık durumuyla karşılaşmıştır. Bunlardan birincisi; sığınmacıların Türkçe bilmemeleridir. Katılımcıların çoğunluğu Arapça bildiğinden anket soruları Arapçaya çevrilerek dil sorunu aşmaya çalışılmıştır. İkincisi; görüşülen kişilerin eğitim seviyelerinin farklı olmasından dolayı soruların içeriğini anlayamamaları önemli bir sorun oluşturmuştur. Bu durum da sorular mümkün olduğunca, görüşülen kişilerin seviyelerine indirgenerek aşmaya çalışılmıştır. Üçüncüsü; totaliter bir sistemden gelen insanlarda diğerlerine göre tehdit ve risk algısı daha yüksektir. Suriyeliler takip edildiklerini ve bu araştırmanın aleyhlerine kullanılacağını düşündüklerinden araştırmaya katılmaya yanaşmamakta veya anket sorularına rahat bir şekilde cevap verememektedirler. Güvenilir, sağlam ve yeterli veri temin etmeyi önemli ölçüde sınırlandıran bu durum, tercüman vasıtasıyla Suriyelilere, çalışmanın Kırşehir İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nden izin alınarak yapıldığı, hiç kimseden kişisel bilgilerinin istenilmediği anlatılmış ve karşılıklı güven ortamının yaratılmasıyla bu sorun aşmaya çalışılmıştır. Dördüncüsü ise; çalışma, daha güvenilir ve sağlam sonuçlar elde etmek için resmi makamlardan gerekli izinler alınarak ve bu makamlarla iş birliği içerisinde çalışılarak tamamlanmıştır. Ancak sığınmacılara uygulanacak olan anket sorularının bir kısmı, sorulmasının yasak olduğu gerekçesiyle resmi makamlar tarafından anketten çıkarılmıştır. Bu nedenle sığınmacılara 'etnik kökeni, dini, inancını rahat yaşama durumu, hangi şehirden geldiği, Kırşehir'e ne zaman geldiği, oturduğu bölgede kimlerin yaşadığı, ayrımcılıkla karşılaşp karşılaşmadığı' gibi sorular yöneltilememiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bilimsel bir çalışmanın başarısı amacına uygun yöntem ve tekniklerin seçilmesiyle gerçekleşir. Araştırma yöntemi, araştırma konusunun soyuttan somuta dönüştürülmesi veya başka bir deyişle araştırmanın 'operasyonel duruma' getirilmesidir (Aziz, 2010: 30). Bu araştırmada model olarak, geçmişte var olmuş ya da hâlâ var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan; evrenin tamamından ya da ondan alınacak bir grup ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemelerini kapsayan 'genel tarama modeli' kullanılmıştır (Karasar, 2009: 77-79).

Suriyeliler, kendileri hakkında araştırma yapılmasından çekinmeleri nedeniyle araştırmacıyla görüşmede güçlük çekmeleri, güven duygusunun oluşmasındaki zaman problemi, görüşülecek kişi sayısının fazla olması nedeniyle derinlemesine görüşme yapmanın zorluğu gibi faktörler göz önüne alındığında nitel bir araştırmanın zor olabileceği

düşünümlere nicel bir araştırma planlanmıştır. Nicel araştırmada, insan faktörü kontrol edilmeye ya da ortadan kaldırmaya çalışılır. Nicel araştırmacılar objektiflik çerçevesinde tekrarlama ilkesini kullanır, standartlaştırılmış yöntemlere bağlı kalır, sayılarla ölçüm yapar ve sonrasında verileri istatistik ile analiz ederek sonuca ulaşırlar (Neuman, 2016: 227).

ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini Kırşehir’de yaşayan Suriyeli sığınmacılar oluşturmaktadır. Bilimsel araştırmalarda araştırma evreninin tümünü incelemek, maliyet ve zaman açısından çok zor olması nedeniyle araştırmada bütünü temsil edeceği varsayılan bir kısım veya parça ele alınıp incelenmiştir.

Evrenin içinden belli bir yüzdeyi örneklem olarak almanın bilimsel bir temeli yoktur. Toplumbilimlerde, genellikle her bir alt kümede bulunacak ve evreni temsil edecek olan örneklem miktarının 300 ile 400 dolaylarında olmasının ideal, ancak 100’den az olmamasının yararlı bir uygulama olacağı söylenmektedir (Karasar, 2009: 127).

Bu çalışmada başlangıçta 300 ile 400 dolaylarında Suriyeli sığınmacıya ulaşılma hedeflenmişse de yukarıda belirtilen sınırlılıklara istinaden ancak 12 yaş üzeri olmak üzere 197 kişi örneklem dâhil edilebilmiştir. Sığınmacıların anket yapmaya ikna edilmesinin oldukça güç olması nedeniyle örneklem dâhil edilen katılımcılar ‘basit tesadüfi örneklem’ ile seçilmiştir. Anket yapmaya ikna edilemeyenlerin çoğu, Türkiye’de takip edildiklerini, yapılan araştırmanın aleyhlerine kullanılmasından korktuklarını ve güvenlik gerekçesini öne sürerek anket sorularına cevap vermekten kaçınmışlardır.

VERİ TOPLAMA ARACI VE UYGULAMA

Araştırmamız teorik ve uygulama olmak üzere iki aşamadan oluşan bir alan araştırmasıdır. Bu çalışmada alan araştırması yöntemi uygulanmış olup, araştırmada bilgi ve veri toplama aşamasında iki araştırma tekniği kullanılmıştır. Nicel veri toplama aşamasında gerçekçi ve derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla anket ve gözlem tekniği kullanılmıştır. Gözlem; kendiliğinden oluşan ya da bilinçli olarak hazırlanan olayları belirli bir amaç ve sıra sistemiyle inceleyerek bilgi toplama yöntemidir (İslamoğlu, 2011: 108).

Kullanılan ikinci teknik ise anket yöntemidir. Araştırmada konuyla ilgili literatür taraması yapılarak daha önce gerçekleştirilmiş benzer araştırmaların amaçları doğrultusunda soru havuzu oluşturulmuş ve ayrıca anketin güvenilirliği ve geçerliliğini artırmak için anket içerisinde açık uçlu sorulara da yer verilmiştir.

Anket soruları üç ana gruba ayrılmıştır: İlk kısım katılımcıların sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri, ikinci kısım uyum problemleri ve üçüncü kısım ise gelecek beklentilerini ortaya çıkarmaya yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Anket formu ile başlangıçta 10 kişilik bir gruba ön deneme yapılmıştır. Ön deneme; anketin hazırlanmasında gözden kaçmış ya da unutulmuş konuların olup olmadığını görme imkânı sağlar (Balcı, 2009: 161-162). Yapılan ön deneme sonrası gerekli ekleme ve çıkarmaların yapılmasıyla tamamlanan anket formu Kırşehir Göç İdaresi Müdürlüğü'ne sunulmuş ancak Müdürlük tarafından bazı sorular, sığınmacılara sorulamayacağı gerekçesiyle anketten çıkarılarak sorulara son şekli verilmiştir. Soru formu toplam 35 sorudan oluşmaktadır.

Saha araştırması, Şubat-2019 ile Mayıs-2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma esnasında Kırşehir İl Göç İdaresi Müdürlüğü, Suriyeli sığınmacıların yoğun olarak oturdukları mahalleler ve sosyal toplanma alanları sık sık ziyaret edilerek örneklem grubuna ulaşılmaya çalışılmıştır. Kişiden kişiye değişmekle birlikte her bir anketin doldurulması ortalama yarım saat sürmüştür. Verilerin yorumlanmasında gözlemlerden de yararlanılmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Sığınmacılar ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin analizi SPSS 25 programı ile yapılmış ve % 95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. Değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler frekans (f) ve yüzde (%) ile verilmiştir. Frekans ve yüzde analizleri dışında bazı değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyini göstermek amacıyla çapraz tablolar oluşturulmuştur.

Çalışmada test tekniklerinden Ki-Kare testi kullanılmıştır. Ki-Kare testi; iki kategorik değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesinde kullanılan test tekniğidir (Güngör ve Bulut, 2008). Ki-Kare testi yorumlanırken beklenen değeri 5'den küçük hücrelerin oranı %20 ve altında olduğunda test geçerli, %20'den fazla olduğunda test geçersiz kabul edilir.

BÖLÜM I

1. GÖÇ OLGUSU, TANIM VE KAVRAMLAR

1.1. GÖÇ OLGUSU

Dünya savaşları göçe kitlesel bir boyut kazandırmış ve etki alanlarını küresel seviyelere taşımıştır. Göç eden bireyler ise ucuz iş gücü, kadın ticaretleri, çocuk işçiliği gibi birtakım sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda da mağdur durumdaki bu dezavantajlı kitleleri savunacak ve onların temsilcisi olacak tüzel bir kişiliğin kurulması kaçınılmaz olmuş ve 14 Aralık 1950’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından ‘Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosu (BMMYK)’ kurulmuştur. BMMYK Bürosu, sığınmacı ve mültecilerin problemlerini çözmek, onların haklarının savunuculuğunu yapmak, gönüllü olarak eve dönmek istediklerinde eve dönüşünü veya başka ülkelerde güvenli şekilde barınmalarını sağlamak ve yasal koruma ve sığınma talebinde bulunanların taleplerini gerçekleştirmek amacıyla faaliyet göstermektedir (BMMYK, 2015a).

Göç olgusu incelenmeden önce ilk olarak sığınmacı, göçmen ve mülteci kavramları arasında birtakım farkların olduğu noktasına değinmek gerekmektedir. Çünkü akademik çalışmalara bakıldığında bu kavramların genellikle birbiri yerine kullanıldığı görülmektedir. Ancak bu kavramlar ulusal ve uluslararası göç mevzuatına göre farklı anlamlar içermektedir. Bu doğrultuda; ‘mülteci, şartlı mülteci, göçmen, sığınmacı ve geçici koruma altındaki yabancı’ kavramlarının tanımlanması gerekmektedir. BMMYK Bürosu tarafından bu kavramların tanımlaması ise detaylı bir şekilde yapılmaktadır (Aydın, 2016).

1.1.1. BMMYK Bürosuna Göre Mülteci ve Göçmen Tanımı

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin kurulması ile birlikte göçmenlik ve mültecilik kavramları uluslararası platformda tartışmaya açılmıştır. BMMYK, bu iki kavramı birbirinden ayırmanın zor olduğunu ancak köken olarak göçmen kavramı ‘kendi ülkesinin koruması altında iken’, mülteci ‘kendi ülkesinin korumasından yoksun’ olarak ifade edilmektedir (BMMYK, 2015b).

BMMYK önce 1951 yılında Cenevre Sözleşmesi ile mültecilik kavramının çerçevesini çizmiş ve hukuksal tanım getirmiştir. Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesi’ne göre de mülteci; ‘ırkı, dini, milliyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri nedeniyle zulme uğrayacağı noktasında haklı bir korku taşıyan ve bu duyduğu korku nedeniyle vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanmayan veya yararlanmak istemeyen ve yaşadığı bu tür olaylar sonucunda ülkesine

dönemeyen veya dönmek istemeyen kişi' dir (İltica ve Göç Mevzuatı, 2005). Peker ve Sancar (2005)'e göre mülteci ise; kendi ülkelerinde yaşam güvenliği olmayan; ırksal, etnik, dinsel, mezhepsel, siyasal, cinsel, sınıfsal ayrımcılıktan ya da yaşanan savaş ve çatışmalar nedeniyle ülkelerini terk ederek başkalarının ülkelerine sığınmak durumunda kalan kişilerdir.

BMMYK'nın yapmış olduğu göçmen tanımlaması dışında Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı'nın da ifade ettiği gibi uluslararası ölçekte, evrensel olarak kabul edilmiş bir 'göçmen' tanımı bulunmamaktadır (T.C.İ.B., 2013). Genel anlamda göçmen; çoğu zaman ekonomik gerekçelerle, daha iyi yaşam koşullarına ulaşmak için ülkesini gönüllü olarak terk ederek başka bir ülkeye, ülke yetkililerinin de bilgisi ve izni dahilinde yerleşen kişidir (Kara ve Korkut, 2010; Sandal, Hançerkıran ve Tıraş, 2016). Türkiye Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne göre göçmen ise; 'bireyin göç etme kararını, kendi özgür iradesiyle aldığı tüm durumları kapsar. Dolayısıyla bireyin maddi ve sosyal koşullarını iyileştirmek, kendileri ve ailelerine ilişkin beklentilerini geliştirmek amacıyla başka bir ülkeye veya bölgeye hareket etme durumu' olarak tanımlanmaktadır (Çakran ve Eren, 2017). Kısacası mültecilerin göçmenlerden farklı olan noktası, ekonomik bir kazanç elde etmekten ziyade, şiddet veya ölüm korkusuyla kendi ülkesinden göç etmek durumunda kalmış olmasıdır (Sandal, Hançerkıran ve Tıraş, 2016).

1.1.2. Şartlı Mülteci

Avrupa ülkeleri dışında yaşanan olaylar nedeniyle zulme uğrayacağından korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı yerin dışında bulunan, oraya dönemeyen ya da dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir ve şartlı mültecinin üçüncü bir ülkeye yerleştirilinceye kadar Türkiye'de kalmasına izin verilir (Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013).

1.1.3. Sığınmacı

BMMYK (2015b)'da sığınmacı; Cenevre Sözleşmesindeki şartları sağlamış olmasına rağmen mülteci statüsünü alabilmek için bekleyen kişiler olarak tanımlanmaktadır. Korkmaz (2016)'a göre de sığınmacı; mülteci olmak için ülkesini terk edip bir ülkeye kabul edildikten sonra mülteci statüsü için başvuruda bulunan ve o ülkenin yetkilileri tarafından soruşturmaya alınan kişilerdir.

Sığınmacılar yasal statüleri açıklanana kadar, kendi isteği dışında başka bir yere gönderilememe ve evrensel insan hakları standartlarından mahrum bırakılmama gibi bir mültecinin sahip olduğu bütün haklara sahiptirler. Sığınma talebinde bulunan insanları kabul eden ülkeler ise bu insanları koruyup, hayatlarını sürdürmelerini sağlamakla yükümlüdür (BMMYK, 2015b ve 2015c; GİGM, 2013b).

1.1.4. Geçici Koruma

Geçici Koruma; 2011 yılında Suriye’de meydana gelen iç savaş nedeniyle göç etmek durumunda kalan Suriye vatandaşlarına Türkiye’nin tanıdığı yasal statüdür. Türkiye, 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi ve aynı sözleşmenin 1967 tarihli Ek Protokolüne coğrafi bölge sınırlamasıyla taraf olmuştur. Bununla birlikte Türkiye, ilgili sözleşmelere dayanarak tarihinde ilk defa dış göçlerle ilgili düzenleme yapmıştır (Aydin, 2016). Bu düzenleme, 11 Nisan 2013 tarihinde yasalaşan, 6458 sayılı ‘Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’dur (GİGM, 2015c). Bu kanunun 61. Maddesinde mültecinin kimler olabileceği ve ne şekilde statü alabilecekleri açıklanmaktadır. Buna göre;

‘Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir’ hükmüne yer verilmektedir.

Görüldüğü gibi mülteci, sığınmacı ve göçmen kavramları hukuki açıdan farklı anlamlar içermektedir. Ancak bu çalışmada göçmen, mülteci, sığınmacı, şartlı mülteci, geçici koruma üyeleri arasında kavram ayırımına gidilmemiştir. Suriye’de yaşanan iç karışıklık nedeniyle ülkemize sığınan bu bireyler şartlarına ve nedenlerine bakılmaksızın ‘sığınmacı’ kavramında bütünleştirilmiştir.

1.2. GÖÇ KAVRAMI

Göç olgusu insanlık tarihinin en başından beri var olan önemli unsurlardan biridir. İnsanlar çok uzun zamandır kıtadan kıtaya, ülkeden ülkeye ya da ülke içerisinde hareket etmektedir. Günümüzde, 272 milyon insan (dünya nüfusunun %3.5’u) kendi ülkesinin dışında yaşamaktadır (UNDESA, 2019). İnsanlık tarihi boyunca yaşanan bu göç hareketleri birçok ülkeyi, toplumu ve insanı olumlu veya olumsuz şekilde etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Bu bağlamda göç kavramının geçmişten günümüze kadar birden çok ve

değişik şekilde tanımlamaları yapılmıştır. Göç kavramını keskin ve ayırt edici tanımlamalara indirgemek mümkün olmasa da genel olarak kabul görmüş tanımlamalara değinilebilir (Aydın, 2016).

Uluslararası Göç Örgütü (2013)'ne göre göç; bir kişinin ya da grubun, süresi ve nedeni önemli olmadan bir devlet içinde yer değişikliği yaparak ya da uluslararası bir sınırı geçerek yer değiştirdiği nüfus hareketi olarak tanımlanmaktadır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD, 2009)'ye göre göç ise; *'insanlık tarihinin vazgeçilmez unsurudur. İnsanların kendi ülkelerine kıyasla daha zengin (ama mutlaka "zengin" olması gerekmeyen) ülkelere taşınmasının hikayesidir.'* şeklinde tanımlanmaktadır.

Göç alanında çalışan bazı sosyal bilimciler, içinde bulunduğumuz çağı, göçün tüm dünyayı kapsayacak kadar yayılmasından dolayı "göçler çağı" olarak tanımlamaktadır (Castles ve Miller, 2008: xvii-xviii). Toplumlara kültürel, ekonomik, dini, siyasi vb. bakımdan etkileyen bir olgu olan göçün; demografik, sosyolojik, ekonomik, psikolojik, antropolojik, siyasal vb. pek çok boyutu bulunmaktadır (Apak, 2014). Göç kavramı ülkemizde birçok araştırmacı tarafından da farklı açılardan tanımlanmıştır. Örneğin Yalçın (2004: 13)'a göre göç; ekonomik, siyasi, çevresel veya kişisel nedenlerden dolayı, bir bölgeden başka bir bölgeye yapılan, belli bir amacı olup süre sınırlaması gütmeyen coğrafik, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir. Çakır (2011)'e göre ise göç; insanların demografik, coğrafi, ekonomik nedenlerle yer değiştirmesi sonucu meydana gelen ve sonrasında da etkileri devam eden süreçler bütünüdür. Bayraktar (2013) göre de göç; ekonomik, toplumsal ve siyasal nedenlerle bireysel ya da kitlesel yer değiştirmedir. Başka bir tanıma göre ise göç; bir yerde yaşamakta olan bireylerin kendi özgür iradeleriyle yaşamlarını başka bir yerde devam ettirmek üzere yer değiştirmeleri ve yeni yaşam alanlarına geçiş yapmaları süreci olarak tanımlanmaktadır (Tekeli, 2008: 18).

Göç, kişilerin yaşadıkları yerlerdeki gereksinimlerinin karşılanmadığı ya da iyi bir yaşam için gereken şartların ortadan kalktığı durumlarda meydana gelmektedir. Kişiler içinde bulundukları kötü durumlarından kurtulabilecekleri ve gereksinimlerine yanıt bulabilecekleri farklı bir yer arayışına girerler. Bu arayış ise göç olgusu sonucunu doğurmaktadır (Beter, 2006: 5-6). Beter'in tanımlamasına göre göç, bir arayış ve kurtuluş aracı olarak görülmektedir.

1.3. GÖÇ TÜRLERİ

Göç eden insanların büyük çoğunluğu savaş, etnik ve dini çatışmalar, siyasi baskı, yoksulluk vb. sebeplerle daha iyi yaşam koşullarına kavuşmak ümidiyle göç etmektedir. Bu

nedenle ‘devamlı, geçici, transit, gönüllü, zorunlu ve zincirleme göç’ gibi birçok göç türünden söz edilebilmektedir. Farklı göç sınıflandırmaları içinde en çok kullanılan ise iç ve dış göç gruplandırmasıdır (Tuzcu ve Bademli, 2014). Ancak Fichter (1996: 154)’a göre de göçü, gönüllü ve zorunlu göçler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Gönüllü göç, bireylerin kendi istekleri ile bir yerden başka bir yere geçiş yapması durumu iken; zorunlu göç, bireylerin istekleri dışında ve çeşitli kuvvetlerin etkisiyle meydana gelen durumdur.

Peterson (Akt. Yalçın, 2004: 14-16) göçü, bireysel ve sınıfsal farklılıkları göz önüne alan dört kategoride ele almaktadır. Bunlar: ‘İlkel Göçler, Zorunlu Göçler, Serbest Göçler ve Kitleli Göçler’dir. Giddens ise göçü küresel ölçekte değerlendirmekte ve kategorize etmekte olup, 1945 sonrasının göç hareketlerini karakterize eden dört göç modelinin olduğunu ileri sürmektedir. Bunlar: ‘Klasik Göç Modeli, Sömürgeci Göç Modeli, Misafir İşçi Modeli ve Yasadışı Göç Modeli’dir (Giddens, 2012: 569).

Görüldüğü gibi konu üzerine çalışan araştırmacılar göç türleri ayrımını çeşitli ölçütlere göre farklı şekillerde açıklamaktadır. Bu çalışmada ise göç türleri iki ana başlık altında incelenecektir.

1.3.1. İç ve Dış/Uluslararası Göç

İç göç; Ülke içerisinde bir yerden başka bir yere ya da kendisinden daha büyük bir şehre yerleşmek amacıyla gerçekleştirilen nüfus hareketleridir (Akan ve Arslan, 2008: 16). Bir başka tanıma göre ise iç göç; bir ülkenin kendi sınırları içerisinde belirli bir bölgeden başka bir bölgeye doğru yapılan nüfus eylemidir (Sağlam, 2006).

Dış göç veya uluslararası göç ise; ülke sınırları dışına çıkarak başka ülkelere doğru gerçekleştirilen nüfus hareketidir. İç göç hareketinde ülke nüfusunda bölgesel nüfus farklılıkları dışında herhangi bir azalma olmazken dış/uluslararası göç hareketinde ülke nüfusunda yapılan göç oranında bir azalma meydana gelmektedir (Özyakışır, 2013: 9). Uluslararası göç olgusu karmaşık ve çok boyutlu bir yapıya sahiptir (Şirin Öner, 2012a).

Her ülke kendi siyasal, ekonomik ve toplumsal yapılanması gereği bu göç olgusu ile farklı koşullarda karşılaşmış ve farklı tepkiler geliştirmiştir (İçduygu, 2010). Uluslararası Göç Örgütü’nün ‘2018 Dünya Göç Raporu’ verilerine göre dünyadaki göçmen sayısının 244 milyon olduğu, ülke içerisinde yer değişikliği yapan kişi sayısının ise 40 milyonun üzerinde olduğu belirtilmektedir. Kısacası dünya nüfusunun % 3,3’ü göçmen olarak kabul edilebilir (IOM, 2018). Bu rakamlar günümüzde daha da artmış durumdadır.

1.3.2. Gönüllü Göç ve Zorunlu Göç

Bireylerin özgür iradeleriyle daha iyi bir yaşam standardına kavuşmak için gerçekleştirdiği göçler gönüllü göç olarak ifade edilmektedir. Bu göç türünde sosyal, ekonomik veya eğitimsel gibi özel nedenlere dayalı bir eylem söz konusudur (Sayın, Usanmaz ve Aslangiri, 2016). Almanya'nın 1970'lere kadar ülkemiz vb. ülkelerden aldığı işçi göçü alımı gönüllü göçlere örnek olarak gösterilebilir.

Zorunlu göç, göç literatüründe uzun zamandır önemli bir yeri olan kavramlardan biri olup insanların çatışma, doğal afetler, etnik, siyasi ve toplumsal baskılar gibi nedenlerden dolayı hayatına devam edebilmek için yer değiştirmek durumunda kalmasıdır (Şirin Öner, 2012a). Bu göç türü devletin mücbir sebeplerden dolayı bir bölgedeki vatandaşlarını başka bir bölgeye 'sürekli' olarak göndermesi olarak da ifade edilmektedir. Yani zorunlu göçler, doğa kaynaklı ve insan kaynaklı olmak üzere iki grupta ele alınabilir (Keser, 2011: 9). Bu göç çeşidine 1997 yılında yaşanan Gölcük depremi sonrası insanların kentten kıra doğru gerçekleştirmek zorunda kaldığı göç durumu doğal kaynaklı göç olarak örnek verilebilirken insan kaynaklı göç durumuna ise, 1990'larda Türkiye'nin Güneydoğu illerinden İstanbul gibi metropol şehirlere kimi ekonomik ve siyasi sebeplerle göç etmek zorunda kalmış kadınlar örnek olarak verilebilir (Sayın, Usanmaz ve Aslangiri, 2016).

Bu ayrımlarda asıl sebep göç eden insanların iradesidir. Gönüllü göçlerde insanlar ekonomik sebeplerden dolayı kendi iradesiyle göç ederken zorunlu göçlerde insanların kendi iradesi dışında bazı yaptırımların sonucunda gerçekleşmektedir. Zorunlu göç durumuna maruz kalan insanlar hazırlıksız ve güvencesiz olarak bu göçü gerçekleştirmektedir (Apak, 2014).

1.4. GÖÇÜN NEDENLERİ VE SONUÇLARI

Göç olgusunun birçok sebebi vardır ancak tek başına hiçbir sebep insanların neden kendi ülkelerinden ayrılıp başka ülkeye yerleşmeye karar verdiklerini tam olarak açıklayamaz (Castles ve Miller, 2008: 39). Çünkü göçün amaçları ve nedenleri oldukça karmaşıktır. Gerek iç göçler gerekse dış göçler, bireylerin veya toplulukların amaçlarını somutlaştırmak için yapılmaktadır (Taş ve Özcan, 2013).

İç göçlerin başlamasına etki eden nedenleri şöyle sıralayabiliriz: Nüfusun hızlı artışı, tarımsal teknolojik gelişmeler, sağlıkla ilgili nedenler, bölgeler arasında ekonomik yatırım dengesizliği, iş olanaklarının sınırlı olması gibi nedenlerdir (Akan ve Arslan, 2008: 21).

Dış göçlerin nedenlerini ise şöyle sıralamak mümkündür: Ekonomik nedenler, işsizlik oranının yüksek olması, doğal afetler, savaşlar ve sürgünler, ülkelerde rejim değişikliği, etnik ve toplumsal nedenlerdir (Akan ve Arslan, 2008: 25).

Göçlerin nedenleri incelendiğinde yapılan bir göçün; siyasi, ekonomik, din, eğitim gibi temel nedenlere dayalı olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Ekonomik amaçlı göçler daha çok bireyin kendi iradesiyle gerçekleşirken savaş, sürgün ve doğal afet kaynaklı bireyin kendi iradesi dışında gerçekleşen zorunlu kitlesel göçlerin de önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir (Aydın, 2016).

Dünyanın değişik bölgelerinde refah ve yaşam standartları arasındaki adaletsizliğin gelişen iletişim teknolojileri sayesinde herkes tarafından bilinir hale gelmesi göç sürecini hızlandırmaktadır. Küreselleşmeyle beraber insanlar daha iyi yaşam koşullarına kavuşmak ümidiyle gelişmiş ülkelere akın etmektedirler (Danış Didem, 2004). Ancak göç, hem göç edilen yerde hem de göçle gidilen yerde birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

İşsizlik ve yoksulluk, göçün nedenleri olarak bilinirken yaşanan göç olayından sonra karşımıza önemli birer sonuç olarak da çıkmaktadır (Taşcı, 2009). Göç eden kimseler, göç ettikleri yerlerde iş bulmalarını sağlayacak yeterli donanıma sahip değillerse istihdam olanaklarının dışında kalmakta veya sosyal güvencesi olmayan, düşük ücretli işlerde çalışmak zorunda kalmaktadırlar (Çoban İçağasıoğlu, 2011).

Çoğu zaman kontrolsüz olarak gerçekleşen büyük boyuttaki göç hareketlerinin olumlu sonuçlar doğuracağı beklenemez. Literatürde göçün sebep olduğu sonuçlar göçün fiziksel sonuçları (kentleşme, çarpık kentleşme vb.), sosyal sonuçları (suç oranlarındaki artış, uyum sorunları vb.) ve sağlık üzerindeki sonuçları (ruh sağlığında bozulmalar vb.) gibi farklı başlıklar altında değerlendirilebilir (Çoban İçağasıoğlu, 2011). Ancak göçün, başka bir yere yerleşmek amacıyla yapılmasından dolayı, kişinin yaşadığı çevreyi değiştirerek yeni insanlarla etkileşim içine girmesi (sosyal alanda değişim), göç edenlerin göç edilen toplumla davranış örüntülerini karşılıklı olarak değiştirmesi ve yeni fikirlerin ortaya çıkması ile kültürel zenginleşmenin oluşması (kültürel alanda değişim) gibi olumlu sonuçları doğurduğu da söylenebilir (Apak, 2014).

1.5. GÖÇ TEORİLERİ

Göç, karmaşık boyutları olan bir olgu olduğu için bu konuda evrensel genelleme yapılamaması, göçün teorik yaklaşımlarla yeterince açıklanamamasına sebep olmaktadır. Ancak farklı kültürlerden grupların aynı çevreyi paylaşarak birbiriyle ilişki kurması göç olmadan mümkün olmadığı için bu yapılanmaları açıklamaya çalışan teorik yaklaşımlara

göçle ilgili çalışmalarda yer verme zorunluluğu bulunmaktadır (Yalçın 2004: v). Burada belirtilmesi gereken nokta ise, bu modellerin dünyadaki bütün göçleri açıklama iddiasını taşınamasına rağmen yine de göçün değişken boyutlarının daha iyi anlaşılabilmesine katkıda bulunan farklı teorilerden bahsedilebilir (Bayraktar, 2013):

1.5.1. Ravenstein'in Göç Kanunları

19. yüzyılda coğrafyacı ve harita uzmanı olarak bilinen Georg Ravenstein, William Farr tarafından öne sürülen göçün hiçbir kanuna bağlı olmadığı fikrinin yanlış olduğunu ispatlamak için 1881 İngiliz nüfus sayımı verilerini kullanarak göç olgusunun genel geçer kanunlarını bulmaya çalışmıştır (Yalçın, 2004: 22). Göçle ilgili bilinen ilk çalışma niteliği taşıyan ve daha sonraki göç modellerine öncülük eden bu çalışmada genel geçer olmayan yedi göç kanunu bulunmaktadır:

1. Göç ve Mesafe: Göçmenlerin çoğunluğu sadece kısa mesafeli yerlere göç etmektedir. Göç dalgalarının yönü büyük sanayi ve ticaret merkezlerine doğrudur. Çünkü göç edilen bölgedeki iş imkânlarının çokluğunun göç oranının boyutunu belirlediğini söylemektedir.
2. Göç ve Basamakları: Sanayileşme ve ekonomik büyüme kentin yakın çevresindeki göçmenleri kente çeker. Böylece kırsal kesimlerde oluşan nüfus azalması daha uzak yerlerden gelen göçmenlerle doldurulur. Her bir basamakta kente yaklaştıkça göç olgusu bütün ülkeye yayılacak ve ülke genelinde hissedilecektir.
3. Yayılma ve Emme Süreci: Göç, kendi başına amaç olamaz. Kentte gelişen ekonomi ve ticaret olanaklarından faydalanmak ve iyi yaşama arzusu yayılma sürecini destekler. Ayrıca sanayinin ihtiyaç duyduğu iş gücü ise göçle karşılanarak sanayi merkezlerince emilir.
4. Göç Zincirleri: Her oluşan göç dalgası karşı dalga meydana getirmektedir. Yani göç alan yerler zamanla göç de vermektedir. Her bir göç dalgası adeta zincirleme halde bir diğerini yaratır.
5. Doğrudan Göç: Uzak ve basamaksız yerlere göç edenler daha çok büyük sanayi ve ticaret merkezlerini tercih etmektedirler.
6. Kır ve Kent Yerleşimcileri Farkı: Kente yönelen göçler kentte yaşayanları fazla etkilemezken, kırdaki yaşayanlar daha fazla göç etme eğilimindedir. Yani, göç alan bir kentin yerlilerinin göçe eğilimli olduğunu savunmak doğru olmayacaktır.
7. Kadın ve Erkek Farkı: Kadınlar kısa mesafeli göçlerde erkeklere oranla daha fazla göç etme eğilimindedirler (Yalçın, 2004: 23-25).

Castles ve Miller'in, Ravenstein'in göç kanunları konusunda önemli tespitleri bulunmaktadır. Onlar bu modelin bireyci ve tarih dışı olduğunu, ayrıca bireyin göç etme kararının gideceği yer için daha önceden yaptığı bir maliyet-kazanç hesabına dayandığını ifade etmektedirler (Castles ve Miller, 2008: 31).

1.5.2. Kesişen Fırsatlar Teorisi

1940 yılında Stouffer tarafından ortaya atılan bu teoriye göre yaşadıkları yerlerden uzak yerlere göç eden insanların sayısı, gittikleri yerlerdeki iş olanaklarının çokluğuyla orantılıdır. Göç edilecek bölgede iş imkanı fazla ise göç edecek insan sayısı da aynı şekilde fazla olacaktır. Ayrıca aradaki mesafenin kısalığı da göçmeni cesaretlendirerek göçü olumlu etkilemektedir (Yalçın, 2004: 28).

Göç mesafesine bağlı olarak çıkabilecek zorlukları dikkate alan bu kuramın, ekonomik temelli göçlerde ve işçi göçü çalışmalarında kullanılabileceği fikrine varılmaktadır (Çağlayan, 2006). Ancak bu kuram; savaşımlardan, afetlerden, politik ve etnik çatışmalardan dolayı göç etmek zorunda kalanların göç etme nedenlerini açıklayamamaktadır.

1.5.3. İtme Çekme Teorisi

Bu teori Everett Lee'nin, 1966 yılında yayımlanan 'Bir Göç Teorisi' (A Theory of Migration) adlı çalışmasına dayanmaktadır. Bu teoriye göre hem yaşanan hem de gidilecek yerlerin itici ve çekici unsurları bulunmaktadır. Bu bağlamda kendi ülkelerinde sosyal güvenlikli mahrum işçilere refah düzeyi yüksek ülkelerin daha çekici geldiği görüşünü kabul etmektedir. Lee'ye göre göç olayında 4 temel neden bulunmaktadır. Bunlar:

- Yaşanan yerle ilgili etmenler,
- Gidilmesi düşünülen yerle ilgili etmenler,
- Araya giren engeller,
- Bireysel etmenlerdir (Bayraktar, 2013).

İtici ve çekici faktörler, özellikle göçün nedenlerini açıklamada çokça başvurulmuş iki önemli argümandır (Özyakışır, 2013: 50). Genel olarak göçün nedenlerini de 'itici' (savaş, açlık, siyasal ve dini baskı vb.) 'çekici' (iyi iş, yüksek ücret, iyi eğitim ve çekici çevre, dinsel özgürlük vb.) faktörler belirler (Tuzcu ve Bademli 2014). Lee'ye göre itici ve çekici faktörler duruma göre kimi insanlar üzerinde etkili olacakken, kimileri üzerinde de hiçbir etkisi olmayacaktır. Gerçekte çocuk sahibi bir aile için gidecekleri yerdeki eğitim sistemi önemli bir etken iken çocuksuz bir aile için bu durumun göç için bir etken olması

beklenemez (Yalçın, 2004: 31). Bu teoriye Türkiye açısından bakıldığında, göçün bazı yönleriyle teori arasında uyum olduğu görülecektir. Çünkü iç ve dış göçlerde insanların itici-çekici faktörleri hesaba kattıklarını, herhangi bir engel durumunda ne yapacaklarını düşünüp çözüm yolu bulurlarsa göç etmeye karar verdiklerini söylemek pek yanlış olmayacaktır (Yalçın, 2004: 33).

Günümüzde yaşanan çeşitli göç olaylarına bakıldığında, itme çekme faktörlerinin şu anda iç ve dış göçler için işlediği göze çarpmaktadır. Ancak bu kuram, çok yönlü ve karmaşık bir süreci olan göç olgusuna fazla basit açıklamalar getirdiği için eleştirilmiştir (Çağlayan, 2006).

1.5.4. İlişkiler Ağı (Network) Teorisi

Göç kuramlarının çoğunun ekonomik temelli olmasına karşılık ilişkiler ağı kuramı; günümüzde yaşanan göç hareketlerinin birçok faktörün etkisinde gerçekleştiğini belirtmektedir. Yani her bir göç olayının tarih içinde yaşanmış farklı olay ve olgularla analiz edilmesi gereklidir. Göçmen ilişkileri ağı, göçmen olmayan bireyler ile eski ve yeni göçmenler arasında ortak kök, ırk ve arkadaşlık bağlarından oluşan kişilerarası bağlantılardır (Abadan-Unat, 2006: 34). Bu bağlamda network teorisi gerek göçe, gerekse de göçmene yaklaşımla diğer teorilerden farklılık arz etmektedir (Çağlayan, 2006).

Gideceği ülke veya kentte kendisine yardımcı olacak akraba veya tanıdıklar olduğunu bilen bir göçmenle, yardım edecek kimsesi olmayan başka bir göçmen arasında farklar vardır. Öncü grup gittiği ülkede yerleşip çevreyi tanıdıklarında, yeni gelenlere önemli yardımlarda bulunmaktadır (Yalçın, 2004: 50-51). Kafkasya'dan ülkemize zorunlu göç eden Çerkezleri örnek veren Bayraktar (2013), ilişkiler ağına hemşeriliklerin dayanışma duygusu yaratıp göçü özendiren bir olgu olarak karşımıza çıktığını söylemektedir. Yani yeni göç dalgaları bu ağı harekete geçirir, sonradan göç edenler ilk gelenlerin tecrübelerinden yararlanarak göçün kendini devam ettiren bir hal almasını sağlarlar. Önemli olan ağın içeriğinden çok, böyle bir ağın varlığıdır (Özdemir, 2015: 29-30).

İlişkiler ağı teorisi üzerinden göçü anlamaya çalışmak diğer teorilerden farklılık arz etmektedir. Bu farklılığın ana sebebi, ağ teorisinin bireyi ön plana koymasındır. Bu teori, göç konusunda geniş bir bakış açısı geliştirmeye ve işler bir analize yönelmeye de olanak sağlamaktadır. Tüm bu etmenler, günümüzde yaşanan göçleri analiz etme konusunda network teorisinin oldukça açıklayıcı ve kişisel analize fazla imkân tanıyan teori olduğunu göstermektedir (Çağlayan, 2006).

1.5.5. Merkez Çevre Teorisi

Dünya sistemleri teorisi ya da Bağımlılık Okulu olarak da adlandırılan bu kurama; Samir Amin, Immanuel Wallerstein, Andre Gunder Frank katkıda bulunmuştur. Bu teori, dünyayı merkez ve çevre olmak üzere ikiye ayırıp birbirine ekonomik temelde bağımlı olarak var olabildiklerini söylemiştir. Merkez olarak adlandırılan ülkeler sosyal ve ekonomik anlamda gelişerek kapitalist düzeni benimsemiştir ve çevre ülkeler de bu merkez ülkelere bağımlıdır. Bu nedenle merkez ülkelerin ucuz işgücü ihtiyacını karşılamak uğruna göçmen kabul politikalarını işlettiği gözlemlenebilir. Günümüzde Brezilya ve Güney Afrika ülkeleri bu teoriye örnek verilebilir (Yalçın, 2004: 39).

1.5.6. Göç Sistemleri Teorisi

Bu teori, belirli nedenlerden dolayı aralarında tarihsel bir bağ bulunan ülkeler arasında bir göç sistemi oluşturulduğunu dile getiren, uluslararası ilişkiler ekseninde ekonomik ve politik temelli geliştirilmiş bir teoridir (Bayraktar, 2013). Göç sistemleri teorisi, çok sayıda disiplini içine almayı ve göç deneyiminin tüm boyutlarını kuşatmayı amaçlayan yeni bir yaklaşımla ortaya çıkmıştır. Göç hareketinin makro ve mikro yapıların etkileşiminin bir sonucu olarak görülmesi gerektiğini temel almaktadır. Makro yapılar büyük kurumsal etmenlere işaret ederken, mikro yapılar ise ağlara, uygulamalara ve göçmenlerin kendi düşüncelerine göndermede bulunur (Castles ve Miller, 2008: 35-37). Bu teoriye göre iki ya da daha fazla ülke, karşılıklı göçmen değişimiyle bir göç sistemi ve ilişkiler zinciri oluştururlar. Bu ilişkiler yakın iki ülke arasında olabileceği gibi, uzak ülkeler arasında da olabilir. Bu bağlamda, Meksika ile ABD arasındaki göç ilişkisi yakın ülke ilişkisine, Batı Afrika ile Fransa arasındaki ilişki ise uzak ülke ilişkisine örnek olabilir (Çağlayan, 2006).

Göç sistemi teorisi bölgesel göç hareketlerinin analizinde kullanılmaktadır. Bu teori, dünya sistemleri teorisi gibi uluslararası ilişkilere, politik ve kurumsal faktörlere önem vermemektedir (Toksöz, 2006: 20).

1.5.7. Marxist Teori

Marxist bir göç teorisi bulunmamasına rağmen bu teorinin göç olgusuna uygulanmasıyla ortaya çıkan yaklaşımdır. Kapitalist yöntemlerin kırsal bölgeleri işgal etmesiyle küçük toprak sahiplerinin zorla üretimin dışına itilmesinin kırdan kente göç olgusuna yol açtığını iddia etmek yanlış değildir. Sömürgeci ülkelerin diğer ülkeleri istila etmesi ve bu ülkelerin hazineleriyle birlikte sömürgeci ülkelere getirilmesi, eserde ‘zorunlu göçler’ konusundan da bahsedildiğini ve Marx’ın kitabında göç olgusunun temelinde yatan sistemsel faktörlerin varlığını açıkladığını göstermektedir (Yalçın, 2004: 45-49).

BÖLÜM II

2. ARAP BAHARI, SURİYE KRİZİ VE TÜRKİYE'YE SURİYELİ GÖÇÜ

2.1. ARAP BAHARI VE SURİYE KRİZİ

Arap Baharı, Orta Doğu ülkelerinde yaşayan insanların sosyal, ekonomik ve kültürel nedenlerle siyasi iradenin değişmesi talebini içeren başkaldırma olaylarına verilen genel isimlendirmedir (Kök ve Tekerek, 2012).

Arap Baharı, 17 Aralık 2010'da seyyar satıcı olan Muhammed Bouzzazi'nin arabasına el konulunca kendisini yakmasıyla Tunus'ta başlamıştır. Ama Tunus'taki devrimin ilk ismi Arap Baharı değildir. Tunuslu gencin kendini yakmasıyla başlayan ve internette 'Polise yasemin verelim' sloganıyla yayılan protestolar nedeniyle halk, 24 yıllık Tunus Cumhurbaşkanı Z. Abidin Bin Ali'yi iktidardan eden sürece 'Yasemin Devrimi' adını vermiştir. Tunus ile başlayan Arap devrimi süreci görünüşte ekonomik yetersizliklerin, özgürlüklerin kısıtlanması sonucu bir domino etkisi yaratarak bütün coğrafyaya (Mısır, Yemen, Libya, Fas, Bahreyn, Umman, Suriye) yayılmış ve yayılan bu isyanlar 'Arap Baharı' adını almıştır (Doster, 2013).

Ortadoğu ülkelerinde başlayan ayaklanmaların ortak özelliği, işsizlik oranlarının yükselmesi, satın alma gücünün azalması, ifade özgürlüğünün, temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanması ve mevcut siyasi iradeye karşı duyulan toplumsal isteksizlik ve rahatsızlık olarak görülmektedir (Aydin, 2016).

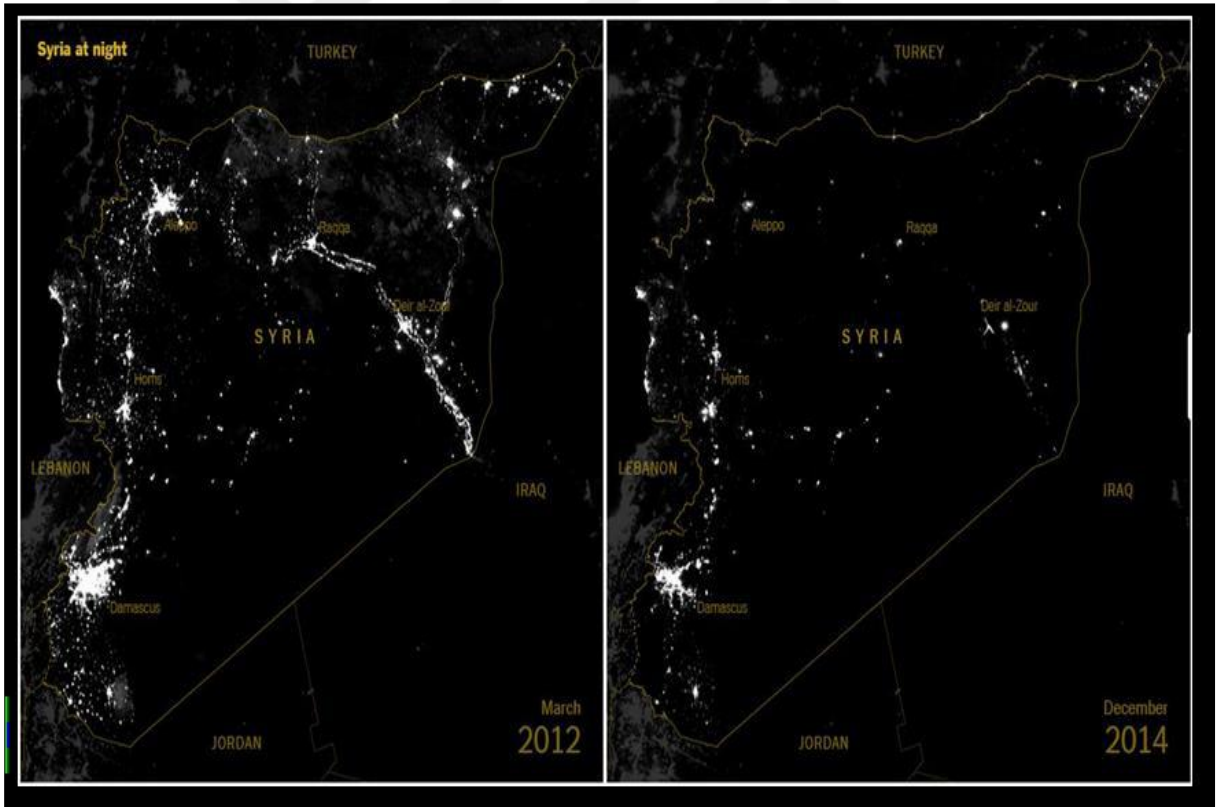
İktidarın sürekliliği, mevcut yönetimin demokratik yaklaşım sergileyememesi, işsizlik, enflasyonun yüksek olması, yaşam kalitesinin düşüklüğü, adaletli gelir dağılımının sağlanamaması, halkın refahını artıracak reformların hayata geçirilememesi gibi sebepler, Arap Baharının Suriye'ye de sıçramasına neden olmuştur. Ancak Arap Baharı, Suriye'de diğer ülkelere göre sıra dışı gelişmelere zemin hazırlamıştır. Yıllardır süren iç çatışmaya rağmen yönetim hala değişmemiş, halk taleplerine ulaşamamıştır. Bununla birlikte tüm zamanların en büyük insani krizi yaşanmıştır. İnsani dram ve ekonomik külfet her geçen gün de artmaktadır (Aydin, 2016). Arap Baharı süreci Suriye'ye ulaşınca kadar Türkiye açısından siyasi bir sıkıntı yaşanmamıştır. Ancak Arap Baharı Suriye'de etkisini göstermeye başladığında Türkiye'nin baştaki ılımlı ve yapıcı tavrı zaman içerisinde sertleşerek Türkiye-Suriye ilişkilerini olumsuz yönde etkilemiştir. Buda 'Komşularla Sıfır Sorun Politikası'nı tartışmalı hale getirmiştir (Ünver Noi, 2012). Buna rağmen Türkiye, Suriye ile yaşanan tüm sıkıntılara rağmen kapılarını Suriyeli vatandaşlara açmış ve ülkemize sığınmalarını sağlamıştır. Ancak Suriye'de meydana gelen bu direniş tüm dünyada büyük yankı

uyandırmış olmasına rağmen NATO veya uluslararası güçler tarafından destek bulamayan Türkiye, Suriyeli sığınmacı krizi ile baş başa bırakılmıştır (Öner İhlamur, 2014).

2.2. TÜRKİYE'YE SURİYELİ GÖÇÜ

Ortadoğu ülkelerinde meydana gelen siyasi olaylar, darbeler ve savaşlar her yıl on binlerce insanın ülkelerini terk etmesine neden olmaktadır. Bu noktada Türkiye, ev sahibi ülke konumunda olması ve bir geçiş ülkesi olarak görülmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Apak, 2014).

Suriye’de yaşanan gelişmelere bağlı olarak başlangıçta küçük gruplar halinde gerçekleştirilen göç hareketi zamanla yerini büyük kitleler halinde göç etme durumuna dönüştürmüştür. Suriye’den kitlesel boyutta yaşanan göçlerinin en temel nedeni Suriye’de ‘can güvenliğinin’ kalmamış olmasıdır. Suriyeli vatandaşlara ait mal varlıklarının korunamaması, iç savaşta hastane, okul ve alışveriş merkezleri gibi yerlerin bombalı saldırılarla vurulması, sağlık hizmetlerinden yararlanılamadığı için ölüm oranının artması da Suriyeli vatandaşların göç etmesindeki diğer nedenlerdendir (Aydin, 2016).

Resim 2.1: İç Savaş Öncesi ve Sonrası Uzaydan Çekilen Suriye Fotoğrafları (URL, 3).

Yukarıda Suriye’nin iç savaş öncesi ve sonrasında uzaydan çekilen uydu fotoğrafları yer almaktadır. Bu fotoğraf, iç savaş öncesi (2012) ve iç savaş sonrası (2014) yıllarına aittir. Bu şekil, yaşanan iç çatışmaların ilk iki yılında Suriye’yi gözle görülür derecede ne denli

şekillendirdiği sonucunu belirgin biçimde göstermektedir. Savaş öncesi insanların yaşadıkları yerlerde ışıklar yanarken, 2014 yılında ışıkların birçok yerde yanmadığı görülmektedir. Yirmi bir uluslararası yardım ve insan hakları kuruluşunun hazırladığı ortak raporda Suriye’de 2014 yılı için ‘en karanlık yıl’ ifadesi kullanılmaktadır (Aydın, 2016).

Suriye’de can güvenliğinin yanı sıra, temel insan haklarının dokunulmazlığının ihlal edilmesi de bir göç nedenidir. Bu kategoriye; insan kaçırma, hırsızlık, kadın tecavüzleri ve yağmalama örnek gösterilebilir. BM verilerine göre Mart 2011’den 100 binlerce insan işkenceye ve binlerce kadın tecavüze maruz kalmış, milyonlarca insan canlarını kurtarmak için ülke içinde yer değiştirmiş veya çevre ülkelere sığınmıştır (Mazlumder, 2014). Bu rakamlar şimdilerde daha üst seviyelerdedir.

İHH’nın Suriye raporuna göre; 2011 yılından bu yana Suriye’de en az 500 bin kişinin hayatını kaybettiği (bunun en az 20 bini çocuk), 120 binden fazla insanın hapsedildiği veya kaybolduğu (hapiste öldürülen insan sayısı en az 12 bin kişi), evlerin üçte birinin hastane ve okulların ise yarısının yıkıldığı, 5 milyondan fazla insanın başka ülkelere sığındığı, 13.5 milyon kişinin insani yardıma ihtiyaç duyduğu (bunun 5.8 milyonu çocuk), 12.8 milyon kişinin sağlık hizmetine muhtaç olduğu ve 2.8 milyon kişinin savaştan dolayı hayatına engelli olarak devam ettiği belirtilmiştir (İHH, 2018).

Suriye’deki iç savaş nedeniyle can güvenliği tehlikeye düşen Suriyeliler en güvenilir yer olarak Türkiye’ye göç etmişlerdir (Çetin ve Uzman, 2012). Türkiye’ye yönelik ilk toplu göç hareketi 300-400 civarı Suriyelinin 2011 tarihinde Cilvegözü Sınır Kapısına gelmesiyle başlamıştır. Bu göç hareketi yıllar içinde artarak devam etmiş olup yaşanan bu süreçte kendi isteği ile Suriye’ye geri dönenler olduğu gibi geçerli pasaporta sahip olanlardan başka ülkelere gitmeleri sağlananlar da olmuştur (Aydın, 2016). Ancak bunlar resmi kayıtlar olup kayıt altında olmayan birçok Suriyeli, kendi imkânlarıyla Türkiye’ye girdikten sonra ev tutup birçok ilde kalmaktadır.

GEÇİCİ BARINMA MERKEZLERİ İÇİNDE VE DIŞINDA KALAN SURIYELİLER

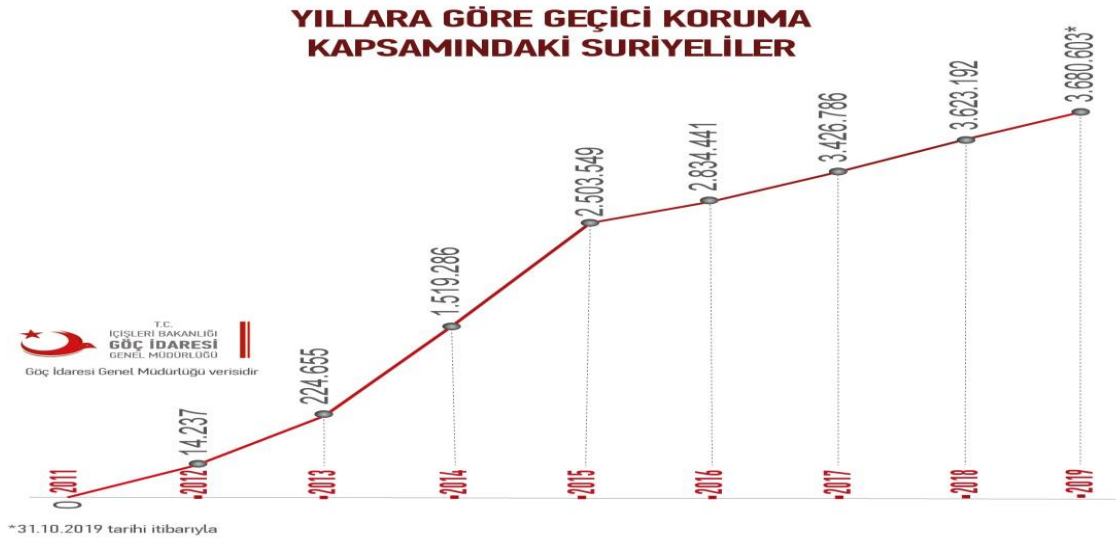
GEÇİCİ BARINMA
MERKEZLERİNDE KALANLAR 62.673

GEÇİCİ BARINMA MERKEZLERİ
DIŞINDA KALANLAR 3.617.930

TOPLAM 3.680.603

Şekil 2.1: Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacıların Son Durumu (GİGM, 2019).

Türkiye kendisine sığınan Suriyeli sığınmacılara karşı uyguladığı ‘açık kapı politikası’ ile kabul ettiği kişilere geçici koruma statüsü vermiştir ve bu süreç Suriye’de durum normale dönene kadar devam edecektir. Bu süre zarfında Suriye vatandaşları Türkiye’de ‘misafir’ konumunda barındırılacak, ülkelerine geri gönderilmeyecek ve iltica etme veya üçüncü bir ülkeye sığınma başvurusunda bulunamayacaklardır (TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 2012). Geçici koruma politikası ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, acil koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen yabancılara uygulanan bir politikadır. Şekil 2.2 ve 2.3’de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli sığınmacı sayıları ve Suriyelilerin illere göre dağılımı verilmektedir.

Şekil 2.2: Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Sığınmacıların Yıllara Göre Dağılımı (GİGM, 2019).

Şekil 2.3: Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Sığınmacıların İllere Göre Dağılımı (URL, 4).

2.2.1. Türkiye'nin Suriyelilere Yönelik Politikası (Suriyeli 'Misafir' ler)

Sığınmacı politikası, aslında tüm dünyada kabul gördüğü şekliyle bir kriz yönetim politikasıdır. Dolayısıyla bu politika, sığınmacıların yerleşim problemlerinden hukuki statülerine, hak arama çabalarından mülkiyet haklarına kadar pek çok soruna cevap vermeye yönelik bir süreçtir (Bulut, Akın ve Karakaya, 2018).

2011'den beri sınırlarını sığınmacı akımına karşı açık tutan Türkiye, olayı bir 'güvenlik krizi' olarak değil, 'insani bir mesele' olarak algılamış ve bu perspektifte politikalar geliştirmiştir. Ev sahipliği yaptığı 4 milyona yakın insan ile dünyanın en çok sığınmacıya sahip ülkesi konumuna gelen Türkiye açısından sorun farklı aşamalara evrilmiş ve başta bir kaç bin insanın temel gereksinimlerinin karşılanması söz konusu iken, bugün çok daha köklü ve yapıcı politika gereksinimleri doğmuştur. Yasal düzenlemeler ve yasa tasarıları ile Türkiye'nin göç politikasında bulunan boşluklar doldurulmaya çalışılmış, bununla beraber Suriyeli sığınmacıların ülkede uzun süreli kalışları ve resmi statüleri garanti altına alınmıştır (Dillioğlu, 2015).

Türkiye kendisine sığınan Suriyeliler hakkında taraf olduğu '1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi' ve '1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin New York Protokolü' gibi uluslararası mülteci hukukuna esas teşkil eden iki temel antlaşmanın dışında bir prosedür uygulamaktadır (Çetin ve Uzman, 2012). Türkiye uyguladığı 'açık kapı politikası' ile kabul ettiği Suriye vatandaşlarına geçici koruma statüsü vermiştir ve bu süreç, Suriye'de durum normale dönene kadar devam edecektir. Bu süre zarfında Suriye vatandaşları Türkiye'de 'misafir' konumunda barındırılacak ve geri gönderilmeyecektir. Ayrıca, Türkiye'de bulunan Suriye vatandaşlarının iltica etme veya üçüncü bir ülkeye sığınma başvurusu yapma hakları da bulunmamaktadır (Apak, 2014). Geçici koruma kapsamına alınan sığınmacıların acil ihtiyaçları ve sağlık hizmetlerinden faydalanması da ülkemiz tarafından sağlanmaktadır.

Geçici koruma politikasıyla Türkiye, 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin temel ilkelerinden biri olan Geri Gönderilmeme İlkesine (Non refoulement) riayet etmekte, ama asli görevleri konusunda adım atmamaktadır (Bilgen, 2011). Ancak Türkiye, sığınmacıların uyumu konusunda bazı önemli adımlar atmaktadır.

Türkiye'nin uyum politikası iki aşamadan oluşmaktadır; bunların ilki eğitim politikası ile sosyal normalleşme ve diğeri istihdam yolu ile Suriyelilerin ekonomik hayata katılmalarıdır. Eğitim konusunda iletişimi artırmak ve uyumu pekiştirmek için gerek kamp- içi sığınmacılara gerek kamp dışındakilere hizmet veren pek çok dil merkezi kurulmuştur.

Burada hem genç hem de yetişkinlere Türkçe dersleri, mesleki eğitim kursları verilmekte ve yüksek öğrenim teşvik edilmektedir. Suriyelilerin ekonomik hayata katılabilmesi için ise hazırlanan yeni kanun tasarısı ile istihdamın kolaylaştırılması ve sömürünün önüne geçilmesi hedeflenmektedir. İstihdam alanında atılan adımlar halen yeni ve düzenleme aşamasında olmakla beraber, sığınmacıların kendi kendilerini yetebilmelerini sağlayacak ve normalleşmenin en mühim aşamalarından birini oluşturacaktır (Dillioğlu, 2015).

2.2.2. Kırşehir İli

Kırşehir, İç Anadolu bölgesinin Orta Kızılırmak havzasında bulunmakta olup, Doğu ve Güneydoğuda Nevşehir, Güneyde Aksaray, Batıda Kırıkkale, Güneybatısında Ankara, Kuzey ve Kuzeydoğuda Yozgat illeri ile komşudur. Nüfusun % 42'si kırsal kesimde yaşamaktadır. Kentleşme, gerçek anlamda kırsal alanla ilgisini kesmediğinden kentteki nüfusun tarımdan etkilenme oranı oldukça fazladır. Kırşehir'de çalışan nüfusun % 65'i tarım kesiminde istihdam edilmektedir (URL, 5).

Kırşehir ve çevresinde yapılan araştırmalar ilin tarihinin, Eski Tunç Çağı'na (M.Ö.3000-2000) kadar uzandığını göstermektedir. Daha sonra Hititler, Frigler, Persler, Makedonyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklu ve Osmanlılar yörede hüküm sürmüştür. Yüzyıllarca Anadolu'nun ticari ve ekonomik hayatında büyük rol oynamış olan Ahilik, 13.yy'da Kırşehir'de kurulmuştur. Bir esnaf örgütü olan Ahiliğin temeli doğruluk, karşılıklı yardımlaşma ve saygıya dayanmaktadır (URL, 6).

Ahilik medeniyetinin başkenti olan Kırşehir'de Suriyeli sığınmacılar dışında Irak ve Afganistan uyruklu olan farklı birçok kesim de yaşamaktadır. Yapılan araştırma sonucuna göre bugün Kırşehir ilinde Suriyeli sığınmacılar dışında yaklaşık 10 bin civarında yabancı uyruklu kişinin yaşadığı belirtilmektedir (URL, 7). Kırşehir'in küçük ve olanakları sınırlı bir yer olmasına rağmen bu kadar çok sayıda sığınmacı ile sorunsuz bir şekilde yaşaması, ilin misafirperverlik ve yardımseverlik konusundaki tutumunu ve mağdur olan kim olursa olsun diline, dinine, ırkına bakılmadan kucak açılması anlayışını da yaşattığını göstermektedir.

2.2.3. Suriyeli Göçü Açısından Kırşehir İlinin Durumu

Suriye'de Arap Baharı diye bilinen süreçle başlayan ve Mart 2011 yılından itibaren devam eden kargaşa ve savaş ortamı insanların vatanlarını bırakıp kaçmalarına neden olmuştur ve son dönemlerde pek çok Suriyeli sığınmacı da ülkemizde misafir edilmektedir. Savaşın ilk başlarında geçici barınma merkezlerinde kalan Suriyeli sığınmacılar, şuanda Türkiye'nin her bir iline dağılmış bir durumdadırlar.

Suriye’deki iç savaştan kaçan insanların sığındığı illerden birisi de Kırşehir ilidir. Kırşehir ili mevcut konumu ve sosyo-ekonomik olanakları açısından düşünüldüğünde göç alan değil göç veren bir şehir konumundadır. Ancak, 2017 yılında yapılan bir araştırmada Kırşehir ilinin dışarıya göç vermeye devam etmesine, kırsal kesimlerde nüfus kayıpları yaşanmasına rağmen merkez nüfusunda artış yaşandığı ve bu artışın ilin gelişimi ve kalifiye insan göçüyle değil sığınmacı göçleriyle olduğu ortaya çıkmış ve Kırşehir’in çevre illere göre en fazla dış göç alan il olduğu belirlenmiştir (URL, 8). Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nden 31.05.2019 tarihi itibarıyla alınan bilgiye göre de Kırşehir genelinde kayıt altına alınan Suriyeli sığınmacı sayısının 1352 kişi olduğu bilinmektedir. Kayıtlar her geçen gün artarak devam etmektedir (GİGM, Erişim Tarihi: 10.06.2019).

Tablo 2.1: Kırşehir’deki Suriyelilerin Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Dağılımları

CİNSİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI		
Kadın	Erkek	Toplam
732	620	1.352
YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMLARI		
Yaş Grubu	Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler	
0-12	551	
13-18	135	
19-30	387	
31-40	166	
41-50	63	
50+	50	
Toplam	1.352	

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Tablo 2.2: Kırşehir İlinde Bulunan Suriyelilerin İlçelere Göre Dağılımları

AKÇAKENT	10	1.352
AKPINAR	67	
BOZTEPE	26	
ÇİÇEKDAĞI	15	
KAMAN	39	
MERKEZ	777	
MUCUR	398	
BİLİNMEYEN	20	

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Suriyeli sığınmacıların cinsiyet ve yaş durumlarına baktığımızda, Kırşehir ilinde kadın ve 12 yaş altı çocuk sığınmacıların sayısının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kayıt altına alınan Suriyeli sığınmacıların il geneli dağılımına baktığımızda ise sadece bir merkezde toplanmadıkları görülmektedir. Belli bir bölgede yoğunlaşmaktan çok dağınık bir şekilde hem Kırşehir il merkezinde hem de diğer ilçelerde ikamet etmektedirler. Suriyelilerin nüfus bakımından en yoğun olarak ikamet ettikleri yer Kırşehir merkezidir. Merkezden sonra Mucur, Akpınar ve diğer ilçeler gelmektedir.

Kırşehir'deki sığınmacıların korunması ve yaşam standartlarının iyi bir seviyeye getirilmesi noktasında Sivil Toplum Kuruluşları önemli bir yer tutmaktadır. Kırşehir halkı, sınırın öte yakasında işlenen katliamların farkında olup savaştan kaçarak Kırşehir'e gelen Suriyelilere yardım elini uzatmaktadır. Kırşehir Ahi Birliği Platformu (URL, 9), Kırşehir İHH İnsani Yardım Platformu (URL, 10) ve Kırşehir Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD) tarafından sığınmacıların daha iyi yaşam sürdürmeleri ve sorunlarının çözümü noktasında önemli katkılar sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra, Kırşehir'e yerleşen sığınmacıların iâşe ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması için Kırşehir Valiliği tarafından komisyon kurulması (URL, 11), sığınmacı öğrencilere eğitim yardımı yapılması (URL, 12), sığınmacı ailelere Kızılay ile işbirliği içerisinde ayni ve nakdi yardım yapılması (URL, 13), Kırşehir Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından sığınmacıların yaşam kalitesinin artırılıp, kültürel adaptasyonlarının sağlanmasını hedefleyen projenin hayata geçirilmesi (URL, 14) ve Ahi Evran Üniversitesi tarafından 2014 yılında iç-dış göçler ve uluslararası göç hareketlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel boyutları konusunda bilimsel araştırma yapmak için 'Göç ve Yerel Yönetimler Uygulama Araştırma Merkezi' kurulması (URL, 15) gibi örnekler de Kırşehir ilindeki Suriyeli sığınmacılara destek olma konusuna verilen önemi açıkça göstermektedir.

BÖLÜM III

3. SIĞINMACILARIN UYUMU VE GELECEK BEKLENTİLERİ

3.1. SURIYELİ SIĞINMACILARIN UYUMU

Toplumsal yaşamın temelinde birlikte yaşama bilinci yatmaktadır. İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelmek ve toplum olarak yaşamak durumundadırlar. Bu açıdan toplumdaki insanlar birbirine bağımlıdır. Karşılıklı temas, iletişim ve etkileşim birey ve grup için oldukça önemlidir. Çünkü toplum, sosyal ilişkilerin geniş ve karmaşık bir ağıdır ve etkileşim de bu ağ içinde ortaya çıkar. İnsanların bu etkileşim ağı içerisinde sorunsuz bir şekilde yaşabilmesi ve toplumdaki farklılıkların birer zenginlik haline dönüşebilmesi için, öncelikle farklı fikirlerin ve kültürel unsurların kendini ifade ederek var olması ve bunu yaparken de ana kültürün öz değerleriyle bir ahenk ve uyum içerisinde olması gerekmektedir. Çünkü bir toplum içerisinde çatışmadan varlığını devam ettirmenin koşulu, o toplumdaki temel değerlerle uyumlu olmayı ve toplumsal kurallarına uymayı zorunlu kılar (Erkan, 2016).

Uyum kavramını açıklamada birçok görüş vardır. Tezcan (2000: 10)'a göre uyum; bireyin üyesi olduğu toplumun değer yargılarına göre hareket etmesi, çevresindeki yeniliklere uygun davranışlarda bulunmasıdır. Tatlılıoğlu (2012: 76) ise uyumu, bireyin sahip olduğu özellikleri kendi benliği ve çevresiyle dengeli ilişkiler kurabilmesi için kullanması ve kurduğu ilişkileri devam ettirebilmesi şeklinde tanımlamaktadır.

Uyum süreci sığınmacının kendi ülkesi ve göç ettiği ülkedeki konumu ve bu konumları belirleyen değişkenlerin etkisi altındadır. Göç eden kişinin, eğitim durumu, mesleği ve geldiği yerdeki statüsü sürecin yapısında farklı seçeneklerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır (Apak, 2014). Konuyla benzer şekilde Alexandra Fielden (2008) hazırladığı raporda da göç etmek durumunda kalan bir sığınmacının göç ettiği ülkeye uyumun kalıcı olabilmesi için üç koşul bulunduğu belirtilmektedir. İlk olarak sığınmacının göç ettiği ülkede bazı temel haklardan yararlanabilmesi için yasal bir statüsünün olması gerekir. İkinci olarak, hayatını devam ettirebilmesi için ekonomik anlamda iyi yaşam koşullarına sahip olmalıdır. Üçüncü ve son olarak sosyal ve kültürel anlamda ev sahibi ülkenin toplumu tarafından kabul edilmesi ve kendisinin de bu kabul sürecine uyum göstermesi önemlidir.

Türkiye'ye gelen Suriyeliler ilk aşamada sadece sınır illerinde ve kamplarda ikamet etmekte iken iç savaşın uzaması ve kampların yetersiz kalmasıyla birlikte kamplar dışında yaşamaya başlamışlardır. Sayıları her geçen gün artan Suriyeli sığınmacıların, süreç içerisinde ülkede kalma eğiliminin arttığı ve Suriye'deki iç savaş bitse de dahi bir kısmının

lkelerine dönmeyeceği tahmin edilmektedir (Sirkeci, 2017; Kutlu, 2015; Orhan ve Őenycel, 2015; Gtrk, 2014). Bu durum gerek Türk toplumu gerekse Suriyeliler açısından uyum politikalarının hızla planlanması ve uygulanması gerekliliğini işaret etmektedir. Çünkü Suriyeli sığınmacıların yaklaşık % 95'inin kamp dışında olduğu ve başta sosyal uyum olmak üzere birçok sorun yaşadığı ifade edilmektedir (Orhan ve Őenycel, 2015; Erdoğan, 2014; AFAD, 2013; Karasu, 2016).

3.1.1. Sığınmacıların Uyum Sorunları

Ülkeler arası yapılan göçler, adaptasyon, aidiyet duygusunun geç gelişmesi, kültürel değişim ve uyum sorunlarını beraberinde getirmektedir. Çünkü Farklı kültürlere sahip kesimlerin bir araya gelerek birbirleriyle hemen uyumlu bir şekilde yaşamaları beklenemez. Bunun için belirli bir zamanın geçmesi gerekmektedir. Farklı kültür ve dile sahip olan insanların göçleri sonucu toplumsal ve kültürel kaynaşmaların yaşanması kaçınılmaz olsa da bu kaynaşma beraberinde sancılı bir süreci doğurmaktadır (Harunoğulları ve Cengiz, 2014).

Sığınmacılar, göç ettikleri yerlerde öncelikle kendilerini kabul ettirmeye çalışmaktadırlar. Bu etkileşim süreci de kabul edilme ya da dışlanma durumunu ortaya çıkarmaktadır. Yaşanan bu süreçte sığınmacılar ile yerli halk arasında uyumsuzluk, yabancılaşma hatta çatışma gibi toplumsal sorunlar yaşanabilmektedir (Poyraz-Tacoğlu, Arıkan ve Sağır, 2012).

Sığınmacıların yaşadıkları sorunlara bakıldığında ilk olarak ‘dil’ problemi karşımıza çıkmaktadır. Sığınmacılar göç ettikleri ülkelerin dilini bilmediklerinde ciddi sorunlarla karşılaşmaktadırlar (Küçükkaraca, 2001). Chambers (2005: 37)’in belirttiği gibi ‘dil yan iletişim aracı değildir. Her şeyden önce, bizzat kendiliklerimizin ve anlamın kurulduğu kültürel bir inşa aracıdır.’ Sığınmacılar göç ettikleri ülkenin halkıyla aynı dili konuşup derdini anlatabiliyorsa, çevresini anlayabiliyorsa uyum sağlama süreci daha hızlı gelişir. Çünkü dil bilen sığınmacı gittiği ülkenin sağlık, barınma, istihdam gibi olanaklarına daha hızlı erişebilir.

Sığınmacıların toplumsal ve kültürel uyumunda önemli etkiye sahip diğer bir faktör ise ‘din’ etkenidir. Din, sığınmacıların göç ettikleri toplum içindeki yaşamlarına yön vermektedir. Tatlılıoğlu (2012: 102-103)’na göre din sığınmacıların göç ettikleri ülkeye yanlarında getirdikleri ‘bagajlardan’ biridir. Sığınmacılar aynı dini paylaştıkları bir ülkeye göç ettiklerinde herhangi bir uyum sorunu yaşamazken aynı dini paylaşmadıkları ülkelerde zorluk yaşamakta ve kendilerini aynı dine mensup diğer bireylerle din çatısı altında gruplaştırmaktadır. Dinin uyumu zorlaştırdığı alanların başında ise yeme içme alışkanlıkları,

dini günlerle ilgili ritüeller, dindar ailelerin eğitim sistemini beğenmeyerek çocuklarını okula göndermek istememeleri gibi sorunlar gelmektedir (Özmen, 2012: 81).

Uyumu zorlaştıran sebeplerden biri de sığınmacıların göç ettikleri yere kendilerini ait hissetmemeleri ve geri dönme düşüncelerinin olmasıdır. Bir diğer sebep ise göç edenlerin genelde akrabaları ya da tanıdıklarının olduğu alanlarda ikamet etmeyi tercih etmeleridir. Bu durum sonucu mekâna uyum sağlama ve aidiyet duygusu geliştirmede gecikmeler ya da zorluklar yaşanmaktadır (Harunoğulları ve Cengiz, 2014).

Sığınmacıların göç ettikleri yerleri benimsemesi ve bu yerlere uyum sağlamasında yerel halkın onlara karşı tutumları da çok önemlidir. Benzer dile, dine ve kültüre sahip yerlerde uyum sağlamada fazla sorun yaşamaz ve yaşanan uyum sorunları da hızlı şekilde çözülmekte iken kendi kültür ve değerlerinden farklı bir kültüre ve değere sahip bir ülkeye göç edildiğinde göç eden kesim ile yerel halk arasında ciddi sorunlar yaşanabilmektedir (Deniz ve Etlan, 2009). Uyum sürecinde yaşanan bu sorunların kısa veya uzun vadedeki çözümünü göç edenlerle yerel halk arasındaki geliştirilecek olan ilişkiler belirlemektedir. Kaya (2009), kapsamlı bir uyum sürecinin yaşanmasında sosyal ve ekonomik düzenlemelerin, eğitim, sağlık, barınma ve istihdam gibi olanakların sağlanmasının uyum sürecinin temel taşlarını oluşturduğunu belirtmektedir.

3.2. SURİYELİ SIĞINMACILARIN GELECEK BEKLENTİLERİ

Beklenti Türk Dil Kurumu'na 'gerçekleşmesi beklenen şey' ya da 'Bireyin belli şart ve durumlarda alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsü' olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Gelecek beklentisi ise, bireylerin gelecekle ilgili görüş ve kaygılarını barındıran bilişsel haritalardır (Şimşek, 2012). Gelecek beklentisi, bu araştırmada sığınmacıların gelecekte gerçekleşmesini umdukları durumların neler olduğu ve geleceğe umutla bakıp bakmadıkları olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda konunun daha iyi anlaşılması için umut ve umutsuzluk kavramlarının da açıklanması gerekmektedir. Umut; geleceğe dair bir amacın gerçekleşeceği konusunda sıfırdan fazla beklentinin olmasıyken umutsuzluk ise; geleceği dair amacın gerçekleşeceği konusundaki sıfırdan az beklentilerdir. Her iki kavramda aslında bireyin gelecekteki amaç ya da amaçlarına ulaşma imkânlarının birer yansımasıdır (Kanak ve Özen, 2018).

Sığınmacılar göç ettikten sonra bir belirsizlik yaşayabilirler. Çünkü göçle başlayan bu yeni hayat beraberinde yeni ortam, yeni kültür ve yeni bireylerle karşılaşma ortamını da getirmekte olduğundan bu durum sığınmacıların bocalamasına ve gelecekleri hakkında belirsizlik yaşamalarına neden olabilir (Apak, 2014).

Sığınmacıların geleceğe dair beklentileri göç ettikleri ülkelerdeki hukuki statüleri ile de doğrudan ilişkilidir. Çünkü göç edilen ülkede geri gönderilme ya da sürgün hayatı yaşama gibi riskleri olan sığınmacılar oturma izni olan sığınmacılara göre gelecek konusunda daha umutsuz olabilmektedirler (Iversen, Berg ve Vaaler, 2010). Bu bağlamda Türkiye’de ‘misafir’ statüsü altında yaşayan Suriyeli sığınmacılarında gelecekle ilgili endişelerinin olabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Göç eden sığınmacılar için uyum süreci zor bir deneyim olmasına rağmen, birçok kişi için iyi bir gelecek, umut ve güvenlik anlamına da gelebilir. Uyum süreci her zaman olumsuz şekilde yanıt vermeyebilir ve bunun yerine sığınmacılar yeni bir kültüre ve toplumsal sisteme hızlıca adapte olabilir (Sonn, 2002). Sığınmacıların geleceğe dair umutlu olması elbette ki zor bir durumdur. Ancak geldikleri yerde can tehlikesi olan ve göç edilen yerde daha iyi hayat yaşayacağını düşünen bu insanların, geleceğe daha umutla bakabilmektedir. Bu durum bireylerin uyumunu da kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda, onlara yeni bir umut ışığı olan Türkiye toprakları gelecek beklentilerini de önemli ölçüde değiştirmiş olabilir. Suriyelilerin geleceğe dair olumlu beklentilerinin olması hem onların hem de dolaylı yünden Türkiye’nin geleceğini olumlu yönde etkileyecektir (Kanak ve Özen, 2018).

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. SİĞINMACILARI TANITICI BULGULAR

Suriyeli sığınmacıları tanıtıcı bulguları; sosyo-demografik ve ekonomik özelliklerine ve göç sürecine ilişkin bulgular olmak üzere iki alt başlıkta ele alınacaktır.

4.1.1. Sosyo-Demografik ve Ekonomik Özelliklere İlişkin Bulgular

Bu bölümde yer alan bulgular; Suriyeli sığınmacıların cinsiyetleri, yaşları, eğitim durumları, medeni durumları, çocuk sayıları, evlerinde yaşadıkları kişi sayıları, ülkelerindeki meslekleri, Kırşehir’de çalışma durumları, aylık gelir durumları, sosyal yardımdan yararlanma durumları, Suriye’ye kıyasla ekonomik durumlarını nasıl gördükleri, anadilleri, bildiği başka dillere ilişkin olup, Suriyeli sığınmacıları sosyo-demografik ve ekonomik açıdan tanıtıcı nitelik taşıyan ve onlar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayan türdedir.

Tablo 4.1: Sığınmacıların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumları

		f	%
Cinsiyet	Kadın	90	45,7
	Erkek	107	54,3
	Toplam	197	100,0
Yaş	12-18	48	24,4
	19-30	50	25,4
	31-40	54	27,4
	41-50	27	13,7
	51-60	5	2,5
	61-70	6	3,0
	71 ve üzeri	7	3,6
	Toplam	197	100,0
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	32	16,2
	İlkokul	85	43,1
	Ortaokul	35	17,8
	Lise	32	16,2
	Üniversite	10	5,1
	Lisans üstü	3	1,6
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacıların %45,7’si kadın, %54,3’ü erkek olup, %24,4’ü 12-18 yaşında, %25,4’ü 19-30 yaşında, %27,4’ü 31-40 yaşında, %13,7’si 41-50 yaşında, %2,5’i 51-60 yaşında, %3,0’ü 61-70 yaşında, %3,6’sı 71 yaş ve üzerindedir. Sığınmacıların %16,2’si okuryazar olmayıp, %43,1’i ilkokul, %17,8’i ortaokul, %16,2’si lise, %5,1’i üniversite, %1,6’sı lisansüstü mezundur.

Tablo 4.2: Medeni Hal, Çocuk Sahibi Olma ve Çocuk Sayısı Durumları

		f	%
Medeni durum	Evli	124	62,9
	Bekar	66	33,5
	Boşanmış erkek	2	1,0
	Boşanmış bayan	2	1,0
	Dul erkek	3	1,6
	Toplam	197	100,0
Çocuk sahibi olma	Evet	127	64,5
	Hayır	70	35,5
	Toplam	197	100,0
Çocuk sayısı	1-2	22	17,3
	3-4	43	33,8
	4'ten fazla	20	15,8
	Belirtmeyen	42	33,1
	Toplam	127	100,0
1. Çocuğun eğitim durumu	Okuryazar değil	27	19,1
	İlkokul	96	68,1
	Ortaokul	14	9,9
	Lise	2	1,4
	Üniversite	1	0,7
	Lisansüstü	1	0,7
	Toplam	141	100,0
2. Çocuğun eğitim durumu	Ortaokul	23	82,1
	Lise	2	7,1
	Üniversite	2	7,1
	Lisansüstü	1	3,6
	Toplam	28	100,0
3. Çocuğun eğitim durumu	Lise	7	100,0
	Toplam	7	100,0

Suriyeli sığınmacıların %63,0'ü evli, %33,5'i bekar, %3,6'sı boşanmış veya dul olup, %64,5'inin çocuğu bulunmakta, çocuğu bulunanların da % 17,3'ünün 1-2, %33,8' inin 3-4, %15,8'inin 4'ten fazla çocuğu vardır. % 33,1'i ise çocuk sayısını belirtmemiştir. Çocuklardan ilk çocuk %68,1 oranla en çok ilkokul mezunu, ikinci çocuk %82,1 oranla en çok ortaokul mezunu, üçüncü çocuğun ise tamamı lise mezunudur.

Tablo 4.3: Sığınmacıların Anadilleri ve Konuştukları Diller

		f	%
Anadil	Arapça	194	98,5
	Kürtçe	1	0,5
	Diğer	2	1,0
	Toplam	197	100,0
Bilinen diller	Arapça	116	58,9
	Türkçe	71	36,0
	Kürtçe	1	0,5
	İngilizce	2	1,0
	Diğer	7	3,6
	Toplam	197	100,0

Suriyelilerin %98,5'inin anadili Arapça olup, sığınmacıların %58,9'u Arapça, %36,0'sı Türkçe ve %3,6'sı diğer dillerden birini bilmektedir.

Tablo 4.4: Ailedeki kişi sayısı ve Suriye'deki Mesleki Durumu

		f	%
Ailede yaşayan kişi sayısı	2	8	4,1
	3	16	8,1
	4	38	19,3
	5	38	19,3
	6	26	13,2
	7	26	13,2
	8 ve üzeri	45	22,8
	Toplam	197	100,0
Suriye'deki meslek	İşçi	39	19,8
	Memur	17	8,6
	Çiftçi	13	6,6
	Esnaf	6	3,0
	Ev hanımı	41	20,8
	Öğrenci	49	24,9
	İşsiz	19	9,6
	Diğer	13	6,6
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacıların %4,1'inin ailesinde 2, %8,1'inin ailesinde 3, %19,3'ünün ailesinde 4 veya 5, %13,2'sinin ailesinde 6 veya 7, %22,8'inin ailesinde 8 ve üzeri kişi yaşamakta olup, %19,8'i Suriye'de işçi, 8,6'sı memur, %6,6'sı çiftçi, %3,0'ü esnaf, %20,8'i ev hanımı, %24,9'u öğrenci, %9,6'sı işsiz ve %6,6'sı diğer mesleklerdendir.

Tablo 4.5: Sığınmacıların Gelir Durumları

		f	%
Kırşehir'de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma	Evet	51	25,9
	Hayır	146	74,1
	Toplam	197	100,0
Aylık gelir	Hiç gelirim yok	126	64,0
	100-500 TL	18	9,1
	501-1000 TL	19	9,6
	1001-1500 TL	20	10,2
	1501 TL ve üzeri	14	7,1
	Toplam	197	100,0
Herhangi bir sosyal yardımdan faydalanma	Evet	116	58,9
	Hayır	81	41,1
	Toplam	197	100,0
Bugünkü ekonomik durumun Suriye'ye göre durumu	Çok iyi	35	17,8
	İyi	104	52,8
	Aynı	26	13,2
	Kötü	32	16,2
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacıların %64,0'ünün hiç geliri bulunmamakta, %9,1'inin 100-500 TL, %9,6'sının 501-1000 TL, %10,2'sinin 1001-1500 TL, %7,1'inin 1501 TL ve üzeri geliri bulunmaktadır. Sığınmacıların %58,9'u Kırşehir'de herhangi bir sosyal yardımdan faydalanmakta olup, %17,8'i Türkiye'deki ekonomik durumunun çok iyi, %52,8'i iyi, %13,2'si aynı, %16,2'si kötü olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.6: Kırşehir’de Ücret Karşılığı Bir İşte Çalışma Durumu ile Demografik Değişkenlerin İlişkisi

Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma		Evet		Hayır		X ²	p
		f	%	f	%		
Cinsiyet	Kadın	4	4,4	86	95,6	37,683	0,000*
	Erkek	47	43,9	60	56,1		
	Toplam	51	25,9	146	74,1		
Yaş	12-18	1	2,1	47	97,9	21,508	0,000*
	19-30	16	32,0	34	68,0		
	31-40	15	27,8	39	72,2		
	40 üstü	19	42,2	26	57,8		
	Toplam	51	25,9	146	74,1		
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	3	9,4	29	90,6	9,597	0,022*
	İlkokul	20	23,5	65	76,5		
	Ortaokul	10	28,6	25	71,4		
	Lise ve üstü	18	40,0	27	60,0		
	Toplam	51	25,9	146	74,1		
Medeni durum	Evli	40	32,3	84	67,7	6,209	0,013*
	Bekar	11	15,1	62	84,9		
	Toplam	51	25,9	146	74,1		
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	18	29,0	44	71,0	1,161	0,560
	5-7	24	26,7	66	73,3		
	8 ve üzeri	9	20,0	36	80,0		
	Toplam	51	25,9	146	74,1		
Suriye’deki meslek	İşçi	22	56,4	17	43,6	44,988	0,000*
	Memur	3	17,6	14	82,4		
	Ev hanımı	0	0,0	41	100,0		
	Öğrenci	9	18,4	40	81,6		
	İşsiz	2	10,5	17	89,5		
	Diğer	15	46,9	17	53,1		
	Toplam	51	25,9	146	74,1		

*p<0,05 anlamlı ilişki var, p>0,05 anlamlı ilişki yok: Kikare testi

Suriyeli sığınmacıların Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma durumu ile cinsiyet durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Erkeklerde Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma oranı daha yüksektir (%43,9).

Sığınmacıların Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma durumu ile yaş durumu arasında da istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). 40 yaş üstündekilerde Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma oranı daha yüksektir (%42,2).

Suriyeli vatandaşların Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma durumu ile eğitim durumu ve medeni durum arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Lise ve üstü mezunlarda (%40,0) ve evlilerde (%32,3) Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma oranı daha yüksektir (%40,0).

Suriyelilerin Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma durumu ile Suriye’deki mesleği arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Suriye’de işçi olanlarda Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma oranı daha yüksektir (%56,4).

4.1.2. Göç Sürecine İlişkin Bulgular

Bu bulgular; Kırşehir’de yaşayan Suriyeli sığınmacıların Suriye’den Türkiye’ye göç etme nedenleri, herhangi bir kampta kalma durumları, ne kadar süredir Türkiye’de oldukları ve Türkiye’de kalmayı düşünme süreleriyle ilgili olup, sığınmacıların göç sürecine ilişkin tanıtıcı nitelik taşıyan ve onlar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayan türdedir.

Tablo 4.7: Sığınmacıların Göç Etmesinde Etkili Olan Nedenler

		f	%
Suriye’den göçme sebepleri	Can güvenliği	183	92,9
	Çevredekilerin, akrabaların göç etmesi	13	6,6
	Ekonomik sıkıntılar	58	29,4
	Mezhepsel sorunlar	26	13,2
	Etnik sorunlar	17	8,6
	Diğer	4	2,0
Türkiye’ye göçme sebebi	Güvenli olması	188	95,4
	İş olanaklarının fazla olması	33	16,8
	Ülkeme yaşadığım şehre yakın olması	21	10,7
	Baskıcı ortamın olmaması	31	15,7
	Akrabalarımın olması	9	4,6
	Kültürel olarak kendimi yakın hissetmem	5	2,5
	Aynı dini inanca sahip olmam	10	5,1
	Diğer	1	0,5

Suriyeli sığınmacılar Suriye’den göçme sebepleri olarak %92,9 oranla can güvenliğini, %6,6 oranla çevredekilerin-akrabaların göç etmesini, %29,4 oranla ekonomik sıkıntıları, %13,2 oranla mezhepsel sorunları, %8,6 oranla etnik sorunları belirtmiştir.

Sığınmacılar Türkiye’ye göçme sebebi olarak %95,4’ü güvenli olmasını, %16,8’i iş olanaklarının fazla olmasını, %10,7’si ülkeye, yaşadığı şehre yakın olmasını, %15,7’si baskıcı ortamın olmamasını, %4,6’sı akrabalarımın olmasını, %2,5’i kültürel olarak kendisini yakın hissetmesini, %5,1’i aynı dini inanca sahip olmayı belirtmiştir.

Tablo 4.8: Sığınmacıların Göç Sürecine İlişkin Diğer Durumları

		f	%
Türkiye’de bulunma süresi	1-6 ay	1	0,5
	6 ay-1 yıl	17	8,6
	1 yıl ve daha fazla	179	90,9
	Toplam	197	100,0
Türkiye’de kalmayı düşünme süresi	1-6 ay	1	0,5
	6 ay-1 yıl	5	2,5
	1 yıl ve daha fazla	53	26,9
	Şartlar normalleşirse hemen dönerim	40	20,3
	Hep kalmak istiyorum	98	49,8
	Toplam	197	100,0
Türkiye’de herhangi bir kampa katılma	Evet	4	2,0
	Hayır	193	98,0
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacıların %0,5'i 1-6 aydır, %8,6'sı 6 ay-1 yıl, %90,9'u 1 yıl ve daha fazla süredir Türkiye'de bulunmakta olup, %0,5'i 1-6 ay, %2,5'i 6 ay-1 yıl, %26,9'u 1 yıl ve daha fazla süredir Türkiye'de kalmayı düşündüğünü, %20,3'ü şartlar normalleşirse Suriye'ye döneceğini, %49,8'i ise Türkiye'de hep kalmak istediğini belirtmiştir. Türkiye'de herhangi bir kampa katılma durumunda ise % 98,0'inin herhangi bir kampta kalmadığı belirlenmiştir.

Tablo 4.9: Can Güvenliği Sebebiyle Suriye'den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Can güvenliği		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	84	93,3	6	6,7
	Erkek	99	92,5	8	7,5
	Toplam	183	92,9	14	7,1
Yaş	12-18	47	97,9	1	2,1
	19-30	45	90,0	5	10,0
	31-40	51	94,4	3	5,6
	40 üstü	40	88,9	5	11,1
	Toplam	183	92,9	14	7,1
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	29	90,6	3	9,4
	İlkokul	82	96,5	3	3,5
	Ortaokul	31	88,6	4	11,4
	Lise ve üstü	41	91,1	4	8,9
	Toplam	183	92,9	14	7,1
Medeni durum	Evli	116	93,5	8	6,5
	Bekar	67	91,8	6	8,2
	Toplam	183	92,9	14	7,1
Çocuk sahibi olma	Evet	118	92,9	9	7,1
	Hayır	65	92,9	5	7,1
	Toplam	183	92,9	14	7,1
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	60	96,8	2	3,2
	5-7	83	92,2	7	7,8
	8 ve üzeri	40	88,9	5	11,1
	Toplam	183	92,9	14	7,1
Suriye'deki meslek	İşçi	37	94,9	2	5,1
	Memur	16	94,1	1	5,9
	Ev hanımı	38	92,7	3	7,3
	Öğrenci	45	91,8	4	8,2
	İşsiz	19	100,0	0	0,0
	Diğer	28	87,5	4	12,5
	Toplam	183	92,9	14	7,1

Can güvenliği sebebiyle Suriye'den göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%93,3 - 84 kişi), 12-18 yaşında olanlarda (%97,9 - 47 kişi), ilkokul mezunu olanlarda (96,5 - 82 kişi), evli olanlarda (%93,5 - 116 kişi), 4 ve altı sayıda kişiyle yaşayanlarda (%96,8 - 60 kişi) ve işsizlerde (%100,0 - 19 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10: Çevresindekilerin, Akrabalarının Göç Etmesi Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Çevredekilerin, akrabaların göç etmesi		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	8	8,9	82	91,1
	Erkek	5	4,7	102	95,3
	Toplam	13	6,6	184	93,4
Yaş	12-18	3	6,3	45	93,8
	19-30	2	4,0	48	96,0
	31-40	3	5,6	51	94,4
	40 üstü	5	11,1	40	88,9
	Toplam	13	6,6	184	93,4
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	1	3,1	31	96,9
	İlkokul	6	7,1	79	92,9
	Ortaokul	3	8,6	32	91,4
	Lise ve üstü	3	6,7	42	93,3
	Toplam	13	6,6	184	93,4
Medeni durum	Evli	9	7,3	115	92,7
	Bekar	4	5,5	69	94,5
	Toplam	13	6,6	184	93,4
Çocuk sahibi olma	Evet	9	7,1	118	92,9
	Hayır	4	5,7	66	94,3
	Toplam	13	6,6	184	93,4
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	3	4,8	59	95,2
	5-7	6	6,7	84	93,3
	8 ve üzeri	4	8,9	41	91,1
	Toplam	13	6,6	184	93,4
Suriye’deki meslek	İşçi	1	2,6	38	97,4
	Memur	3	17,6	14	82,4
	Ev hanımı	3	7,3	38	92,7
	Öğrenci	3	6,1	46	93,9
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	3	9,4	29	90,6
	Toplam	13	6,6	184	93,4

Çevresindekilerin, akrabalarının göç etmesi sebebiyle Suriye’den göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%8,9 - 8 kişi), 40 yaş üstünde olan kişilerde (%11,1 - 5 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%8,6 - 3 kişi), evli olanlarda (%7,3 - 9 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%7,1 - 9 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%8,9 - 4 kişi) ve memurlarda (%17,6 - 3 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların %93,4’ünün (184 kişi) bu sebeple Suriye’den Türkiye’ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Çevredekilerin, akrabaların göç etmesi sebebiyle Türkiye’ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise % 6,6 (13 kişi)’dir.

Tablo 4.11: Ekonomik sıkıntılar sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Ekonomik sıkıntılar		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	26	28,9	64	71,1
	Erkek	32	29,9	75	70,1
	Toplam	58	29,4	139	70,6
Yaş	12-18	14	29,2	34	70,8
	19-30	14	28,0	36	72,0
	31-40	11	20,4	43	79,6
	40 üstü	19	42,2	26	57,8
	Toplam	58	29,4	139	70,6
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	8	25,0	24	75,0
	İlkokul	26	30,6	59	69,4
	Ortaokul	11	31,4	24	68,6
	Lise ve üstü	13	28,9	32	71,1
	Toplam	58	29,4	139	70,6
Medeni durum	Evli	37	29,8	87	70,2
	Bekar	21	28,8	52	71,2
	Toplam	58	29,4	139	70,6
Çocuk sahibi olma	Evet	34	26,8	93	73,2
	Hayır	24	34,3	46	65,7
	Toplam	58	29,4	139	70,6
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	13	21,0	49	79,0
	5-7	26	28,9	64	71,1
	8 ve üzeri	19	42,2	26	57,8
	Toplam	58	29,4	139	70,6
Suriye’deki meslek	İşçi	7	17,9	32	82,1
	Memur	7	41,2	10	58,8
	Ev hanımı	10	24,4	31	75,6
	Öğrenci	14	28,6	35	71,4
	İşsiz	5	26,3	14	73,7
	Diğer	15	46,9	17	53,1
	Toplam	58	29,4	139	70,6

Ekonomik sıkıntılar sebebiyle Suriye’den göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; erkeklerde (%29,9 - 32 kişi), 40 yaş üstünde olan kişilerde (%42,2 - 19 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%31,4 - 11 kişi), evli olanlarda (%29,8 - 37 kişi), çocuk sahibi olmayanlarda (%34,3 - 24 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%42,2 - 19 kişi) ve diğer mesleklerden olanlarda (%46,9 - 15 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %70,6’sının (139 kişi) bu sebeple Suriye’den göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Ekonomik sıkıntılar sebebiyle Türkiye’ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise % 29,4 (58 kişi)’tür.

Tablo 4.12: Mezhepsel Sorunlar Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Mezhepsel sorunlar		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	14	15,6	76	84,4
	Erkek	12	11,2	95	88,8
	Toplam	26	13,2	171	86,8
Yaş	12-18	4	8,3	44	91,7
	19-30	9	18,0	41	82,0
	31-40	4	7,4	50	92,6
	40 üstü	9	20,0	36	80,0
	Toplam	26	13,2	171	86,8
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	3	9,4	29	90,6
	İlkokul	10	11,8	75	88,2
	Ortaokul	5	14,3	30	85,7
	Lise ve üstü	8	17,8	37	82,2
	Toplam	26	13,2	171	86,8
Medeni durum	Evli	14	11,3	110	88,7
	Bekar	12	16,4	61	83,6
	Toplam	26	13,2	171	86,8
Çocuk sahibi olma	Evet	17	13,4	110	86,6
	Hayır	9	12,9	61	87,1
	Toplam	26	13,2	171	86,8
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	5	8,1	57	91,9
	5-7	12	13,3	78	86,7
	8 ve üzeri	9	20,0	36	80,0
	Toplam	26	13,2	171	86,8
Suriye’deki meslek	İşçi	5	12,8	34	87,2
	Memur	3	17,6	14	82,4
	Ev hanımı	5	12,2	36	87,8
	Öğrenci	8	16,3	41	83,7
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	5	15,6	27	84,4
	Toplam	26	13,2	171	86,8

Mezhepsel sorunlar sebebiyle Suriye’den göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%15,6 - 14 kişi), 40 yaş üstünde olan kişilerde (%20,0 - 9 kişi), lise ve üstü mezunu olanlarda (%17,8 - 8 kişi), bekârlarda (%16,4 - 12 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%13,4 - 17 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%20,0 - 9 kişi) ve memurlarda (%17,6 - 3 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %86,8’inin (171 kişi) bu sebeple Suriye’den göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Mezhepsel sorunlar sebebiyle Türkiye’ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise % 13,2 (26 kişi)’dir.

Tablo 4.13: Etnik Sorunlar Sebebiyle Suriye’den Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Etnik sorunlar		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	10	11,1	80	88,9
	Erkek	7	6,5	100	93,5
	Toplam	17	8,6	180	91,4
Yaş	12-18	2	4,2	46	95,8
	19-30	5	10,0	45	90,0
	31-40	2	3,7	52	96,3
	40 üstü	8	17,8	37	82,2
	Toplam	17	8,6	180	91,4
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	3	9,4	29	90,6
	İlkokul	7	8,2	78	91,8
	Ortaokul	5	14,3	30	85,7
	Lise ve üstü	2	4,4	43	95,6
	Toplam	17	8,6	180	91,4
Medeni durum	Evli	12	9,7	112	90,3
	Bekar	5	6,8	68	93,2
	Toplam	17	8,6	180	91,4
Çocuk sahibi olma	Evet	12	9,4	115	90,6
	Hayır	5	7,1	65	92,9
	Toplam	17	8,6	180	91,4
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	2	3,2	60	96,8
	5-7	5	5,6	85	94,4
	8 ve üzeri	10	22,2	35	77,8
	Toplam	17	8,6	180	91,4
Suriye’deki meslek	İşçi	4	10,3	35	89,7
	Memur	2	11,8	15	88,2
	Ev hanımı	3	7,3	38	92,7
	Öğrenci	3	6,1	46	93,9
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	5	15,6	27	84,4
	Toplam	17	8,6	180	91,4

Etnik sorunlar sebebiyle Suriye’den göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%11,1 - 10 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%17,8 - 8 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%14,3 - 5 kişi), evlilerde (%9,7 - 12 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%9,4 - 12 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%22,2 - 10 kişi) ve diğer mesleklerden olanlarda (%15,6 - 5 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %91,4’ünün (180 kişi) bu sebeple Suriye’den göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Etnik sorunlar sebebiyle Türkiye’ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %8,6 (17 kişi)’dir.

Tablo 4.14: Güvenli Olması Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Güvenli olması		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	84	93,3	6	6,7
	Erkek	104	97,2	3	2,8
	Toplam	188	95,4	9	4,6
Yaş	12-18	46	95,8	2	4,2
	19-30	48	96,0	2	4,0
	31-40	53	98,1	1	1,9
	40 üstü	41	91,1	4	8,9
	Toplam	188	95,4	9	4,6
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	30	93,8	2	6,3
	İlkokul	82	96,5	3	3,5
	Ortaokul	32	91,4	3	8,6
	Lise ve üstü	44	97,8	1	2,2
	Toplam	188	95,4	9	4,6
Medeni durum	Evli	120	96,8	4	3,2
	Bekar	68	93,2	5	6,8
	Toplam	188	95,4	9	4,6
Çocuk sahibi olma	Evet	122	96,1	5	3,9
	Hayır	66	94,3	4	5,7
	Toplam	188	95,4	9	4,6
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	59	95,2	3	4,8
	5-7	87	96,7	3	3,3
	8 ve üzeri	42	93,3	3	6,7
	Toplam	188	95,4	9	4,6
Suriye'deki meslek	İşçi	39	100,0	0	0,0
	Memur	17	100,0	0	0,0
	Ev hanımı	40	97,6	1	2,4
	Öğrenci	46	93,9	3	6,1
	İşsiz	19	100,0	0	0,0
	Diğer	27	84,4	5	15,6
	Toplam	188	95,4	9	4,6

Güvenli olması sebebiyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; erkeklerde (%97,2 - 104 kişi), 31-40 yaş arasında olanlarda (%98,1 - 53 kişi), lise ve üstü mezunu olan kişilerde (%97,8 - 44 kişi), evli olanlarda (%96,8 - 120 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%96,1 - 122 kişi), ailede 5-7 arası sayıda kişiyle yaşayanlarda (%96,7 - 87 kişi), işçi (100,0 - 39 kişi), memur (100,0 - 17 kişi) ve işsiz olanlarda (%100,0 - 19 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir. Güvenlik sebebiyle Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı %95,4 (188 kişi) olup bu nedenden göç etmediğini ifade eden sığınmacı oranı ise %4,6 (9 kişi)'dir.

Tablo 4.15: İş Olanaklarının Fazla Olması Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

İş olanaklarının fazla olması		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	11	12,2	79	87,8
	Erkek	22	20,6	85	79,4
	Toplam	33	16,8	164	83,2
Yaş	12-18	5	10,4	43	89,6
	19-30	11	22,0	39	78,0
	31-40	6	11,1	48	88,9
	40 üstü	11	24,4	34	75,6
	Toplam	33	16,8	164	83,2
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	4	12,5	28	87,5
	İlkokul	15	17,6	70	82,4
	Ortaokul	5	14,3	30	85,7
	Lise ve üstü	9	20,0	36	80,0
	Toplam	33	16,8	164	83,2
Medeni durum	Evli	23	18,5	101	81,5
	Bekar	10	13,7	63	86,3
	Toplam	33	16,8	164	83,2
Çocuk sahibi olma	Evet	23	18,1	104	81,9
	Hayır	10	14,3	60	85,7
	Toplam	33	16,8	164	83,2
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	11	17,7	51	82,3
	5-7	8	8,9	82	91,1
	8 ve üzeri	14	31,1	31	68,9
	Toplam	33	16,8	164	83,2
Suriye'deki meslek	İşçi	7	17,9	32	82,1
	Memur	5	29,4	12	70,6
	Ev hanımı	3	7,3	38	92,7
	Öğrenci	8	16,3	41	83,7
	İşsiz	1	5,3	18	94,7
	Diğer	9	28,1	23	71,9
	Toplam	33	16,8	164	83,2

İş olanaklarının fazla olması sebebiyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; erkeklerde (%20,6 - 22 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%24,4 - 11 kişi), lise ve üstü mezunu olanlarda (%20,0 - 9 kişi), evli olanlarda (%18,5 - 18 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%18,1 - 23 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%31,1 - 14 kişi) ve memurlarda (%29,4 - 5 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %91,4'ünün (180 kişi) bu sebeple Türkiye'ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. İş olanaklarının fazla olması sebebiyle Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %16,8 (33 kişi)'dir.

Tablo 4.16: Ülkeye Yakın Olma Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Ülkeme, yaşadığım şehre yakın olması		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	8	8,9	82	91,1
	Erkek	13	12,1	94	87,9
	Toplam	21	10,7	176	89,3
Yaş	12-18	5	10,4	43	89,6
	19-30	7	14,0	43	86,0
	31-40	2	3,7	52	96,3
	40 üstü	7	15,6	38	84,4
	Toplam	21	10,7	176	89,3
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	0	0,0	32	100,0
	İlkokul	10	11,8	75	88,2
	Ortaokul	7	20,0	28	80,0
	Lise ve üstü	4	8,9	41	91,1
	Toplam	21	10,7	176	89,3
Medeni durum	Evli	13	10,5	111	89,5
	Bekar	8	11,0	65	89,0
	Toplam	21	10,7	176	89,3
Çocuk sahibi olma	Evet	12	9,4	115	90,6
	Hayır	9	12,9	61	87,1
	Toplam	21	10,7	176	89,3
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	5	8,1	57	91,9
	5-7	5	5,6	85	94,4
	8 ve üzeri	11	24,4	34	75,6
	Toplam	21	10,7	176	89,3
Suriye'deki meslek	İşçi	3	7,7	36	92,3
	Memur	2	11,8	15	88,2
	Ev hanımı	3	7,3	38	92,7
	Öğrenci	8	16,3	41	83,7
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	5	15,6	27	84,4
	Toplam	21	10,7	176	89,3

Ülkeye, yaşanan şehre yakın olması nedeniyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; erkeklerde (%12,1 - 13 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%15,6 - 7 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%20,0 - 7 kişi), bekârlarda (%11,0 - 8 kişi), çocuk sahibi olmayanlarda (%12,9 - 9 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%28,9 - 11 kişi) ve öğrencilerde (%16,3 - 8 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %89,3'ünün (176 kişi) bu sebeple Türkiye'ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Ülkeye, yaşanan şehre yakın olması nedeniyle Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %10,7 (21 kişi)'dir.

Tablo 4.17: Baskıcı Ortamın Olmaması Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Baskıcı ortamın olmaması		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	13	14,4	77	85,6
	Erkek	18	16,8	89	83,2
	Toplam	31	15,7	166	84,3
Yaş	12-18	5	10,4	43	89,6
	19-30	5	10,0	45	90,0
	31-40	10	18,5	44	81,5
	40 üstü	11	24,4	34	75,6
	Toplam	31	15,7	166	84,3
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	6	18,8	26	81,3
	İlkokul	11	12,9	74	87,1
	Ortaokul	7	20,0	28	80,0
	Lise ve üstü	7	15,6	38	84,4
	Toplam	31	15,7	166	84,3
Medeni durum	Evli	24	19,4	100	80,6
	Bekar	7	9,6	66	90,4
	Toplam	31	15,7	166	84,3
Çocuk sahibi olma	Evet	23	18,1	104	81,9
	Hayır	8	11,4	62	88,6
	Toplam	31	15,7	166	84,3
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	5	8,1	57	91,9
	5-7	13	14,4	77	85,6
	8 ve üzeri	13	28,9	32	71,1
	Toplam	31	15,7	166	84,3
Suriye'deki meslek	İşçi	4	10,3	35	89,7
	Memur	7	41,2	10	58,8
	Ev hanımı	6	14,6	35	85,4
	Öğrenci	6	12,2	43	87,8
	İşsiz	3	15,8	16	84,2
	Diğer	5	15,6	27	84,4
	Toplam	31	15,7	166	84,3

Baskıcı ortamın olmaması nedeniyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; erkeklerde (%16,8 - 18 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%24,4 - 11 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%20,0 - 7 kişi), evli olan kişilerde (%19,4 - 24 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%18,1 - 23 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%28,9 - 13 kişi) ve memurlarda (%41,2 - 7 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %84,3'ünün (166 kişi) bu sebeple Türkiye'ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Baskıcı ortamın olmaması nedeniyle Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %15,7 (31 kişi)'dir.

Tablo 4.18: Akrabaların Olması Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Akrabalarımın olması		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	6	6,7	84	93,3
	Erkek	3	2,8	104	97,2
	Toplam	9	4,6	188	95,4
Yaş	12-18	1	2,1	47	97,9
	19-30	3	6,0	47	94,0
	31-40	1	1,9	53	98,1
	40 üstü	4	8,9	41	91,1
	Toplam	9	4,6	188	95,4
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	0	0,0	32	100,0
	İlkokul	6	7,1	79	92,9
	Ortaokul	3	8,6	32	91,4
	Lise ve üstü	0	0,0	45	100,0
	Toplam	9	4,6	188	95,4
Medeni durum	Evli	6	4,8	118	95,2
	Bekar	3	4,1	70	95,9
	Toplam	9	4,6	188	95,4
Çocuk sahibi olma	Evet	5	3,9	122	96,1
	Hayır	4	5,7	66	94,3
	Toplam	9	4,6	188	95,4
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	1	1,6	61	98,4
	5-7	3	3,3	87	96,7
	8 ve üzeri	5	11,1	40	88,9
	Toplam	9	4,6	188	95,4
Suriye'deki meslek	İşçi	2	5,1	37	94,9
	Memur	1	5,9	16	94,1
	Ev hanımı	2	4,9	39	95,1
	Öğrenci	0	0,0	49	100,0
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	4	12,5	28	87,5
	Toplam	9	4,6	188	95,4

Akrabaların olması nedeniyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%6,7 - 6 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%8,9 - 4 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%8,6 - 3 kişi), evli olan kişilerde (%4,8 - 6 kişi), çocuk sahibi olmayanlarda (%5,7 - 4 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%11,1 - 5 kişi) ve diğer mesleklerden olanlarda (%12,5 - 4 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %95,4'ünün (188 kişi) bu sebeple Türkiye'ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Akrabalarının olması nedeniyle Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %4,6 (9 kişi)'dir.

Tablo 4.19: Kültürel Olarak Yakın Hissetme Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Kültürel olarak kendimi yakın hissetmem		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	3	3,3	87	96,7
	Erkek	2	1,9	105	98,1
	Toplam	5	2,5	192	97,5
Yaş	12-18	1	2,1	47	97,9
	19-30	0	0,0	50	100,0
	31-40	0	0,0	54	100,0
	40 üstü	4	8,9	41	91,1
	Toplam	5	2,5	192	97,5
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	1	3,1	31	96,9
	İlkokul	1	1,2	84	98,8
	Ortaokul	2	5,7	33	94,3
	Lise ve üstü	1	2,2	44	97,8
	Toplam	5	2,5	192	97,5
Medeni durum	Evli	3	2,4	121	97,6
	Bekar	2	2,7	71	97,3
	Toplam	5	2,5	192	97,5
Çocuk sahibi olma	Evet	4	3,1	123	96,9
	Hayır	1	1,4	69	98,6
	Toplam	5	2,5	192	97,5
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	0	0,0	62	100,0
	5-7	3	3,3	87	96,7
	8 ve üzeri	2	4,4	43	95,6
	Toplam	5	2,5	192	97,5
Suriye'deki meslek	İşçi	1	2,6	38	97,4
	Memur	0	0,0	17	100,0
	Ev hanımı	1	2,4	40	97,6
	Öğrenci	1	2,0	48	98,0
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	2	6,3	30	93,8
	Toplam	5	2,5	192	97,5

Kültürel olarak yakın hissetme nedeniyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%3,3 - 3 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%8,9 - 4 kişi), ortaokul mezunu olanlarda (%5,7 - 2 kişi), bekarlarda (%2,7 - 2 kişi), çocuk sahibi olanlarda (%3,1 - 4 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%4,4 - 2 kişi) ve diğer mesleklerden olanlarda (%6,3 - 2 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %97,5'inin (192 kişi) bu sebeple Türkiye'ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Kültürel olarak yakın hissetme nedeniyle Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %2,5 (5 kişi)'dir.

Tablo 4.20: Aynı Dine Mensup Olma Sebebiyle Türkiye'ye Göçme Durumu ile Demografik Özelliklerin İlişkisi

Aynı dini inanca sahip olmama		Evet		Hayır	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Kadın	6	6,7	84	93,3
	Erkek	4	3,7	103	96,3
	Toplam	10	5,1	187	94,9
Yaş	12-18	2	4,2	46	95,8
	19-30	3	6,0	47	94,0
	31-40	1	1,9	53	98,1
	40 üstü	4	8,9	41	91,1
	Toplam	10	5,1	187	94,9
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	3	9,4	29	90,6
	İlkokul	6	7,1	79	92,9
	Ortaokul	1	2,9	34	97,1
	Lise ve üstü	0	0,0	45	100,0
	Toplam	10	5,1	187	94,9
Medeni durum	Evli	5	4,0	119	96,0
	Bekar	5	6,8	68	93,2
	Toplam	10	5,1	187	94,9
Çocuk sahibi olma	Evet	6	4,7	121	95,3
	Hayır	4	5,7	66	94,3
	Toplam	10	5,1	187	94,9
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	0	0,0	62	100,0
	5-7	0	0,0	90	100,0
	8 ve üzeri	10	22,2	35	77,8
	Toplam	10	5,1	187	94,9
Suriye'deki meslek	İşçi	0	0,0	39	100,0
	Memur	0	0,0	17	100,0
	Ev hanımı	2	4,9	39	95,1
	Öğrenci	4	8,2	45	91,8
	İşsiz	0	0,0	19	100,0
	Diğer	4	12,5	28	87,5
	Toplam	10	5,1	187	94,9

Aynı dine sahip olma nedeniyle Türkiye'ye göçme durumu ile demografik özelliklerin ilişkisine baktığımızda bu oranların; kadınlarda (%6,7 - 6 kişi), 40 yaş üstünde olanlarda (%8,9 - 4 kişi), okuryazar olmayanlarda (%9,4 - 3 kişi), bekârlarda (%6,8 - 5 kişi), çocuk sahibi olmayanlarda (%5,7 - 4 kişi), 8 ve üstü sayıda kişiyle yaşayanlarda (%22,2 - 10 kişi) ve diğer mesleklerden olanlarda (%12,5 - 4 kişi) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bulgularda kişi sayılarının düşük olmasının sebebi sığınmacıların, %94,9'unun (187 kişi) bu sebeple Türkiye'ye göç etmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple Türkiye'ye göç eden toplam sığınmacı oranı ise %5,1 (10 kişi)'dir.

4.2. SİĞINMACILARIN UYUM DURUMLARI

Bu bölümde sığınmacıların; Suriye'deki tanıdıklarına göçü tavsiye etmesi, bölge halkıyla iletişim kurma, konut, kendilerini yabancı hissetme, bölge halkının sığınmacılara yaklaşımı, Kırşehirliyle kültürel yakınlık, çocuklarının yerel çocuklarla ilişki, çocuklarının Türkiye'de büyümesi ve yarattığı endişe durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 4.21: Sığınmacıların Yaşadıkları Konut ve Bölgeden Memnuniyet Durumları

		f	%
Kırşehir'deki konut durumu	Apartman dairesi	88	44,7
	Müstakil ev	18	9,1
	Gecekondu	83	42,1
	Apart	8	4,1
	Toplam	197	100,0
Evin bulunduğu bölgede yaşamaktan memnu olma	Evet	189	95,9
	Hayır	8	4,1
	Toplam	197	100,0
Evde ve evin bulunduğu yerde yaşamaktan memnun olma sebebi	Güvenli bir yer	114	61,6
	Güzel bir ülke	42	22,7
	Özgürüm	21	11,4
	Saygı görüyorum	8	4,3
	Toplam	185	100,0

Suriyeli sığınmacıların %44,7'si apartman dairesinde, %9,1'i müstakil evde, %42,1'i gecekonduda, %4,1'i apartta yaşamakta olup, %95,9'u bulunduğu yerde yaşamaktan memnundur. Sığınmacılar evin bulunduğu yerde yaşamaktan memnun olma sebebi olarak %61,6 oranla güvenli bir yer olmasını, %22,7 oranla güzel bir ülke olmasını, %11,4 oranla özgür olunmasını, %4,3 oranla saygı görülmeyi belirtmiştir. Katılımcılardan 12 kişi bu soruya sebep göstermemiş, olumsuz düşünen 8 kişi ise ekonomik sebepleri ve Türkçe bilmemeyi memnun olmama sebebi olarak göstermiştir.

Tablo 4.22: Sığınmacıların Bölge Halkıyla İlişki Durumu

		f	%
Bölge halkıyla iletişim kurmakta zorlanma	Evet	6	3,0
	Kısmen	78	39,6
	Hayır	113	57,4
	Toplam	197	100,0
Bölge halkının Suriyeli sığınmacılara yönelik yaklaşımları	İyi	97	49,2
	Normal	96	48,7
	Kötü	4	2,1
	Toplam	197	100,0
Çocukların Kırşehirli çocuklar ile ilişkisi	İyi	40	20,3
	Normal	83	42,1
	Kötü	4	2,1
	Çocuğum yok	70	35,5
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacılar % 57,4 oranla bölge halkıyla iletişim kurmakta zorlanmamakta olup sığınmacıların %49,2'si bölge halkının kendilerine iyi davrandığını, %48,7'si normal davrandığını, %2,1'i kötü davrandığını belirtmiştir. Sığınmacıların %20,3'ü çocuklarının Kırşehirli çocuklar ile ilişkisinin iyi olduğunu, %42,1'i normal olduğunu, %2,1'i ise kötü olduğunu düşünmektedir.

Tablo 4.23: Sığınmacıların Kültürel Yakınlık ve Göçü Tavsiye Durumu

		f	%
Kırşehirlileri kültürel olarak kendine yakın hissetme	Evet	108	54,8
	Hayır	99	45,2
	Toplam	197	100,0
Kırşehir’de kendini yabancı hissetme	Evet	19	9,7
	Hayır	69	35,0
	Kısmen	109	55,3
	Toplam	197	100,0
Suriye’deki tanıdıklarınıza Türkiye’ye göç etmelerini tavsiye etme	Evet	153	77,7
	Kısmen	10	5,0
	Hayır	34	17,3
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacılar %54,8 oranla Kırşehirlileri kendisine kültürel olarak yakın görmekte, %9,7’si Kırşehir’de kendini yabancı hissetmekte, %77,7’si ise göçü tanıdıklarına tavsiye etmektedir.

Tablo 4.24: Kırşehirlileri Kültürel Olarak Kendine Yakın Hissetme Durumu ile Değişkenlerin İlişkisi

Kırşehirlileri kültürel olarak kendine yakın hissetme		Evet		Hayır		X ²	p
		f	%	f	%		
Türkiye’de bulunma süresi	1 yıldan az	9	50,0	9	50,0	0,033	0,855
	1 yıl ve daha fazla	99	55,3	80	44,7		
	Toplam	108	54,8	89	45,2		
Türkiye’de kalmayı düşünme süresi	1 yıl ve daha fazla	29	49,2	30	50,8	6,039	0,049*
	Şartlar normalleşirse hemen	17	42,5	23	57,5		
	Hep kalmak istiyorum	62	63,3	36	36,7		
	Toplam	108	54,8	89	45,2		
Suriye’deki tanıdıklarınıza Türkiye’ye göç etmelerini tavsiye etme	Evet	89	58,2	64	41,8	2,524	0,112
	Hayır	19	43,2	25	56,8		
	Toplam	108	54,8	89	45,2		
Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma	Evet	39	76,5	12	23,5	11,868	0,001*
	Hayır	69	47,3	77	52,7		
	Toplam	108	54,8	89	45,2		
Kırşehir’deki konut durumu	Apartman dairesi	53	60,2	35	39,8	4,947	0,084
	Gecekondu	38	45,8	45	54,2		
	Diğer	17	65,4	9	34,6		
	Toplam	108	54,8	89	45,2		
Şartlar el verirse yaşamak istenilen yer	Suriye’de	14	29,2	34	70,8	23,154	0,000*
	Türkiye’de	78	69,0	35	31,0		
	Kararsızım	16	45,7	19	54,3		
	Toplam	108	55,1	88	44,9		

*p<0,05 anlamlı ilişki var, p>0,05 anlamlı ilişki yok; Kikare testi

Suriyeli sığınmacıların Kırşehirlileri kültürel olarak yakın hissetme durumu ile Türkiye’de kalmayı düşünme süresi arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Türkiye’de hep kalmak isteyenlerin Kırşehirlileri kültürel olarak kendilerine yakın hissetme oranı daha yüksektir (%63,3).

Sığınmacıların Kırşehirlileri kültürel olarak yakın hissetme durumu ile Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Kırşehir’de ücret karşılığı bir işte çalışanlarda Kırşehirlileri kültürel olarak kendilerine yakın hissetme oranı daha yüksektir (%76,5).

Suriyeli vatandaşların Kırşehirlileri kültürel olarak yakın hissetme durumu ile şartlar el verirse yaşamak istenen yer arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Şartlar el verdiğinde Türkiye’de yaşamayı düşünenlerin Kırşehirlileri kültürel olarak kendilerine yakın hissetme oranı daha yüksektir (%69,0).

Suriyelilerin Kırşehir halkını kültürel olarak kendilerine yakın hissetme durumu ile Türkiye’de bulunma süresi, Suriye’deki tanıdıklara Türkiye’ye göç etmelerini tavsiye etme durumu ve Kırşehir’deki konut durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 4.25: Çocuklarının Türkiye’de Büyümesi ve Yarattığı Endişe Durumu

		f	%
Çocukların Türkiye’de büyümesinin endişe yaratması	Evet	5	2,5
	Hayır	99	50,3
	Kısmen	23	11,7
	Çocuğum yok	70	35,5
	Toplam	197	100,0
Çocukların Türkiye’de büyümesinin endişelendirmeme sebebi	Güvenli ülke	30	33,3
	Okuyabiliyor	24	26,7
	Türkiye her şeyi karşılıyor	36	40,0
	Toplam	90	100,0

Sığınmacıların %50,3’ü çocuklarının Türkiye’de büyümesinin endişe yaratmadığı görüşünde yoğunlaşmakta olup, endişelenmeme sebebi olarak da %33,3 oranla ülkenin güvenli olmasını, %26,7 oranla çocuklarının okuyabilmesini, %40,0 oranla Türkiye’nin ihtiyaçlarını karşılıyor olmasını ifade etmektedir. Suriyelilerin %2,5’i ise çocukların geleceklerinin meçhul olması nedeniyle Türkiye’de büyümesinin endişe yarattığını söylemektedir.

4.3. SİĞINMACILARIN GELECEK BEKLENTİLERİ

Bu kısımda sığınmacıların; Türkiye’ye gelmeden önceki beklenti ve beklentilerinin karşılanma durumuna, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma isteklerine, geleceği nasıl gördüğü ve geleceğe umutla bakma durumuna, şartlar el verirse yaşamak istediği ülkenin neresi olduğuna, kendilerinin gelecek ile ilgili beklentilerine, Türkiye’den ve Kırşehir halkından herhangi bir beklentilerinin olup olmadığı durumlarına ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.26: Sığınmacıların Türkiye’den Beklentileri ve Karşılama Durumu

		f	%
Türkiye ile ilgili beklentiler	Türkiye’nin bizi vatandaşlığa kabul etmesi	161	81,7
	Türkiye üzerinden başka bir ülkeye göç fırsatı vermesi	8	4,1
	Bize iş olanakları sunması	28	14,2
	Eğitim, sağlık gibi temel insani ihtiyaçları karşılaması	51	25,9
	Diğer	3	1,5
Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerin tam olarak karşılandığını düşünme	Evet	105	53,3
	Hayır	92	46,7
	Toplam	197	100,0

Sığınmacıların Türkiye ile ilgili beklentisinin %81,7 oranla vatandaşlık, %4,1 oranla Türkiye üzerinden başka ülkeye göç etme, %14,2 oranla iş olanakları sunulması, %25,9 oranla eğitimi sağlık vb. temel ihtiyaçların karşılanması olup, sığınmacılar %53,3 oranla Türkiye’den bu beklentilerinin karşılandığını belirtmiştir.

Tablo 4.27: Sığınmacıların Vatandaşlık İsteme ve Yaşamak İstenilen Yer Durumu

		f	%
Türkiye vatandaşı olmayı isteme	Evet	166	84,3
	Hayır	10	5,0
	Kısmen	21	10,7
	Toplam	197	100,0
Şartlar el verirse yaşamak istenilen yer	Suriye’de	48	24,4
	Türkiye’de	113	57,4
	Daha gelişmiş bir ülkede	1	0,4
	Kararsızım	35	17,8
	Toplam	197	100,0

Suriyeli sığınmacıların %84,3’ü Türkiye vatandaşlığı istemekte olup, şartlar el verirse %24,4’ü Suriye’de, %57,4’ü Türkiye’de %0,4’ü ise daha gelişmiş bir ülkede yaşamak istemektedir.

Tablo 4.28: Sığınmacıların Gelecek Beklentileri Konusundaki Açık Uçlu Sorulara İlişkin Cevap Dağılımları

		f	%
Gelecek hakkında düşünce	Fikrim yok	29	14,9
	Olumlu	163	83,6
	Olumsuz	3	1,5
	Toplam	195	100,0
Türkiye hakkında gelecek beklentisi	Fikrim yok	61	31,0
	Olumlu (Beklentim yok)	136	69,0
	Toplam	197	100,0
Kırşehir’deki bölge halkından beklenti	Fikrim yok	34	17,5
	Olumlu (Beklentim yok)	158	81,4
	Olumsuz (Beklentim var)	2	1,1
	Toplam	194	100,0

Suriyeli sığınmacılara gelecekleri hakkında düşünceleri sorulduğunda, %14,9’u geleceği hakkında fikri olmadığını, %83,6’sı geleceği hakkında olumlu düşünceleri

olduğunu, %1,5'i olumsuz düşünceleri olduğunu belirtmiştir. Geleceği hakkında olumlu düşünenlerden katılımcı74; *'Çok şükür burada düzenimizi kurduk. Çocuklarım okula gidiyor. Türkçe öğreniyorlar. Herşey daha da güzel olacak. Suriye'de savaş bitse de zulüm zaten bitmez.'* söyleminde bulunmuştur.

Sığınmacılara Türkiye hakkında gelecekteki beklentileri sorulduğunda, %31,0'i hükümeti hakkında gelecek beklentisi konusunda fikri olmadığını, %69,0'u ise Türkiye'den herhangi bir beklentisinin olmadığını belirtmiştir. Beklentisi olmayanlardan katılımcı35; *'Peygamber efendimiz Medine'de nasıl karşılandıysa ben de burada öyle karşılandım. Allah Türkiye'den razı olsun herşeyimizi zaten karşılıyorlar.'* söyleminde bulunmuştur.

Katılımcılara Kırşehir'deki bölge halkından beklentilerinin olup olmadığı sorulduğunda ise, %17,5'i Kırşehir'de bölge halkı hakkında fikri olmadığını, %81,4'ü herhangi bir beklentisinin olmadığını, %1,0'i beklentisinin olduğunu belirtmiştir. Beklentisi olmayanlardan katılımcı65; *'Burada bize herkes iyi davranıyor. Kırşehir'de olmadığım bir gün çocuğum hastalanmış, komşularım hastaneye götürmüş. Allah herkesten razı olsun.'* söyleminde bulunurken; beklentisi olanlardan katılımcı20; *'Burada ayrımcılıkla karşılaştım. İnsanlardan beni dışlamamalarını bekliyorum.'* ifadesinde bulunmuştur.

Tablo 4.29: Türkiye'ye Göç Ettikten Sonra Beklentilerin Karşılandığını Düşünme Durumu ile Demografik Değişkenlerin İlişkisi

Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin tam olarak karşılandığını düşünme		Evet		Hayır		X ²	p
		f	%	f	%		
Cinsiyet	Kadın	39	43,3	51	56,7	6,612	0,010*
	Erkek	66	61,7	41	38,3		
Yaş	12-18	37	77,1	11	22,9	20,219	0,000*
	19-30	18	36,0	32	64,0		
	31-40	23	42,6	31	57,4		
	40 üstü	27	60,0	18	40,0		
Eğitim düzeyi	Okuryazar değil	19	59,4	13	40,6	17,079	0,001*
	İlkokul	54	63,5	31	36,5		
	Ortaokul	8	22,9	27	77,1		
	Lise ve üstü	24	53,3	21	46,7		
Medeni durum	Evli	62	50,0	62	50,0	1,464	0,226
	Bekâr	43	58,9	30	41,1		
Ailede yaşayan kişi sayısı	4 ve altı	28	45,2	34	54,8	2,467	0,291
	5-7	52	57,8	38	42,2		
	8 ve üzeri	25	55,6	20	44,4		
Suriye'deki meslek	İşçi	20	51,3	19	48,7	3,740	0,587
	Memur	9	52,9	8	47,1		
	Ev hanımı	18	43,9	23	56,1		
	Öğrenci	26	53,1	23	46,9		
	İşsiz	13	68,4	6	31,6		
	Diğer	19	59,4	13	40,6		

*p<0,05 anlamlı ilişki var, p>0,05 anlamlı ilişki yok: Kikare testi

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile cinsiyeti arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkeklerde Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%61,7).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile yaş arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). 12-18 yaşında olanların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%77,1).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile eğitim durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). İlkokul mezunu olanların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%63,5).

Tablo 4.30: Türkiye'ye Göç Ettikten Sonra Beklentilerin Karşılandığını Düşünme Durumu ile Değişkenlerin İlişkisi

Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin tam olarak karşılandığını düşünme		Evet		Hayır		X ²	p
		f	%	f	%		
Suriye'deki tanıdıklarınıza Türkiye'ye göç etmelerini tavsiye etme	Evet	93	60,8	60	39,2	14,101	0,000*
	Hayır	12	27,3	32	72,7		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Kırşehir'de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma	Evet	30	58,8	21	41,2	0,571	0,450
	Hayır	75	51,4	71	48,6		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Aylık gelir	Hiç gelirim yok	63	50,0	63	50,0	3,726	0,155
	1000 TL ve daha az	25	67,6	12	32,4		
	1000 TL'den daha fazla	17	50,0	17	50,0		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Herhangi bir sosyal yardımdan faydalanma	Evet	64	55,2	52	44,8	8,135	0,004*
	Hayır	41	50,3	40	49,7		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Bugünkü ekonomik durumun Suriye'ye göre durumu	Çok iyi	28	80,0	7	20,0	29,689	0,000*
	İyi	62	59,6	42	40,4		
	Aynı	8	30,8	18	69,2		
	Kötü	7	21,9	25	78,1		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Kırşehir'deki konut durumu	Apartman dairesi	48	54,5	40	45,5	0,171	0,918
	Gecekondu	44	53,0	39	47,0		
	Diğer	13	50,0	13	50,0		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Kırşehirli kiltürel olarak kendine yakın hissetme	Evet	77	71,3	31	28,7	31,106	0,000*
	Hayır	28	31,5	61	68,5		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Şartlar el verirse yaşamak istenilen yer	Suriye'de	11	22,9	37	77,1	26,708	0,000*
	Türkiye'de	76	67,3	37	32,7		
	Kararsızım	18	51,4	17	48,6		
	Toplam	105	53,6	91	46,4		

* $p<0,05$ anlamlı ilişki var, $p>0,05$ anlamlı ilişki yok: Kikare testi

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile Suriye'deki tanıdıklarınıza Türkiye'ye göç etmelerini tavsiye etme durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Suriye'deki tanıdıklarına Türkiye'ye göç etmelerini tavsiye edenlerde Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%60,8).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile herhangi bir sosyal yardımdan faydalanma durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Kırşehir'de herhangi bir sosyal yardımdan faydalananlarda Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%65,4).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile bugünkü ekonomik durumun Suriye'ye göre durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Bugünkü ekonomik durumu çok iyi olanlarda Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%80,0).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile Kırşehirli kultural olarak yakın hissetme durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Kırşehirli yakın hissedenlerde Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%71,3).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile şartlar el verdiğinde yaşamak istenen yer arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Şartlar el verdiğinde Türkiye'de yaşamak isteyenlerde Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksektir (%67,3).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin karşılandığını düşünme durumu ile Kırşehir'de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma, aylık gelir ve Kırşehir'deki konut durumu arasında anlamlı istatistiksel ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 4.31: Türkiye'ye Göç Ettikten Sonra Beklentilerin Karşılandığını Düşünme Durumu ile Suriye'den Göç Etme Sebeplerinin İlişkisi

Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerin tam olarak karşılandığını düşünme		Evet		Hayır		X ²	p
		f	%	n	%		
Can güvenliği	Evet	102	55,7	81	44,3	4,849	0,028*
	Hayır	3	21,4	11	78,6		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Çevredekilerin, akrabaların göç etmesi	Evet	3	23,1	10	76,9	3,890	0,049*
	Hayır	102	55,4	82	44,6		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Ekonomik sıkıntılar	Evet	21	36,2	37	63,8	9,648	0,002*
	Hayır	84	60,4	55	39,6		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Mezhepsel sorunlar	Evet	4	15,4	22	84,6	15,589	0,000*
	Hayır	101	59,1	70	40,9		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		
Etnik sorunlar	Evet	2	11,8	15	88,2	11,133	0,001*
	Hayır	103	57,2	77	42,8		
	Toplam	105	53,3	92	46,7		

*p<0,05 anlamlı ilişki var, p>0,05 anlamlı ilişki yok: Kikare testi

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu ile can güvenliği sebebiyle Suriye'den göç etme durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Suriye'den can güvenliği nedeniyle göç edenlerde Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma oranı daha yüksektir (%55,7).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu ile çevredekilerin, akrabaların göç etmesi sebebiyle Suriye'den göç etme durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Suriye'den çevredekilerin, akrabaların göç etmesi nedeniyle göç edenlerin çoğunluğu Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanmadığını düşünmektedir (%76,9).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu ile ekonomik sıkıntılar sebebiyle Suriye'den göç etme durumu arasında da istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Suriye'den ekonomik sıkıntılar nedeniyle göç edenlerin çoğunluğu Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanmadığını düşünmektedir (%63,8).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu ile mezhepsel sorunlar sebebiyle Suriye'den göç etme durumu arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır (p<0,05). Suriye'den mezhepsel sorunlar nedeniyle göç edenlerin çoğunluğu Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanmadığını düşünmektedir (%84,6).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu ile etnik sorunlar sebebiyle Suriye'den göç etme durumu arasında da istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Suriye'den etnik sorunlar nedeniyle göç edenlerin çoğunluğu Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanmadığını düşünmektedir (%88,2).

SONUÇ VE ÖNERİLER

2011 yılından beri Suriye’de yaşanan iç savaş ve çatışmalardan dolayı önemli bir nüfus kitlesi Türkiye’ye göç etmiştir. Ülkenin birçok iline yayılan Suriyeli sığınmacılar birtakım sorunları da beraberlerinde getirerek yeni tartışma alanları oluşturmuşlardır. Bu alanlardan biri de sığınmacıların sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda yaşadıkları sorunlar konusudur. Kendi ülkelerinden göç edip bilmedikleri bir yere gelen ve burada yaşamaya çalışan insanların yeni çevreye uyum, dil, istihdam, yabancılara karşı tutum, yerel halk ile uyumsuzluk, yabancılaşma hatta çatışma gibi sorunlar yaşayabilmektedirler. Ayrıca savaştan kaçan Suriyelilerin yaşamlarındaki belirsizlik durumu gelecek beklentisini de etkilenmektedir. Bu açıdan sığınmacıların gelecek beklentilerini araştırmak önemli görünmektedir. Bu bağlamda Kırşehir’de yaşayan Suriyeli sığınmacıların kente uyum sürecinde yaşadıkları sorunlar önem arz etmektedir. Yapılan bu çalışmada, Suriyeli sığınmacıların Kırşehir ilinde yaşadıkları sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarının neler olduğu, yaşadıkları bölgeden memnuniyet durumları, buraya gelmeden önceki beklentileri, bu beklentilerin karşılanma düzeyi ve gelecekle ilgili beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın sonuçları, araştırmanın amaçları doğrultusunda aktarılmıştır. Kırşehir ilinde gerçekleştirilen alan araştırmasından elde edilen bulgular, ‘sosyo-demografik ve ekonomik durumlarına ilişkin sonuçlar’, ‘göç sürecine ilişkin sonuçlar’, ‘uyum durumlarına ilişkin sonuçlar’ ve ‘gelecek beklentilerine ilişkin sonuçlar’ olmak üzere dört alt başlıkta toplanmış olup aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Suriyeli sığınmacıların ‘sosyo-demografik ve ekonomik’ durumlarına ilişkin sonuçlar aşağıdaki gibi yer almaktadır.

Yapılan alan araştırmasına göre: Araştırma grubunun çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu, genç bir nüfusa sahip olduğu, eğitim düzeyinin ilköğretim seviyesinde olduğu, büyük çoğunluğunun evli olup çocuk sahibi olduğu, çocukların eğitim durumunun ise çoğunlukla ilköğretim seviyesinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar, İçduygu (2003)’nın ‘Türkiye’ye Düzensiz Göç’ araştırması ve USAK (2013)’ın ‘Suriyeli Mülteciler Alan Araştırması’ çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Araştırmaya kadınların daha az katılmış olması yabancı biri ile konuşmaktan çekinme nedeniyle açıklanabilir. Göç eden nüfusun genç bir yapıya sahip olması da hem avantaj ve hem de dezavantaj olarak değerlendirilebilir. Genç nüfusun iş gücü piyasasına dahil edilerek milli ekonomiye katkı sağlaması bir avantajken kayıt dışı ve düşük ücretli istihdam yolunun önünü açacak olması da bir dezavantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Sığınmacıların eğitim

düzeyini ilköğretim seviyesinde olması ise ülkemize Suriye’den beyi göçünün olmadığı ve eğitim seviyesi düşük bir kitlenin ülkemize sığınmış olduğunu göstermektedir.

Araştırma grubuna hane içerisinde kaç kişi yaşadıkları, anadilleri ve konuşabildikleri başka diller sorulduğunda; sığınmacıların çoğunluğunun hane içerisinde 8 kişi ve üzerinde yaşadığı, anadillerinin Arapça olduğu ve bunun dışında bilinen dil olarak da Arapça’nın belirtildiği, küçük bir kısmının da farklı dil olarak Türkçe konuşabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar Apak (2014)’ın ‘Suriyeli Göçmenlerin Kentsel Uyum: Mardin Örneği’ ve TÜİK (2009)’in ‘2008 yılı yoksulluk çalışması sonuçları’ ile paralellik göstermektedir. TÜİK’e göre kişi sayısı fazla olan ailelerde yoksulluk riski de fazladır. Araştırmaya katılanların çoğunluğunun hane halkı sayısının da fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bu da katılımcıların yoksulluk riskine daha fazla maruz kaldıklarını ortaya koymaktadır. Dil konusunda ise, Suriye’deki Arap Cumhuriyetinin resmi dili Arapça’dır. Kürtçe ve Ermenice ise yaygın olarak kullanılan diğer dillerdir. İngilizce ve Fransızca ise Suriye’de az da olsa kullanılan dillerdir (CIA, 2019). Bu nedenle katılımcıların çoğunluğunun anlayıp konuştuğu dil Arapça’dır. Geriye kalan küçük bir kesimin ise Türkçeyi göç ettikten sonra öğrendiği düşünülmektedir.

Suriyeli sığınmacılara Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışıp çalışmadıkları, herhangi bir sosyal yardımdan faydalanıp faydalanmadıkları, aylık gelir durumları, Suriye’deki mesleklerinin ne olduğu ve bugünkü gelir durumlarının Suriye’deki durumlarına oranı sorulduğunda; sığınmacıların çoğunluğunun Suriye’de öğrenci veya ev hanımı olduğu, Kırşehir’de herhangi bir işte çalışmadığı ve düzenli bir gelirin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sığınmacıların birçoğu Kırşehir ilinde işsiz olup Kızılay’dan ayni (yiyecek-giyecek vb.) ve nakdi (kişi başı 120 TL) yardım almaktadır. Hiç geliri olmayanların ve işsizlerin sayıca fazlalığı sığınmacıların ekonomik anlamda kötü bir durumda olduklarını göstermektedir. Yapılan diğer çalışmalara bakıldığında da bu konuda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Çoban İçağasıoğlu, 2011; Apak, 2014; Harunoğulları ve Cengiz, 2014; Akkaş, 2015; Kaypak ve Bimay, 2016; Taş, Küçükoğlu ve Özcan, 2016; Arslan, Bozgeyik ve Alancıoğlu, 2017; Yıldırım alp, İslamoğlu ve İyem, 2017). Ancak diğer çalışmalardan farklı olarak sığınmacılar, Suriye’deki ekonomik durumuyla bugünkü durumunu karşılaştırdığında çoğunluğunun bugünkü durumunun daha iyi olduğu cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum Suriye’den göç etmeden önce de ekonomik durumu çok iyi olmayan sığınmacıların Kırşehir’e göç ettiği ve ayni nakdi yardımlar sayesinde rahat geçinebildikleri için durum kıyaslamasında kendilerini Suriye’deki yaşamlarından daha iyi gördükleri düşünülmektedir.

Konu ile ilgili bazı değişkenler arasında Ki-Kare testi uygulanarak da istatistiksel anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır.

Suriyelilerin Kırşehir’de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışma durumu ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiye bakıldığında bu değişkenler arasında da istatistiksel anlamlı ilişki bulunduğu görülmektedir. Suriye’den göç eden erkeklerde, 40 yaş üstü bireylerde, lise ve üstü mezunlarda, evlilerde ve geldiğı yerdeki mesleğı işçi olan kesimde Kırşehir’de çalışma oranının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Suriyeli sığınmacıların ‘göç’ süreçlerine ilişkin sonuçlar aşağıdaki gibi yer almaktadır.

Sığınmacılara Suriye’den neden göç ettikleri ve neden Türkiye’yi tercih ettikleri sorulduğunda sığınmacıların büyük çoğunluğunun Suriye’den ‘can güvenliğı nedeniyle’ göç ettiğı ve Türkiye’yi ise ‘güvenli’ olduğu gerekçesiyle tercih ettiğı sonucuna ulaşılmıştır. Uluslararası ve zorunlu göçün en önemli nedenlerinden biri olarak görülen can güvenliğı endişesi bu çalışmada da göçün önemli bir nedeni olarak belirlenmiştir. Alanyazında bu konuyla ilgili benzer sonuçlar bulunmaktadır (Apak, 2014; Harunoğulları ve Cengiz; 2014; Akkaş, 2015; Doğan ve Karakuyu, 2016; Karasu, 2016; Kaypak ve Bimay, 2016).

Sığınmacıların Suriye’den göç etme nedenleri (Can Güvenliğı, Yakınların Göç Etmesi, Ekonomik Sıkıntılar, Mezhepsel Sorunlar, Etnik Sorunlar ve Diğer) ile demografik özellikleri (Cinsiyet, Yaş, Eğitim Düzeyi, Medeni Durum, Çocuk Sahibi Olma, Ailede Yaşayan Kişi Sayısı ve Suriye’deki Meslek) arasındaki ilişkiye bakıldığında genel olarak kadınların, evli ve çocuk sahibi olanların, ilköğretim mezunlarının ve 40 yaş üstü olan kişilerin bu nedenler üzerinde yoğunlaştıkları ancak yalnızca ekonomik sıkıntı nedeniyle göçün erkeklerde, can güvenliğı nedeniyle göçün de 18 yaş altı kişilerde daha yoğun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum erkeklerin ailesi ve çocuklarına bakabilmek için ekonomik durumu ön planda tutması, çocukların ise meydana gelen iç savaş ve çatışmalardan yetişkinlere göre daha çok etkilenip korkmasıyla açıklanabilir.

Sığınmacıların Türkiye’ye Göç etme nedenleri (Güvenli Olması, İş Olanaklarının Fazla Olması, Ülkeme Yakın Olması, Baskıcı Ortamın Olmaması, Akrabalarının Olması, Kültürel Olarak Kendimi Yakın Hissetmem, Aynı İnanca Sahip Olmam) ile demografik özellikleri (Cinsiyet, Yaş, Eğitim Düzeyi, Medeni Durum, Çocuk Sahibi Olma, Ailede Yaşayan Kişi Sayısı ve Suriye’deki Meslek) arasındaki ilişkiye bakıldığında ‘Güvenlik, İş, Yakınlık ve Baskıcı Ortam’ nedenlerinde erkeklerin, evli ve çocuk sahibi olanların, ilköğretim mezunu olanların ve 40 yaş üstü kişilerin yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmışken;

‘Akrabalık, Kültürel Yakınlık ve Aynı İnanç’ nedenlerinde kadınların, bekârların, ilköğretim mezunu olanların ve 40 yaş üstü kişilerin yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun erkeklerin ve evli olanların korunma ve ekonomi durumunu daha çok önemserken; kadınların ve bekârların sosyal ve kültürel yakınlık durumunu daha çok önemsemesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Katılımcıların Suriye’den Türkiye’ye göç etmesine neden olan süreci Lee’nin ‘itme-çekme Teorisi’nde bahsettiği dört etmen (yaşanan yerle ilgili etmenler, gidilmesi düşünülen yerle ilgili etmenler, araya giren engeller ve bireysel etmenler) ile açıklayabiliriz (Lee, 1966; Akt. Bayraktar, 2013). Bu etmenler araştırmanın bulgularıyla da örtüşmektedir. Yaşanılan yer olan Suriye’deki can tehlikesi ve ekonomik sıkıntılar etmeniyle gidilen yer olan Türkiye’nin güvenli olması, iş imkânı olması gibi bireysel etmenler, göç edilen yer ve göç etme nedenini açıklamaktadır.

Sığınmacılara ne kadar süredir Türkiye’de bulunduğu, ilk geldiğinde herhangi bir kampta kalıp kalmadığı ve burada ne zamana kadar kalmayı düşündüğü soruları yöneltildiğinde sığınmacıların çoğunluğunun bir yıldan fazla süredir Türkiye’de bulunduğu, herhangi bir kampta kalmadığı ve hep Türkiye’de kalmak istediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın bu sonucu Yıldırım alp ve İyem (2017)’in ‘Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Süreci’ çalışmasının sonucuyla paralellik gösterirken, Apak (2014)’ın ‘Suriyeli Göçmenlerin Uyum: Mardin Örneği’ çalışmasında sığınmacıların çoğunluğunun kampta kalmadığı ancak şartlar normalleşirse Suriye’ye dönmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Kırşehir’in Mardin’e göre daha küçük ve güvenilir bir şehir olması, Mardin’in savaş ortamına daha yakın olması ve çalışmanın çatışmanın yeni başladığı zamanlarda yapılmış olmasından dolayı Suriyeli sığınmacıların biran önce savaşın biteceği ve evlerine dönecekleri düşüncesinde olmaları ve bu düşüncelerini savaş süresi uzadıkça kaybetmiş olmalarıyla açıklanabilir. Sığınmacıların kampta kalmama nedenlerinin ise kamp ortamının dışarıya göre daha zor olması, sığınmacıların gittikleri yerlerde kendilerine yardımcı olacak bir bağlantılarının bulunmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Suriyeli sığınmacıların ‘uyum’ durumlarına ilişkin sonuçlar aşağıdaki gibi yer almaktadır.

Araştırma bulgularının sonuçlarına göre, Suriyeli sığınmacıların Kırşehir iline uyum sağlamada çok fazla zorluk yaşamadıkları ve uyumun kolaylaştırılmasını sağlayan bazı faktörlerin öne çıktığı söylenebilir.

Sığınmacıların yaşadıkları alan ve bu alanda yaşamaktan memnun olup olmadığı, memnuniyet durumunun nedenleri, iletişim konusundaki sıkıntıları, sığınmacıların bölge halkıyla olan ilişkileri, Suriyeli çocukların yerel halkın çocukları ile olan ilişkileri, çocuklarının Kırşehir’de büyümesinden endişe duyup duymadıkları, Kırşehir halkını kültürel olarak kendine yakın hissetme ve Kırşehir’de kendini yabancı hissetme durumlarına bakıldığında; Sığınmacıların çoğunluğunun apartman dairesinde yaşadığı, evinin bulunduğu bölgede yaşamaktan memnun olduğu, çoğunluğunun evinin bulunduğu yerin güvenli ve güzel olmasından dolayı yaşamaktan memnun olduğu, bölge halkıyla çocuklarının Türkçe bilmesinden dolayı anlaşabildiği ve iletişim konusunda herhangi bir sorun yaşamadığı, bölge halkının da sığınmacılara karşı yaklaşımlarının iyi olduğu, çocuklarının Türk çocuklarla olan iletişimlerinin ise normal olduğu, çocuklarının Türkiye’de büyümesinden Türkiye’nin güvenli olması ve sığınmacıların her türlü ihtiyaçlarını karşılamasından dolayı endişe duymadığı, endişe duyanların ise çocuklarının geleceklerinin meçhul olması nedeniyle Türkiye’de büyümesinin endişe yarattığı, Kırşehir halkını kültürel olarak kendilerine yakın hissettikleri ve burada kendilerini kısmen yabancı hissettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Sığınmacılara Suriyeli yakınlarına Türkiye’ye göç etmelerini tavsiye edip etmedikleri sorulduğunda ise sığınmacıların çoğunun yakınlarına göç etmelerini tavsiye ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde, ‘Dil ve iletişim’ konusunda Mercan Uzun ve Bütün (2016) tarafından yapılan çalışmada, Suriyelilerin Türkçe bilmemeleri nedeniyle ciddi zorluklar yaşadıkları tespit edilmiştir. Yıldız (2013), yaptığı çalışmada Suriyeli sığınmacılara sunulan sağlık hizmetlerindeki en önemli sorunların başında dil ve tercümeden kaynaklı iletişimsizlik boyutunun olduğunu saptamıştır. Erkan (2016), ‘Suriyeli Göçmenler ve Dini Hayat: Uyum, Karşılaşma, Benzeşme’ konulu araştırmasında sığınmacıların dil konusundaki farklılık nedeniyle zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu farklılık durumu, sığınmacıların çocuklarının Kırşehir ilindeki okullarda Türkçeyi öğreniyor olmalarından dolayı yetişkinlerin çocukları sayesinde iletişim kurmada çok zorlanmamaları ve aynı zamanda Kırşehir ili içerisindeki resmi kurumların çoğunda sığınmacı vatandaşların işlerini kolaylaştırmak için tercüman bulunuyor olması bu konuda sıkıntı çekmemelerini açıklamaktadır. ‘Sosyal ve kültürel uyum’ konusunda ise, Kaynak, Arslan, Alancıoğlu ve Koçakoğlu (2016) tarafından yapılan çalışmada, Suriyeli sığınmacıların Türklerle ilişkilerinin iyi olduğu ve ayrımcılıkla karşılaşmadığı sonucuna ulaşılmışken; Yıldırım alp ve İyem (2017) ile Samsun ve Mebrek (2017), Suriyeli sığınmacıların yerel halk ile anlaşamadığı ve dışlanmayla karşılaştığını saptamıştır. Doğan ve Karakuyu (2016) tarafından İstanbul’da yaşayan ve Erkan (2016) tarafından Gaziantep’te yaşayan Suriyeli

sığınmacılarla yapılan çalışmada sığınmacıların çoğunluğunun sosyal ve kültürel olarak adaptasyon sorunu yaşadığı ve ayrımcılıkla karşılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum büyükşehirlerde yaşayan Suriyeli sığınmacı sayısının Kırşehir'den çok daha fazla olması ve bu durumun yerel halkta, Suriyelilerin Türkiye'ye yerleştiği ve geri dönmeyecekleri algısını oluşturması, Kırşehir ilinin daha küçük ve samimi ilişkilerin daha kolay kurulduğu bir yer olması ancak diğer illerin büyük bir nüfusa sahip olmasından dolayı güven ilişkilerinin kolay kurulamaması gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Karasu (2016) tarafından Şanlıurfa'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların kente uyum sorunu üzerine yapılan çalışmada Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de yaşamaktan çok memnun oldukları sonucuna ulaşılmışken, Doğan ve Karakuyu (2016) tarafından yapılan çalışmada Suriyelilerin Türkiye'de yaşamaktan memnun olmadıkları ve burada güvenlik sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. Çalışmaların sonuçlarının farklılık göstermesinin ise yaşanan bölgelerin sosyolojik ve kültürel yapısının farklı olması, suç oranları gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Konu ile ilgili bazı değişkenler arasında 'Ki-Kare' testi uygulanarak da istatistiksel anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır.

Kırşehirli kitleleri kültürel olarak kendine yakın hissetme durumu ile Türkiye'de kalmayı düşünme süresi, Kırşehir'de ücret karşılığı çalışma ve yaşamak istenilen yer değişkenleri arasında da istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır. Kırşehir'de hep kalmak isteyenlerde, ücret karşılığı bir işte çalışanlarda ve şartlar el verirse hep Türkiye'de yaşamak isteyenlerde Kırşehirli kitleleri kültürel olarak kendine yakın hissetme durumunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların çocuklarının Kırşehirli çocuklarla olan ilişkisinin normal olması, çocukların Türkçe bilmelerine rağmen yetişkinlere göre oranla yerel halk ile daha az iletişim kurduğunu göstermektedir. Ancak göç ettiği şehri beğenmeyen ve şehirde zorluk çeken bireylerin tanıdıklarına göç etmelerini tavsiye etmeyecekleri anlayışından yola çıkarak sığınmacıların Suriye'deki tanıdıklarına Türkiye'ye göç etmelerini tavsiye etmesi, Kırşehir'de zorluk çekmedikleri ve uyum sağladıkları için tanıdıklarına Kırşehir'e göç etmelerini tavsiye ettiklerini sonucunu göstermektedir. Sert (2012)'de bir bireyin başka bir ülkeye göç ettiği zaman, kendi ülkesinde kalan aile bireylerini veya arkadaşlarını göç etme kararını verme konusunda destekleyebileceğini ve bu durumun zincirleme göç etkisi de yaratabileceğini belirtmektedir.

Suriyeli sığınmacıların ‘gelecek beklentileri’ durumuna ilişkin sonuçlar aşağıdaki gibi yer almaktadır.

Suriyeli sığınmacılara Türkiye’den beklentilerinin neler olduğu, beklentilerinin karşılanma düzeyi ve şartlar el verirse yaşamak istedikleri yer sorulduğunda; sığınmacıların çoğunluğunun Türkiye devletinden vatandaşlık beklentilerinin olduğu, bir kısmının ise eğitim, sağlık, barınma gibi ihtiyaçlarının karşılanması olduğu ve katılımcıların çoğunluğunun Türkiye’de bu beklentilerini elde ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda sığınmacıların çoğu şartlar el verirse hep Türkiye’de kalmak istemektedir. Suriye’ye dönmek isteyenlerin sayısı kalmak isteyenlere göre çok daha azdır. Alan yazın incelendiğinde, Demirbaş, Dikmenli ve Gafa (2018) tarafından yapılan çalışmada, Suriyeli sığınmacıların Türk devletinden vatandaşlık beklentisi olduğu ve Türkiye’de yaşamak istedikleri sonucuna ulaşılmışken, Apak (2015) tarafından ‘Suriyeli Göçmenlerin Gelecek Beklentileri’ üzerine yapılan çalışmada ise Suriyelilerin çoğunluğunun vatan özlemi yaşadığı ve bu nedenle Suriye’ye dönmek istediği tespit edilmiştir. Bu durum, Suriyelilerin yaşadıkları ortamdaki maddi ve manevi rahatlık durumları, Kırşehir ilinin küçük ve samimi bir yer olması, suç oranının düşük olması, savaşın süresinin uzamasıyla birlikte Suriyeli sığınmacıların Türkiye’de yaşamaya uyum sağlamaya başlamış olması gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Sığınmacıların Türkiye’de, geçici koruma kapsamında ‘misafir’ statüsünde bulunmasından dolayı vatandaşlık alma gibi bir durumları söz konusu değildir. Ancak sığınmacılar hala böyle bir beklenti içinde olmakla beraber bu durum gerçekleşmediği halde beklentilerinin karşılandığını belirtmektedir. Bu durumun Türkiye’nin sığınmacıları güvenlik, eğitim, sağlık, barınma, sosyal yardım gibi temel insani ihtiyaçlardan yararlandırmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sığınmacılara kendi gelecekleri ile ilgili düşüncüleri, ikamet ettiği ülkenin devletinden ve bölge halkından herhangi bir beklentisinin olup olmadığı sorulduğunda; çoğunluğunun gelecekte her şeyin daha iyi olacağını ve yaşadıkları bu olumsuz sürecin de üstesinden geleceklerini düşündüğü, Türkiye’nin bütün ihtiyaçlarını karşılamasından dolayı herhangi bir beklentisinin olmadığı ve sadece Türkiye Cumhuriyeti devletinin daha güçlü olup, daha iyi seviyelere gelmesini beklediklerini, bölge halkıyla da aralarının iyi olmasından dolayı olumsuz bir durumun yaşanmadığı ve bu nedenle onlardan da herhangi bir beklentilerinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazına bakıldığında Apak (2015)’ın çalışması, çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik gösterirken; Samsun ve Mebrek (2017)’in yapmış olduğu çalışmada sığınmacıların Türkiye’de geleceğe dair belirsizlik yaşadığı ancak Avrupa’ya giderse bu belirsizliğin son bulacağı, burada sosyal dışlanmaya maruz kaldığı ve

bu durumdan rahatsız olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu durum, sorunun olmadığı yerde beklentinin de olmayacağı düşüncesinden yola çıkılarak, yerel halkın sığınmacılara karşı yardımsever ve iyi niyetli oluşu, sığınmacıların Kırşehir’de yardımlara kolayca ulaşıyor olmaları ve kamu kurumları dâhil olmak üzere her yerde işlerini hallettirebilecek bir muhatap bulabilmeleri gibi faktörlerden dolayı daha az sorun yaşayan bu bireylerin diğer illerde ikamet eden sığınmacılara göre çok fazla bir beklentilerinin olmadığı şeklinde açıklanabilir.

Konu ile ilgili bazı değişkenler arasında ‘Ki-Kare’ testi uygulanarak da istatistiksel anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır.

Sığınmacıların Suriye’den göç etme nedenleri ile Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında bu değişkenler arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır. Suriye’den can güvenliği nedeniyle göç eden bireylerde göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma oranının daha yüksek olduğu, ancak akrabaların göç etmesi, ekonomik sıkıntılar, mezhepsel ve etnik sorunlar nedeniyle göç edenlerin çoğunluğunun Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanmadığını görüşünde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, yakınlarının tavsiyesiyle Türkiye’de iş bulacağını ve ekonomik olarak daha iyi seviyelere geleceğini, Suriye’de yaşadığı mezhepsel sıkıntıları burada yaşamayacağını düşünen sığınmacıların, Kırşehir ilinin çok küçük ve iş olanaklarının sınırlı olması, yabancı bir bireyle arkadaşlık ilişkilerinin hemen kurulamaması ve bu durumun, sığınmacıların küçük bir kesimi tarafından mezhep ve etnik kökene dayalı ayrımcılık olarak algılanmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Ancak yapılan araştırmada ülkemize bu nedenlerle göç eden kesimin çok az olması sığınmacıların çoğunluğunun aynı görüşte olmadığını göstermektedir.

Suriyelilerin Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme durumu ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiye bakıldığında bu değişkenler arasında istatistiksel anlamlı ilişki bulunduğu görülmektedir. Suriye’den göç eden erkeklerde, 12-18 yaş aralığında olan bireylerde ve ilkokul mezunu olanlarda Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranı daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Suriyeli sığınmacıların Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılanma durumu ile Türkiye’yi tanıdıklarına tavsiye etme, sosyal yardımdan faydalanma, kültürel olarak kendini yakın hissetme ve yaşamak istedikleri yer değişkenleri arasında da istatistiksel anlamlı ilişki bulunmaktadır. Suriye’deki tanıdıklarına Türkiye’ye göç etmelerini tavsiye edenlerde, Kırşehir’de herhangi bir sosyal yardımdan faydalananlarda,

Kırşehirlileri kendilerine kültürel olarak yakın hissedenlerde ve şartlar el verdiğinde Türkiye’de yaşamak isteyenlerde Türkiye’ye göç ettikten sonra beklentilerinin karşılandığını düşünme oranının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan değişken karşılaştırmalarından elde edilen istatistiksel anlamlı ilişki sonuçlarına göre beklentilerine karşılık bulan Suriyeli sığınmacıların kendilerini sosyal ve kültürel olarak daha yakın hissettiği görülmektedir. Bu durum ise uyumu olumlu şekilde etkileyen bir olgudur.

Sonuç olarak; araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların göç etmesine neden olan faktörlerin başında can güvenliği endişesi ve ekonomik sıkıntıların geldiği, Türkiye’yi göç ülkesi olarak seçme nedenleri ise, Türkiye’yi ‘güvenli’ bulmaları ve iş imkânı bulabileceklerini düşünmeleridir.

Araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacıların çok büyük bir kısmının Kırşehir’e uyum sağlamada zorluk yaşamadıkları ve beklentileri karşılanan bireylerde bu sürecin çok daha hızlı geliştiği söylenebilir. Ayrıca sığınmacıların çoğunluğu Kırşehirlileri kültürel olarak kendine yakın hissetmekte ve yabancılık çekmemektedir. Bu duruma yerel halkın iyi niyetli oluşu ve dinsel faktörlerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Sığınmacıların geleceğe umutla bakma, gelecekte iyi fırsatlar yakalayacaklarını düşünme ve geleceğe bakışının iyi olması sonuçları gösteriyor ki Suriyelilerin gelecekle ilgili beklentileri yüksek ve olumludur. Bu bağlamda şunu söyleyebiliriz ki araştırmaya katılan Suriyeli sığınmacılar Kırşehir’de istihdam ve ekonomi anlamında sorun yaşasa da bu sorunlar çok büyük oranlarda değildir. Dolayısıyla uyum sorunları, uyumsuzluk ya da çözümsüzlük boyutunda değildir. Uyum sorunlarının çözümlenebilmesi veya daha iyi bir uyum sürecinin oluşturulabilmesi için şu öneriler sunulabilir:

- 1) Yaşanan göç dalgaları nedeniyle hızlı kentleşme ve sosyal değişimin yaşanmaya devam edeceği, kültürel yozlaşmaya fırsat verilmemesi amacıyla kent ve kentlilik kültürünün oluşturulması için yeni çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
- 2) Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları sorunlara daha hızlı çözüm yolları geliştirilmesi için sivil toplum kuruluşlarının desteği sağlanmalıdır.
- 3) Suriyeli sığınmacılara yönelik insani hizmet mekanizmaları artırılmalıdır.
- 4) Sığınmacıların sosyal ve toplumsal alanlarda işlerini kolaylaştıracak tercümanların sayısı artırılmalıdır.
- 5) Sığınmacıların sahip oldukları haklara ve bu hakları nasıl kullanacaklarına ilişkin bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

- 6) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Suriyeli sığınmacılara çalışma izni verilmesi hususunda düzenleme yapılmalıdır.
- 7) Göçün meydana getirdiği psikolojik risk faktörlerinin azaltılması için yerleşim yerlerinde adaptasyon sorunu yaşayan sığınmacılar varsa planlı ve organize olmuş uyumlaştırma ve oryantasyon çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
- 8) Suriyeli vatandaşlar ile yerel halkın uyumlulaştırılmasına önem verilmeli, yerel halk ayrımcılık ve ırkçılık gibi konulara duyarlı hale getirilmelidir.
- 9) Suriyeli sığınmacılar her ne kadar çocukları sayesinde dil konusunda sıkıntı yaşamadığını düşünse de uyumlarını daha da kolaylaştırmak için dil kursları verilmeli ve Türkiye kültürünü tanıtım çalışmaları yapılmalıdır.
- 10) Sığınmacıların temel insani ihtiyaçlarının Türkiye tarafından daha etkili bir şekilde karşılanmasıyla bu bireylerin beklentilerinin karşılanma oranının da artacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Abadan-Unat, N. (2006). *Bitmeyen Göç/Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- AFAD, (2013). Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar Saha Raporu. https://www.afad.gov.tr/Dokuman/TR/60-2013123015491-syrian-refugees-in-turkey-2013_baski_30.12.2013_tr.pdf (Erişim Tarihi: 10.06.2019).
- Akan, Y., ve Arslan, İ. (2008). *Göç Ekonomisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama*. Ankara: Ekin Yayınevi.
- Akkaş, İ. (2015). Suriyeliler: Sınırlar Ötesindeki Yaşam Mücadelesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 5(1), 92-114.
- Akkaya, A. (2013). Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları. *Ekev Akademi Dergisi*, 56(56), 179-190.
- Akşit, G., Bozok, M. ve Bozok, N. (2016). Zorunlu Göç, Sorunlu Karşılaşmalar: Hisar Köyü, Nevşehir'deki Suriyeli Göçmenler Örneği. *Maltepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 92-116.
- Apak, H. (2014). Suriyeli Göçmenlerin Kente Uyumları: Mardin Örneği. *Mukaddime*, 5(2), 53-70.
- Apak, H. (2015). Suriyeli Göçmenlerin Gelecek Beklentileri: Mardin Örneği. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 125-142.
- Ardıç Çobaner, A. (2015). Çocuk Hakları Bağlamında Suriyeli Mülteci Çocukların Haberlerde Temsili. *Marmara İletişim Dergisi*, 24, 27-54.
- Arslan, İ., Bozgeyik, Y., Alancıoğlu, E. (2017). Göçün Ekonomik ve Toplumsal Yansımaları: Gaziantep'teki Suriyeli Göçmenler Örneği. *İlahiyat Akademi Dergisi*, 3(4), 129-148.
- Atıkan, B. (2016). Mülteci Sorunları. F. Aydın (Ed.), *Günümüz Dünya Sorunları* içinde (241-270). Pegem Akademi: Ankara.
- Aydın, İ. (2016). *Dış Göçlerin Türk Ekonomisine Etkileri: Suriye Kaynaklı Dış Göçün İktisadi Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. (Yükseklisans Tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aziz, A. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bal, H. (2002). *Kent Sosyolojisi*. Isparta: Fakülte Kitabevi.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bayraktar, R. (2013). Zorunlu Göçten Ulus Ötesi Yurttaşlığa. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 24(12), 109-126.
- Beter, Ö. (2006). *Sınırlar Ötesi Umutlar Mülteci Çocuklar*. Ankara: SABEV Yayınları.
- Bilgen, A. (2011). Komşudan Gelen Misafirler Suriyeli Sığınmacılar. *Stratejik Düşünce Dergisi*, Aralık, 32-36.
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. (2015a). UNHCR'nin Tarihçesi. <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?page=53> (Erişim Tarihi: 10.07.2019)

- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. (2015b). BMMYK Bir Mülteci ve Ekonomik Göçmeni Nasıl Ayırt Etmektedir? <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?content=35> (Erişim Tarihi: 10.07.2019).
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. (2015c). Sınır Aşan İnsanlar. <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?page=72> (Erişim Tarihi: 10.07.2019).
- BMMYK Türkiye ve İçişleri Bakanlığı. (2005). *İltica ve Göç Mevzuatı*. Ankara: Başkent Matbaası.
- Bozbeyoğlu, E. (2015). Mülteciler ve İnsan Hakları. *Moment Dergisi*, 2(1), 60-80.
- Bulut, Y., Akın, S., Karakaya, S. (2018). Türkiye'nin Mülteci Politikaları: Suriyeli Mültecilerin Durumuna İlişkin Bir İnceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 39, 207-222.
- Castles, S. ve Miller, J. M. (2008). *Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chambers, I. (2005). Göç, Kültür, Kimlik. İsmail Türkmen-Mehmet Beşikçi (çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- CIA. (2019). The World Factbook. Centrel Intelligence Agency. <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/bg.html> (Erişim Tarihi: 10.11.2019).
- Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 67-91.
- Çakır, S. (2011). Türkiye'de Göç ve Kentleşme/Gecekondu Sorunu ve Üretilen Politikalar. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 209-222.
- Çetin, A., Uzman, N. (2013). Sığınmacılar Çerçevesinde Suriye-Türkiye İlişkilerine Bir Bakış. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi*, 1(1), 3-18.
- Çoban-İçağasıoğlu, M. A. (2011). Göçmen Ailelerin Uyum Süreci: Kaynaklar ve Engeller. Y. Özkan (Ed.), *Sosyal Dışlanma ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı* içinde (107-123). Ankara: Maya Yayınevi.
- Danış-Didem, A. (2004). Yeni Göç Hareketleri ve Türkiye. *Birikim Dergisi*, 216-224.
- Demirbaş, Ç. Ö., Dikmenli, Y., Gafa, İ. Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Vatan Algısına İlişkin Görüşleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 253-266.
- Deniz, O. (2009). Mülteci Hareketleri Açısından Van Kentinin Durumu ve Kentteki Mültecilerin Demografik Profili. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 187-204.
- Deniz, O., Etlan, E. (2009). Kırdan Kente Göç ve Göçmenlerin Uyum Süreci Üzerine Bir Çalışma: Van Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 472-498.
- Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 181(181), 175-204.
- Dillioğlu, B. (2015). Suriyeli Mültecilerin Entegrasyonu: Türkiye'nin Eğitim ve İstihdam Politikaları. *Akademik Orta Doğu*, 10(1), 1-22.
- Doğan, B., Karakuyu, M. (2016). Suriyeli Göçmenlerin Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Özelliklerinin Analizi: İstanbul Beyoğlu Örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 302-333.

- Doster, B. (2013). Arap Baharı'ndan Demokrasi Beklemek. *Middle Eastern Analysis/ Ortadoğu Analiz*, 5(50), 55-60.
- Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü Teşkilatı. (2009). Uluslararası Göç: Küreselleşmenin İnsani Yüzü. <http://www.oecd.org/insights/43569201.pdf> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Erdoğan, M. (2014). *Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi Raporu.
- Erkan, E. (2016). Suriyeli Göçmenler ve Dini Hayat: Uyum, Karşılaşma, Benzeşme Gaziantep Örneği. *İlahiyat Akademi*, 3(4), 1-35.
- Fichter, J. (1996). *Sosyoloji nedir?* N. Çelebi (Çev.). 3. Baskı, Ankara: Atilla Kitabevi.
- Fielden, A. (2008). Local integration: An under-reported solution to protracted refugee situations. *New Issues In Refugee Research*, Research Paper No. 158. UNHCR: Geneva.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. C. Güzel (Çev.). İstanbul: Kırmızı Yayıncılık.
- Giddens, A. ve Sutton, P.W. (2014). *Sosyolojide Temel Kavramlar*. A. Esgin (Çev.). Ankara: Phoenix.
- Güçtürk, Y. (2014). Sürgün ile Savaş Arasında Suriyeli Mülteciler. *Ankara: SETA (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı)*, <http://setav.org.tr/5-soru-surgun-ile-savas-arasinda-suriyeli-multeciler/yorum/18059> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Güngör, M., Bulut, Y. (2008). Ki-kare testi üzerine. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 84-89.
- Güran-Yiğitbaşı, K. (2016). Medya ve Mültecileri Sivil Toplum Üzerinden Okumak: Mülteci-Der Örneği. *Marmara İletişim Dergisi*, 25, 53-76.
- Harunoğulları, M. (2016). Suriyeli Sığınmacı Çocuk İşçiler ve Sorunları: Kilis Örneği. *Göç Dergisi*, 3(1), 29-63.
- Harunoğulları, M., Cengiz, D. (2014). Suriyeli Göçmenlerin Mekânsal Analizi: Hatay (Antakya) Örneği. *TÜCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu*, 23-24.
- Ihlamur-Öner, S. G. (2014). Türkiye'nin Suriyeli Mültecilere Yönelik Politikası. *Ortadoğu Analiz Dergisi*, 6(61), 42-45.
- IOM. (2018). World Migration Report 2018. Geneva: IOM.
- Iversen, V.C., Berg, E.J., and Vaaler, A.E. (2010). Expectations of the Future: Immigrant, Asylum Seeker, or Refugee - Does It Matter? *Journal of Psychiatric Intensive Care*, 6(1), 23-30.
- İçduygu, A. (2003). *Irregular Migration in Turkey*. IOM Migration Research Series, Geneva: IOM Publication.
- İçduygu, A. (2010). Türkiye'de Uluslararası Göçün Siyasal Arka Planı: Küreselleşen Dünyada Ulus-Devleti İnşa Etmek ve Korumak. B. Pusch ve T. Wilkoszewski (Ed.), *Türkiye'ye Uluslararası Göç: Toplumsal Koşullar-Bireysel Yaşamlar* içinde (17-40). İstanbul: Kitap Yayınevi.
- İHH İnsani Yardım Vakfı. (2018). 2012-2018 Suriye Faaliyet Raporu. <https://www.ihh.org.tr/public/publish/0/123/suriye-faaliyet-raporu-2012-2018-tr.pdf> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).

- İslamoğlu, A. H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım.
- Kanak, M., Ozen, M. (2018). Türkiye’de Geçici Koruma Altında Bulunan Suriyeli Ergenlerin Geleceğe Dair Umut Düzeylerinin İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 455-476.
- Kap, D. (2014). Suriyeli Mülteciler: Türkiye’nin Müstakbel Vatandaşları. *Akademik Perspektif*, 1(3), 30-35.
- Kara, P., Korkut, R. (2010). Türkiye’de Göç, İltica ve Mülteciler. *Türk İdare Dergisi*, 467(1), 153-162.
- Karaca, S. (2013, 31 Eylül). Kayıt Dışı Mülteciler, Kayda Değer Sorunlar. *Analist Dergisi*, s.72-73.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasu, M. A. (2016). Şanlıurfa’da Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentle Uyum Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 995-1014.
- Kartal, B., Başçı, E. (2014). Türkiye’ye Yönelik Mülteci ve Sığınmacı Hareketleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 275-299.
- Kaya, A. (2009). *Türkiye’de İç Göçler: Bütünleşme mi Geri Dönüş mü?* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaynak, S., Arslan, İ., Alancıoğlu, E., Koçakoğlu, M. A. (2016). Göçün Sosyo-Ekonomik Sonuçları: Suriyeli Göçmenler. A. Diken ve A. Buluş (Ed.), 2. *Uluslararası Uygulamalı Bilimler Kongresi: ‘Göç, Yoksulluk ve İstihdam’* içinde (11-18). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu.
- Kaypak, Ş., Bimay, M. (2016). Suriye Savaşı Nedeniyle Yaşanan Göçün Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri: Batman Örneği. *Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(1), 84-110.
- Keser, İ. (2011). *Göç ve Zor, Diyarbakır Örneğinde Göç ve Zorunlu Göç*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Koçak, H. (2011). Kent-Kültür İlişkisi Bağlamında Türkiye’de Değişen ve Dönüşen Kentler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 259-269.
- Kolukırık, S. (2009). Mülteci ve Sığınmacı Olgusunun Medyadaki Görünümü: Medya Politikası Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 1-20.
- Korkmaz, A. (2016). Suriyeli Sığınmacılardan Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Hassasiyetler*, 3(6), 83-116.
- Kutbay, D., Buzkıran H. (2013). Arap Baharının Türkiye’ye Olan Ekonomik ve Sosyal Etkileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 147-162.
- Kutlu, Z. (2015). Bekleme Odasından Oturma Odasına Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar Yürüten Sivil Toplum Kuruluşlarına Dair Kısa Bir Değerlendirme. http://www.anadolukultur.org/images/UserFiles/Documents/Editor/Bekleme_Odasindan_Oturma_Odasina.pdf (Erişim Tarihi: 11.11.2019).
- Küçükkaraca, N. (2001). *Göç ve Çalışan Çocuklar: Diyarbakır’da Çalışan Çocuklar*. Sosyal Hizmet Sempozyumu, 20-22 Ekim Diyarbakır.

- Mazlumder Kadın Çalışmaları Grubu. (2014). Kamp Dışında Yaşayan Suriyeli Kadın Sığınmacılar Raporu. <http://istanbul.mazlumder.org/tr/main/yayinlar/yurt-ici-raporlar/3/mazlumder-kamp-disinda-yasayan-suriyeli-kadin/1116> (Erişim Tarihi: 10.11.2019).
- Mercan Uzun, E., Bütün, E. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
- Neuman, W. L. (2016). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. S. Özge (Çev.). İstanbul: Yayınodası Kitapçılık.
- Nurdoğan, K. Dur, B., Öztürk, M. (2017). Türkiye'nin Mülteci Sorunu ve Suriye Krizinin Mülteci Sorununa Etkileri. *İş ve Hayat*, 3, 217-238.
- Orhan, O., Şenyücel, S. (2015). Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri (ORSAM ve TESEV Raporu). <https://orsam.org.tr/suriyeli-siginmacilarin-turkiye-ye-etkileri/> (Erişim Tarihi: 12.11.2019).
- Önen, C. Güneş, G. Türeme, A., Ağaç, P. (2014). Bir Mülteci Kampında Yaşayan Suriyelilerde Depresyon ve Anksiyete Durumu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 223-230.
- Özdemir, N. G. (2015). *Suriye'den 2010 Yılı Sonrası Süreçte Türkiye'ye Zorunlu Göçün Sosyolojik Etkileri*. (Yükseklisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Özekmekçi, M. İ. (2010). Tehdit Sınırını Geçemeyen Göçmen. *Hayat Sağlık Dergisi*, 2, 44-48.
- Özmen, N. (2012). *Çok Kültürlü Toplumda Sosyal Entegrasyon ve Din*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Özyakışır, D. (2013). *Göç, Kuram ve Bölgesel Bir Uygulama*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Peker, B. ve Sancar, M. (2001). *Mülteciler ve İltica Hakkı: Yaşamın Kıyısındakilere Hoş Geldin Diyebilmek*. Ankara: İnsan Hakları Derneği İktisadi İşletmesi.
- Poyraz-Tacoğlu, T., Arıkan, G., Sağır, A. (2012). Boşnak Göçmenlerde Göç ve Kültürel Kimlik İlişkisi: Fevziye Köyü Örneği. *Turkish Studies*, 7(1), 941-965.
- Sağlam, H. İ., Kanbur, N. İ. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323.
- Sağlam, S. (2006). Türkiye'de İç Göç Olgusu ve Kentleşme. *Türkiyat Araştırmaları*, 5, 33-44.
- Samsun, N., Mebrek, H. (2017). Suriyeli Mülteci Öğrencilerin Gelecek Beklentileri ve Bunu Etkileyen Faktörler. <http://journaloflaw.online/wp-content/uploads/2018/10/vol-2.2-3-2018.pdf> (Erişim Tarihi: 05.11.2019).
- Sandal, E. K. Hançerkıran, M., Tıraş, M. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler ve Gaziantep İlindeki Yansımaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 461-483.
- Sayın, Y., Usanmaz, A., Aslangiri, F. (2016). Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 18(31), 1-13.

- Sert, D. Ş. (2012). Uluslararası Göç Yazınında Bütünleyici Bir Kurama Doğru. S. G. Ihlamur-Öner ve N. A. Şirin-Öner (Ed.), *Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar* içinde (29-47). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sirkeci, İ. (2017). Bir Güvensizlik Ülkesi Olarak Türkiye'nin Mültecileri: Suriyeliler ve Türk Mülteciler. *Göç Dergisi*, 4(1), 21-40.
- Sonn, C.C. (2002). Immigrant Adaptation: Understanding the Process Through Sense of Community. A. T. Fisher, C.C. Sonn ve B. J. Bishop (Eds.), *Sense of Community Research, Applications and Implications* içinde (205-222). New York: Kluwer.
- Şener, B. (2017). Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Göç Olgusu ve Ulusal Güvenlik Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-31.
- Şimşek, H. (2012). Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Lise Öğrencilerinin Gelecek Beklentileri ve Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 5(1), 90-109.
- Şirin-Öner, N. A. (2012a). Göç Çalışmalarında Temel Kavramlar. S. G. Ihlamur-Öner ve N. A. Şirin-Öner (Der.), *Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar* içinde (13-29). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Taş, Y. ve Özcan, S. (2013). *Türkiye'de İç Göçün Yoksulluğa ve İstihdama Etkileri*. In International Conference on Eurasian Economies 2013. Russia, 17-18 September 2013.
- Taşcı, F. (2009). Bir Sosyal Politika Sorunu Olarak Göç. *Kamu-İş*, 10(4), 177-204.
- Tatlıhoğlu, D. (2012). *Göç Sosyolojisi Açısından Hicret*. İstanbul: Asitan Yayıncılık.
- TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu. (2012). Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında İnceleme Raporu. https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/raporlar/28_02_2012_1.pdf (Erişim Tarihi: 10.07.2019).
- TDK. (2019). *Türk Dil Kurumu Sözlüğü*. <http://www.tdk.gov> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Tekeli, İ. (2008). *Göç ve Ötesi*. Ankara: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tezcan, M. (2000). *Dış Göç ve Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Toksöz, G. (2006). *Uluslararası Emek Göçü*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tuğsuz, N., Yılmaz, A. (2015). Siyasi Partilerin Mülteci Politikaları. *Seta Perspektif*, 106, 1-6.
- TUİK. (2009). *2008 Yoksulluk Çalışması Sonuçları*. Ankara: Haber Bülteni.
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye'deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme. *Tesam Akademi Dergisi*, 2(2), 29-63.
- Tuzcu, A., Bademli, K. (2014). Göçün Psikososyal Boyutu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(1), 56-66.
- Uluslararası Göç Örgütü. (2013). *Uluslararası Göç Hukuku: Göç Terimleri Sözlüğü*. (2. Baskı). Cenevre: Uluslararası Göç Örgütü Yayınları.
- UNDESA. (2019). Trends in International Migrant Stock: The 2019 revision. <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/international-migrant-stock-2019.html> (Erişim Tarihi: 10.11.2019).

- URL 1: <http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/istanbul/merkez/gocmen-sayisi-258-milyona-ulasti-40989550> (Erişim Tarihi: 09.11.2019).
- URL 2: <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri> (Erişim Tarihi: 11.09.2019).
- URL 3: <https://www.nytimes.com/interactive/2015/03/12/world/middleeast/syria-civil-war-after-four-years-map.html>. (Erişim Tarihi: 11.09.2019).
- URL 4: <https://www.drdatastats.com/turkiyedeki-suriyelilerin-illere-gore-dagilimi-23-05-2019/> (Erişim Tarihi: 23.05.2019)
- URL 5: <https://kirsehir.tarimorman.gov.tr/Menu/9/Il-Tanitim> (Erişim Tarihi: 11.11.2019).
- URL 6: <https://www.sosyaldeyince.com/iller/kirsehir-ili-tanitimi-t977.0.html> (Erişim Tarihi: 11.10.2019).
- URL 7: <https://www.kirsehirhaberturk.com/nufusuna-oranla-en-cok-yabanci-uyruklu-barindirani-2-il-kirsehir.html> (Erişim Tarihi: 11.11.2019).
- URL 8: <https://tr.sputniknews.com/turkiye/201809061035075719-kirsehis-nufus-neden/> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- URL 9: <https://www.sondakika.com/haber/haber-kirsehir-den-suriyeli-siginmacilara-yardim-eli-5448786/> (Erişim Tarihi: 13.11.2019).
- URL 10: <http://www.yenihaberden.com/kirsehirden-suriyeli-muhtaclara-un-yardimi-931090h.htm> (Erişim Tarihi: 13.11.2019).
- URL 11: <http://www.hurriyet.com.tr/kirsehir-e-gelen-multecilere-vali-yardimi-37174122> (Erişim Tarihi: 12.10.2019).
- URL 12: <https://www.haberler.com/kirsehir-de-siginmaci-ogrencilere-egitim-yardimi-9080542-haberi/> (Erişim Tarihi: 12.10.2019).
- URL 13: <https://www.kizilay.org.tr/Haber/HaberDetay/1857> (Erişim Tarihi: 18.11.2019).
- URL 14: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/kirsehir/haberler/il-mudurumuzden-buyuk-basari/> (Erişim Tarihi: 18.11.2019).
- URL 15: <http://goyum.ahievran.edu.tr/index.php/2011-08-28-14-25-34/genel-bilgiler> (Erişim Tarihi: 20.11.2019).
- USAK. (2013). *Sınırlar Arasında Yaşam Savaşı Suriyeli Mülteciler Alan Araştırması*. Ankara: Karınca Ajans Yayıncılık
- Uzun, A. (2015). Günümüzün Sosyal ve Ekonomik Sorunu Olan Suriyelilerin Mülteci ve Ekonomi Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi. *Ankara Barosu Dergileri*, 73(1), 105-120.
- Ünal, S. (2014). Türkiye'nin Beklenmedik Konukları: 'Öteki' Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 6(3), 65-89.
- Ünver-Noi, A. (2012). Arap Baharı ve Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri. *Ortadoğu Analiz*, 4(48), 10-19.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Yıldırım, S., İyem, C. (2017). Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 107-126.
- Yıldız, Ö. (2013). Türkiye Kamplarında Suriyeli Sığınmacılar: Sorunlar, Beklentiler, Türkiye ve Gelecek Algısı. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 16(1), 140-169.

EKLER

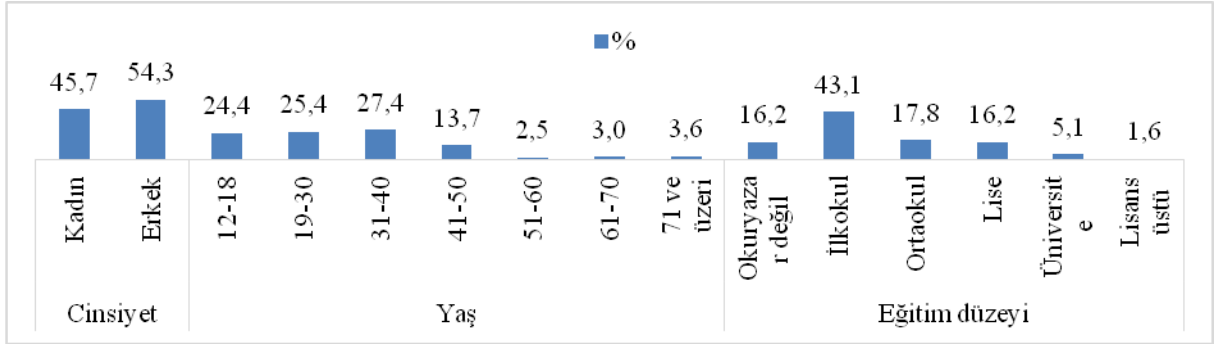
EK 1. Grafikler

EK 2. Resmi Yazışma ve İzin Belgesi

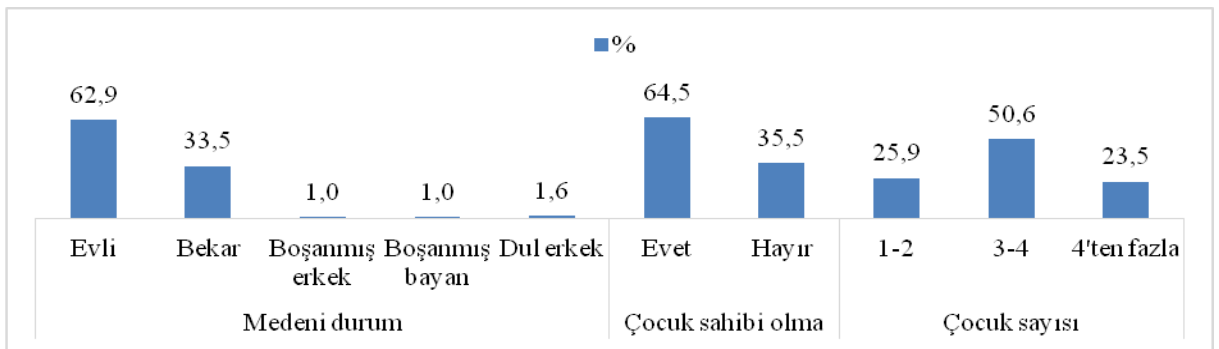
EK 3. Anketler.

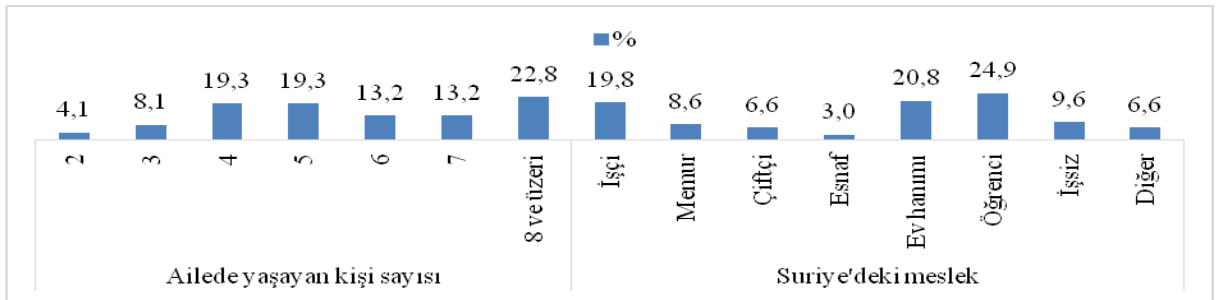
EK 1. Grafikler

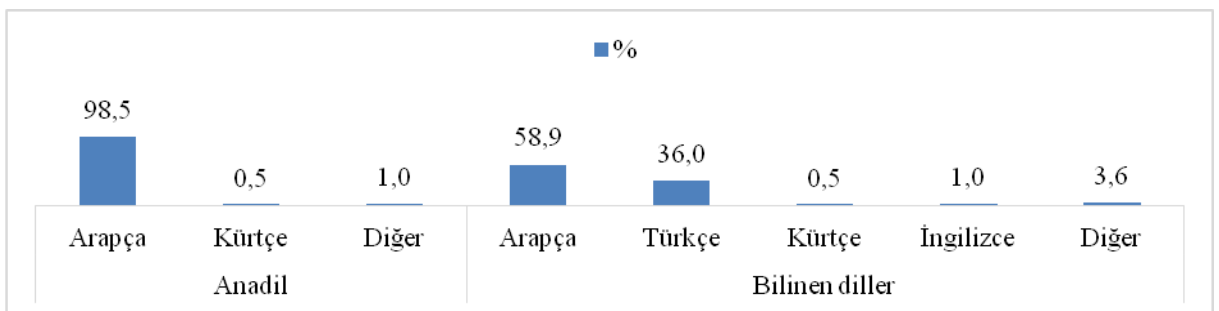
Grafik 1: Sığınmacıların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumu Grafiği

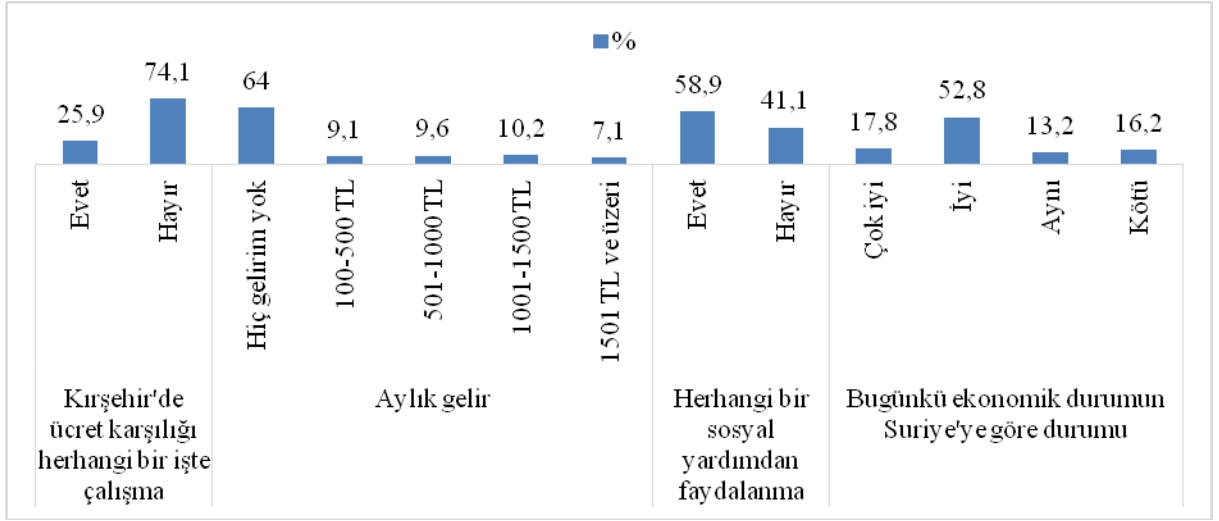
Grafik 2: Sığınmacıların Medeni Hal, Çocuk Sahibi Olma ve Çocuk Sayısı Durumu Grafiği

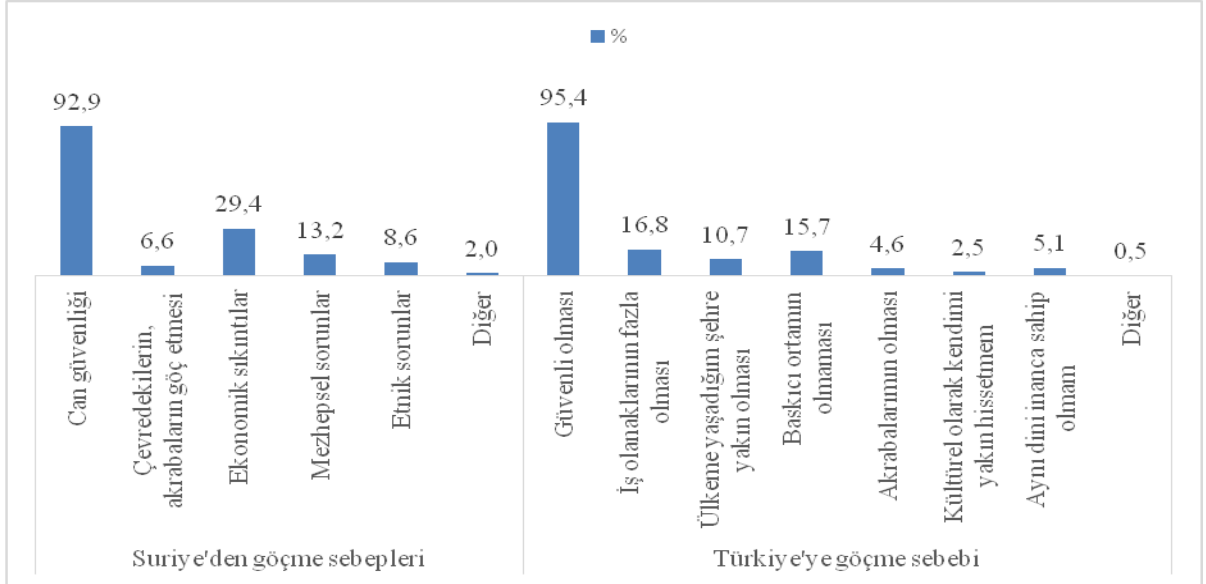
Grafik 3: Ailedeki kişi sayısı ve Suriye'deki Mesleki Durum Grafiği

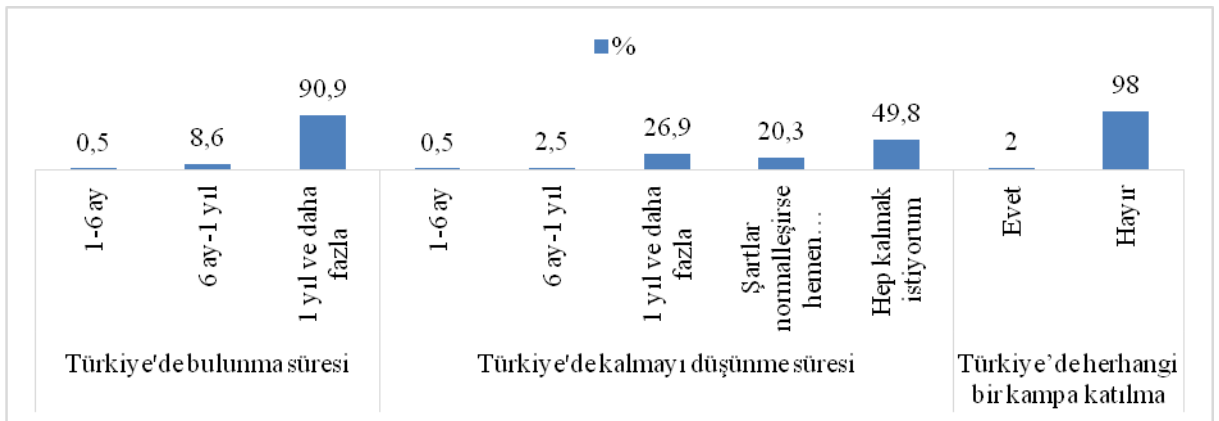
Grafik 4: Sığınmacıların Anadilleri ve Konuştıkları Diller Grafiği

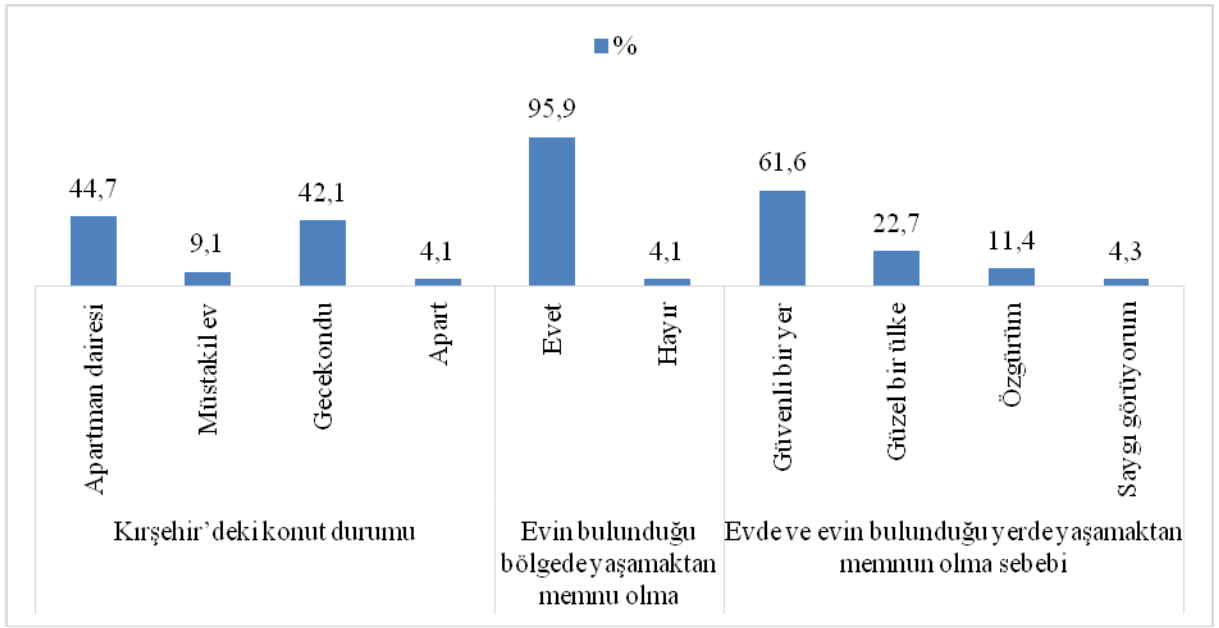
Grafik 5: Sığınmacıların Gelir Durumları Grafiği

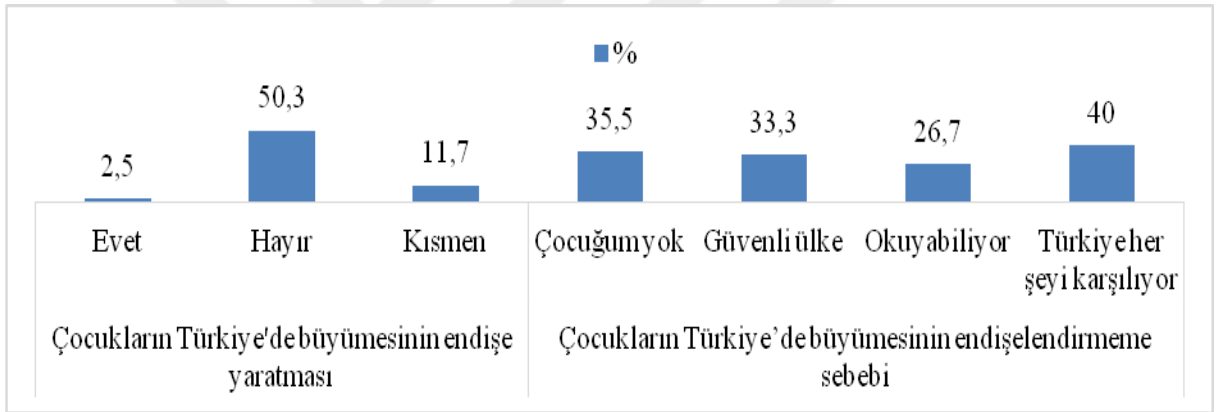
Grafik 6: Sığınmacıların Göç Etmesinde Etkili Olan Nedenler Grafiği

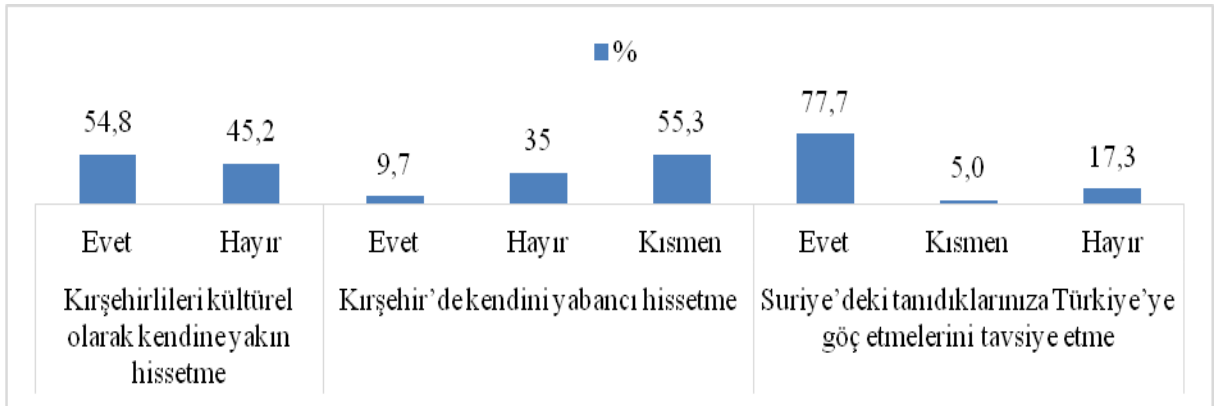
Grafik 7: Sığınmacıların Göç Sürecine İlişkin Durum Grafiği

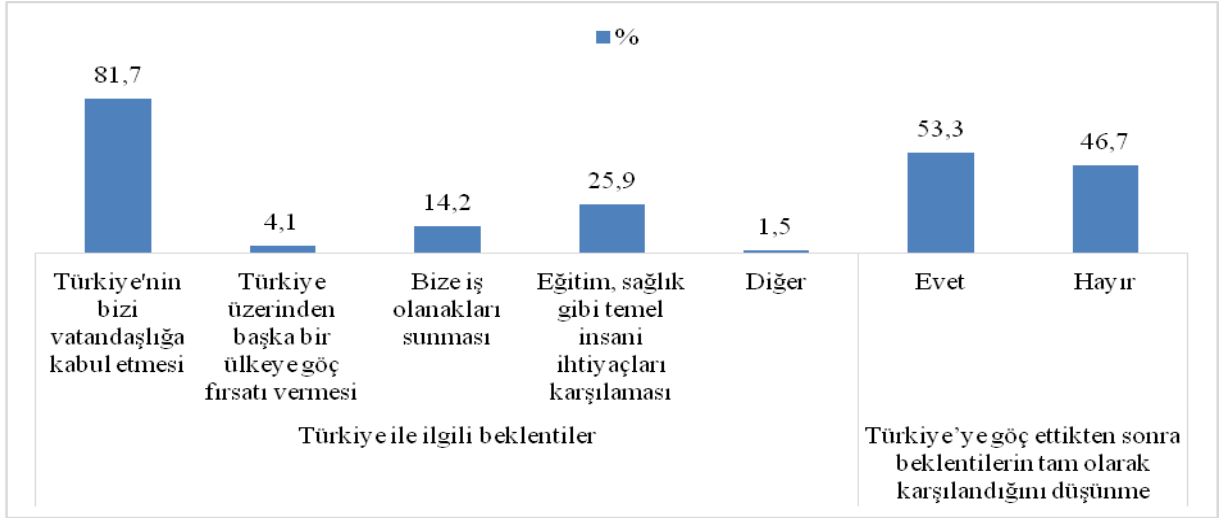
Grafik 8: Sığınmacıların Yaşadıkları Konut ve Bölgeden Duydukları Memnuniyet Grafiği

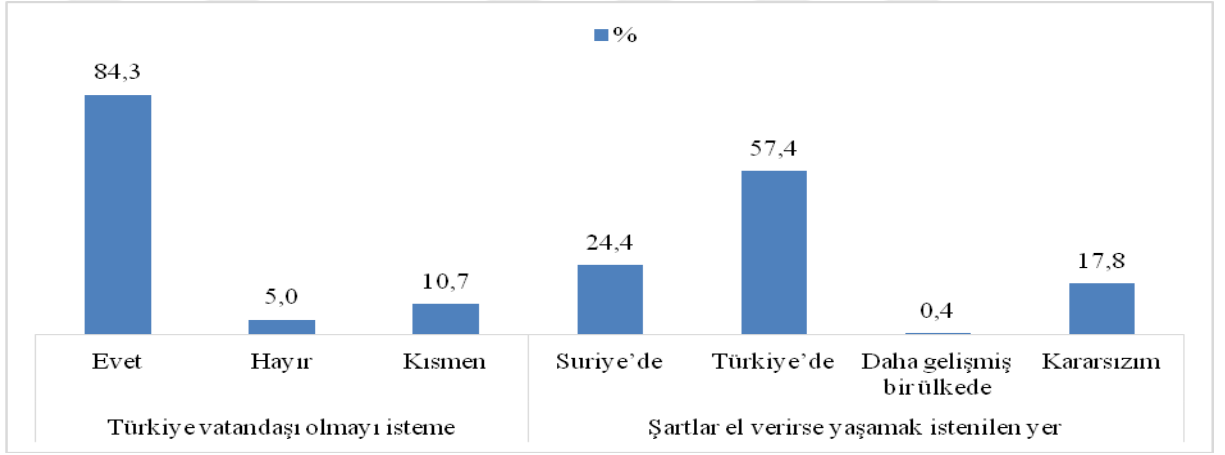
Grafik 9: Sığınmacıların Çocuklarının Türkiye'de Büyümesi ve Yarattığı Endişe Durumu Grafiği

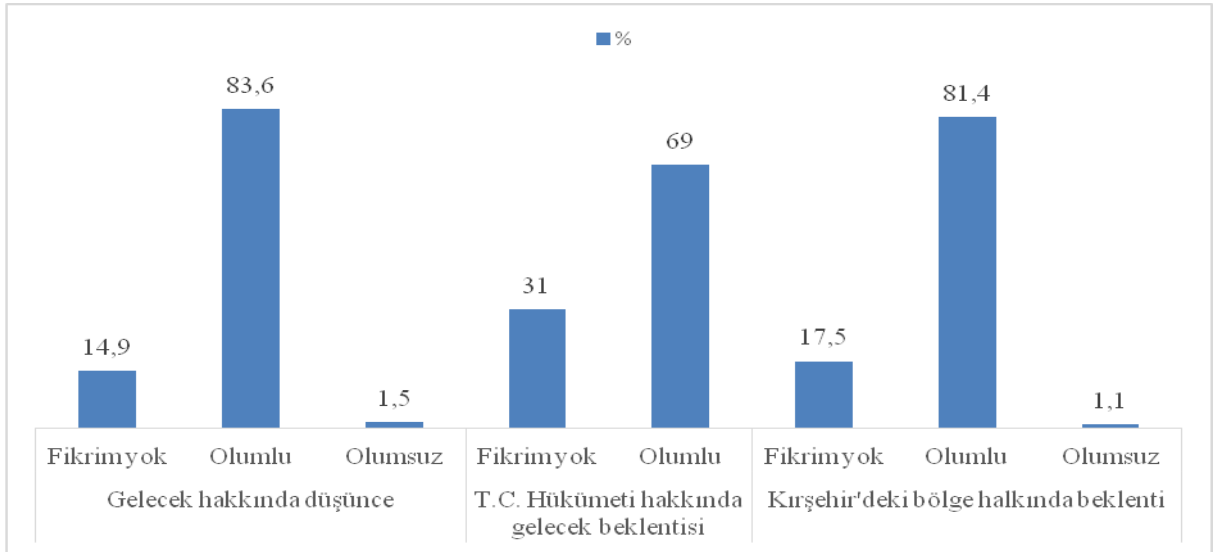
Grafik 10: Sığınmacıların Kültürel Yakınlık ve Göçü Tavsiye Durumu Grafiği

Grafik 11: Sığınmacıların Türkiye'den Beklentileri ve Karşılama Durumu Grafiği

Grafik 12: Sığınmacıların Vatandaşlık İsteme ve Yaşamak İstenilen Yer Durumu Grafiği

Grafik 13: Sığınmacıların Gelecek Beklentileri Grafiği

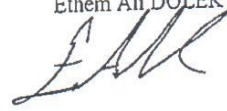
EK 2. Resmi Yazışma ve İzin Belgeleri

KIRŞEHİR İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. Aynı zamanda Kırşehir Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nde Sosyal Çalışmacı olarak görev yapmaktayım. Kırşehir'de yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentsel Uyumu ve Gelecek Beklentileri konulu tez çalışmam için Suriyeli sığınmacılarla anket çalışması yapmam gerekmektedir. Konu ile ilgili gerekli evraklar dilekçemin ekinde sunulmuş olup, müdürlüğünüz tarafından gereken yardımın yapılması hususunda,

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ethem Ali DÖLEK

Adres: Güldiken Mah. 1500. Sok.
22/8 Merkez/KIRŞEHİR
Tel: 0553 552 86 47

Yazışma 1: Araştırma İzin Dilekçesi

T.C.
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
İl Göç İdaresi Müdürlüğü

Sayı : 19404944-604.02.02-9076
Konu : Anket Çalışması

03/12/2018

Ethem Ali DÖLEK
Güldiken Mah. 1500. Sk. 22/8 Merkez / KIRŞEHİR

İlgi: a) 12.11.2018 tarihli dilekçeniz.
b) Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün 16.11.2018 tarihli ve 53388 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı dilekçenizde Kırşehir'de yaşayan "**Suriyeli Sığınmacıların Kentsel Uyum ve Gelecek Beklentileri**" konulu tez çalışması için Suriyeli sığınmacılar ile anket çalışması yapmak istemektesiniz.

İlgi (b)'de kayıtlı yazıda; "Çalışmaya konu kişilerden ve/veya aile üyelerinden yapılacak araştırmanın hiçbir aşamasında **ad, soyad, telefon, e-posta adresi, ikametgâh adresi, din, mezhep, siyasi görüş, etnik gruba mensubiyet gibi hassas bilgilerin istenmemesi ve hâlihazırda gönderilen anket sorularının içerisinde sayılan hususlardaki bilgi taleplerinin çıkarılması; çalışmalar esnasında ses/video kaydı alınmaması kaydı ile anket sorularının olumlu değerlendirildiği** belirtilmektedir.

Bu minvalde Müdürlüğümüze teslim etmiş olduğunuz anket çalışmasından 11,12,13,14,18,24,25,27,30,37 numaralı sorularının çıkartılması ve ilgili anket sorularının tekrar düzenlenerek Müdürlüğümüze bilgi verilmesine istinaden talebiniz yeniden değerlendirilecektir.

Bilgilerinize rica ederim.

Erdem AYVAZ
İl Göç İdaresi Müdür V.

Telefon No: Faks No:
e-Posta: İnternet Adresi: www.icisleri.gov.tr

Bilgi için: İlkan DOĞANER
VERİ HAZIRLAMA VE KONT İŞLETMENİ
Telefon No:

Yazışma 2: İl Göç İdaresi Müdürlüğü Onay Yazısı

EK 3. Anketler

SURİYELİ SIĞINMACILARIN UYUMU VE GELECEK BEKLENTİLERİ: KIRŞEHİR ÖRNEĞİ

Sayın katılımcı,

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilim ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans yapmaktayım. Kırşehir’e göç eden Suriyeli sığınmacı ve mültecilerin uyum problemleri üzerine bir araştırma yapmaktayım. Çalışmanın güvenilir veriler üzerine inşa edilebilmesi için aşağıdaki sorulara samimi cevaplar vermeniz araştırmanın önemini arttıracaktır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler bilimsel amaçlar dışında başka herhangi bir maksatla kullanılmayacaktır.

Katılımızdan dolayı teşekkür ederim.

Ethem Ali DÖLEK
Sosyal Çalışmacı

1) Cinsiyetiniz?

a) Kadın b) Erkek

2) Yaşınız?

a) 12-18 b) 19-30 c) 31-40 d) 41-50 e) 51-60 f) 61-70 g) 71 ve üzeri

3) Eğitim düzeyiniz?

a) Okur-yazar değil b) İlkokul c) Ortaokul d) Lise e) Üniversite f) Lisansüstü

4) Medeni durumunuz?

a) Evli b) Bekâr c) Boşanmış/Dul

5) Çocuğunuz var mı? (Bekar iseniz 7. Soruya geçiniz.)

a) Evet (.....) b) Hayır

6) Çocuğunuzun eğitim düzeyi nedir?

a) Okur-yazar değil b) İlkokul c) Ortaokul d) Lise e) Üniversite f) Lisansüstü

7) Siz dâhil ailede kaç kişi yaşıyorsunuz?

a) 2 b) 3 c) 4 d) 5 e) 6 f) 7 g) 8 ve üzeri

8) Suriye'deki mesleğiniz?

- a) İşçi b) Memur c) Çiftçi d) Esnaf e) Ev hanımı f) Öğrenci g) İşsiz h) Diğer

9) Anadiliniz?

- a) Arapça b) Türkçe c) Kürtçe d) Süryanice e) Diğer (.....)

10) Konuştuğunuz/bildiğiniz diğer diller hangileridir?

- a) Arapça b) Türkçe c) Kürtçe d) Süryanice e) İngilizce f) Diğer (.....)

11) Suriye'den göç etmenize neden olan faktör/faktörler nelerdir? (Birden çok şık işaretlenebilir)

- a) Can güvenliği b) Çevremdekilerin/akrabalarımın göç etmesi
c) Ekonomik sıkıntılar d) Mezhepsel sorunlar
e) Etnik sorunlar f) Diğer

12) Türkiye'ye göç etmenizdeki etkili olan faktör/faktörler nelerdir? (Birden çok şık işaretlenebilir)

- a) Güvenli olması b) İş olanaklarının fazla olması
c) Ülkeme ve yaşadığım şehre yakın olması d) Baskıcı ortamın olmaması
e) Akrabalarımın olması f) Kültürel olarak kendimi yakın hissetmem
g) Aynı dini inanca sahip olmam h) Diğer

13) Ne kadar süredir Türkiyedesiniz?

- a) 1-6 ay kadar b) 6 ay-1 yıl kadar c) 1 yıl veya daha fazla

14) Burada ne kadar daha kalmayı düşünüyorsunuz?

- a) 1-6 ay kadar b) 6 ay-1 yıl kadar c) 1 yıl veya daha fazla
d) Şartlar normalleşirse hemen dönmek isterim e) Hep kalmak istiyorum

15) Buraya gelmeden önce Türkiye ile ilgili beklentileriniz neydi? (Birden çok şık işaretlenebilir)

- a) Türkiye'nin bizi vatandaşlığa kabul etmesi b) Türkiye üzerinden başka bir ülkeye göç fırsatı vermesi
c) Bize iş olanakları sunması d) Eğitim, sağlık gibi temel insani ihtiyaçlarımızı karşılaması
e) Diğer

16) Türkiye'ye göç ettikten sonra beklentilerinizin tam olarak karşılandığını düşünüyor musunuz?

a) Evet b) Hayır

17) Suriye'deki tanıdıklarınıza Türkiye'ye göç etmelerini tavsiye eder misiniz?

a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok

18) Türkiye'de herhangi bir kampta kaldınız mı?

a) Evet (Belirtiniz.....) b) Hayır

19) Kırşehir'de ücret karşılığı herhangi bir işte çalışıyor musunuz?

a) Evet (Belirtiniz.....) b) Hayır

20) Aylık olarak elinize yaklaşık ne kadar para geçiyor?

a) Hiç gelirim yok b) 100-500 c) 501 -1000 d) 1001-1500 e) 1501 ve üzeri

21) Herhangi bir sosyal yardımdan faydalaniyor musunuz?

a) Evet (Belirtiniz.....)

b) Hayır

22) Bugünkü ekonomik durumunuzu Suriye'ye kıyasla nasıl görüyorsunuz?

a) Çok iyi b) İyi c) Aynı d) Kötü e) Çok kötü

23) Kırşehir'deki konut durumunuz nedir?

a) Apartman dairesi b) Müstakil ev c) Gecekondu d) Apart

24) Evinizde ve evinizin bulunduğu bölgede yaşamaktan memnun musunuz?

a) Evet (Belirtiniz.....)

b) Hayır (Belirtiniz.....)

25) Bölge halkıyla iletişim kurmakta zorluk çekiyor musunuz?

a) Evet (Belirtiniz.....) b) Kısmen c) Hayır

26) Bölge halkının Suriyeli göçmenlere yönelik yaklaşımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

a) İyi b) Normal c) Kötü

27) Çocuklarınızın Kırşehirli çocuklarla ilişkileri nasıl?

a) İyi b) Normal c) Kötü d) Çocuğum yok

28) Çocuklarınızın Türkiye’de büyümesi sizi endişelendiriyor mu?

a) Evet (Neden.....)

b) Hayır (Neden.....)

c) Kısmen

d) Çocuğum yok

29) Kırşehirlileri kültürel olarak kendinize yakın hissediyor musunuz?

a) Evet b) Kısmen c) Hayır

30) Kırşehir’de kendinizi bir yabancı gibi hissediyor musunuz?

a) Evet b) Kısmen c) Hayır

31) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak ister misiniz?

a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok

32) Şartlar el verirse nerede yaşamak istersiniz?

a) Suriye’de (Neden.....)

b) Türkiye’de (Neden.....)

c) Daha gelişmiş bir ülkede (Neden.....)

d) Kararsızım

33) Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?

.....

34) Türkiye Cumhuriyeti hükümetinden geleceğe yönelik beklentileriniz nelerdir?

.....

35) Kırşehir’deki bölge halkından beklentileriniz nelerdir?

.....

التوافق مع اللاجئين السوريين والتوقعات المستقبلية

مثلا محافظة قيرشهير

في محافظة قيرشهير جامعة آهي أيفران،معهد العلوم الاجتماعية،قسم العلوم السياسية والإدارة العامة. أقدم البحث بدرجة الماجستير أقوم ببحث حول التوافق مع اللاجئين السوريين الذين هاجروا الى محافظة قيرشهير.لكي يتم بناء الدراسة على بيانات موثوقة،فإن إعطاء إجابات صادقة للأسئلة التالية سيزيد من أهمية البحث.لن يتم استخدام البيانات التي يتم الحصول عليها ضمن نطاق البحث لأي غرض آخر غير الأغراض العلمية.

شكراً لمشاركتكم

أبتهم علي دوليك

الباحث الاجتماعي

1-الجنس؟

أ-أنثى ب-ذكر

2-العمر؟

أ.12-18 ب.19-30 ج.31-40 د.41-50 هـ.51-60 و.61-70 ي.71 فأكثر

3-التحصيل الدراسي؟

أ.لايقرأ ولايكتب ب.ابتدائي ج.متوسطة د.ثانوية هـ.جامعة و.خريج

4-الحالة الزوجية

أ.متزوج ب.أعزب ج.مطلق د.مطلقة هـ.أرمل و.أرملة

5-هل لديكم أولاد[إذا أعزب أذهب الى الرقم 7]

أ.نعم [...] ب.لا

6-ماهو التحصيل الدراسي للأبناء إن وجد.

أ.لايقرأ ولايكتب ب.ابتدائي ج.متوسطة د.ثانوية هـ.جامعة و.خريج

7-مجموع عدد أفراد الأسرة بالكامل؟

أ.2 ب.3 ج.4 د.5 هـ.6 و.7 ز.8 أو أكثر

8-مهنتك في سوريا

أ.يعمل ب.موظف ج.فلاح د.تاجر هـ.ذرية بيت و.طالب ز.لايعمل غيرها تذكر

9-لغة الأم/اللغة التي تتكلم به.

أ.عربي ب.تركي ج.كوردي د.سيرياني هـ.غيرها [...] ز.غيرها تذكر

10-اللغات الأخرى التي تتكلم/اللغة الثانوية.

أ.عربي ب.تركي ج.كوردي د.سيرياني هـ.إنكليزي و.غيرها تذكر [...] ز.غيرها تذكر

11- ما هي الأسباب التي تجعلك تهاجر من سوريا؟ [يمكنك الإشارة على أكثر من واحد]

- أ. من أجل سلامة الحياة ب. بسبب هجرة الأقارب ج. بسبب صعوبة المعيشة د. مشاكل طائفية
هـ. مشاكل عرقية و. غيرها تذكر

12- ماهي العوامل التي تؤثر عليك الهجرة الى تركيا؟ [يمكنك الإشارة على أكثر من واحد]

- أ. كون العيش آمناً ب. زيادة فرص العمل ج. كونه بالقرب من بلدي والى المدينة التي أعيش فيها د. عدم وجود بيئة قمعية
ي. وجود الأقارب و. من الناحية الثقافية، لا أشعر بأنني قريب من نفس الثقافة ز. من الناحية الدينية، لا أستطيع الحصول على نفس المعتقد الديني
هـ. أخرى تذكر

13- منذ متى وأنت في تركيا؟

- أ. من 1 إلى 6 أشهر ب. من 6 أشهر الى سنة ج. من سنة فأكثر

14- الى متى تخطط البقاء هنا؟ في تركيا

- أ. من 1 إلى 6 أشهر ب. من 6 أشهر الى س ج. من سنة فأكثر د. إذا كان الظرف في بلدي طبيعية أود العودة على الفور
هـ. أنا دائماً أريد أن أبقى في تركيا

15- ماهي توقعاتك حول تركيا قبل المجيء الى هنا؟ [يمكنك الإشارة على أكثر من واحد]

- أ. أقول تركيا منا المواطنة. [الجنسية التركية] ب. إعطاء فرصة للهجرة إلى بلد آخر عبر تركيا ج. تقدم لنا فرص عمل
د. التعليم، وأحتياجاتنا البشرية الأساسية مثل الصحة هـ. أخرى تذكر

16- هل تشعر أن تتحقق كامل أمنيائك حسب توقعاتك بعد الهجره الى تركيا؟

- أ. نعم ب. لا

17- هل تتصح معارفك أو أقاربك في سوريا، الهجرة الى تركيا؟

- أ. نعم ب. لا ج. ليس لدي أي فكرة

18- هل بقيت في المخيمات في تركيا؟

- أ. نعم [حدد كم المدة وأين.....] ب. لا

19- هل تعمل في قبر شهير مقابل أجره؟

- أ. نعم [حدد أين.....] ب. لا

20- كم من المال تتلقى الأجرة على أساس شهري؟

- أ. ليس لدي أي دخل ب. 100-500 ج. 501-1000 د. 1001-1500 هـ. 1501 فما فوق

21- هل تستفيد من أي مساعدة إجتماعية؟

- أ. نعم [حدد من أين وكـ.....] ب. لا

22- كيف ترى وضعك الاقتصادي الحالي في تركيا مقارنة بسوريا؟

- أ. جيد جداً ب. جيد ج. نفس في سوريا د. سيئة هـ. سيئ جداً

23- ماهي حالة السكن لديك في قرشهير؟

أ. شقة أو البيت/في العمارة ب. بيت مستقل ج. شقة صغيرة د. حي شعبي

24- هل أنت راضٍ في العيش في تركيا ومن منطقتك؟

أ. نعم [حدد كيف ولماذا].....

ب. لا [حدد كيف ولماذا].....

25- هل تواجه مشكلة في التواصل مع سكان المنطقة التي تسكن فيها؟

أ. نعم [حدد]..... ب. جزئي ج. لا

26- كيف تقييم مقاربات أهل المدينة للمهاجرين السوريين؟

أ. جيد ب. عادي ج. سيئ

27- كيف يتعامل أطفالك مع أطفال في مدينة قيرشهير؟

أ. جيد جداً ب. جيد ج. سيئ د. ليس لدي أطفال

28- هل أنت قلق بشأن النمو للأطفالك في تركيا؟

أ. نعم [حدد كيف ولماذا].....

ب. لا [حدد كيف ولماذا].....

ج. جزئي د. ليس لدي أطفال

29- هل تشعر بأنك على وعي ثقافي مع الموجود قيرشهير؟

أ. نعم ب. جزئي ج. لا

30- هل تشعر بأنك شخص غريب في قيرشهير؟

أ. نعم ب. جزئي ج. لا

31- هل تريد أن تكون من المواطنين الأتراك في الجمهورية التركية؟

أ. نعم ب. لا ج. ليس لدي أي فكرة

32- أين تريد أن تعيش إذا أعطتك الظروف فرصة للعيش؟

أ. في سوريا [حدد أين ولماذا].....

ب. في تركيا [حدد أين ولماذا].....

ج. في بلد أكثر تقدماً [حدد أين ولماذا].....

د. غير حاسم في القرار

33- كيف ترى مستقبلك؟

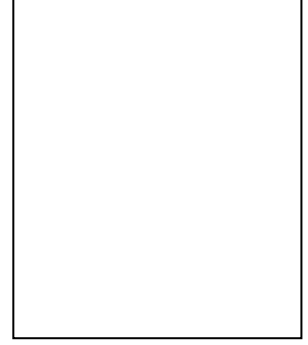
34- ماهي توقعاتك لتشكيل الحكومة المقبلة لجمهورية التركية؟

35- ماهي توقعاتك من سكان المنطقة الموجودة في قيرشهير؟

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ethem Ali DÖLEK
Doğum Yeri ve Yılı : Denizli/ 01.01.1990
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : ethemalidolek@hotmail.com

Eğitim Durumu

Lisans : Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmetler

Yüksek Lisans: AEÜ, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

Mesleki Deneyim

Kırşehir Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü 2013-(Halen)

Yayınlar

Dölek, E. A., Tunçer, A.S. (2019). ‘Suriyeli Sığınmacıların Kentsel Uyum: Kırşehir Örneği’, *International Social Sciences Studies Journal*, 5(49), 6448-6464.